

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

วิทยานิพนธ์
ของ
อภิวัฒน์ แก้วตั้งขึ้น

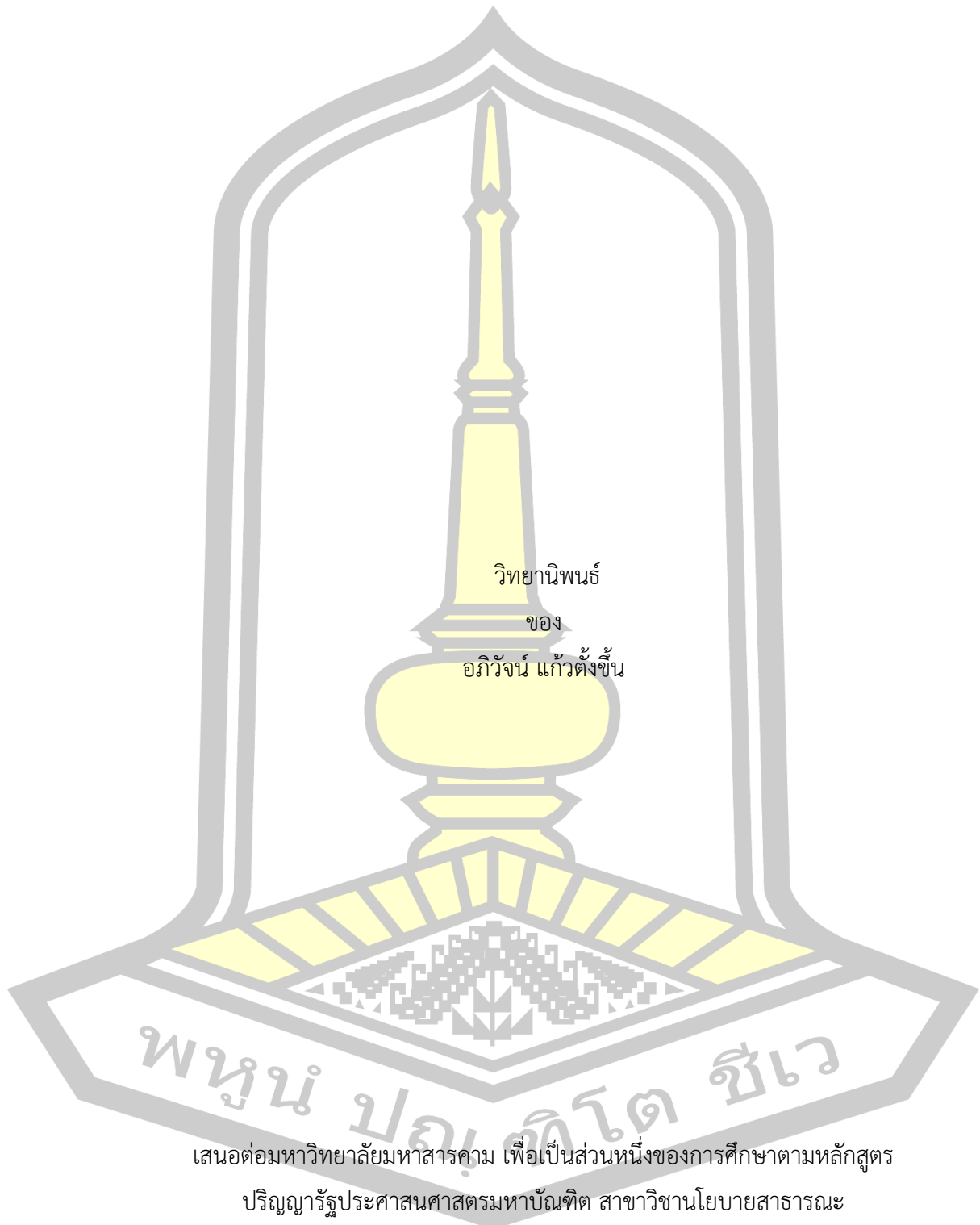
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

สิงหาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

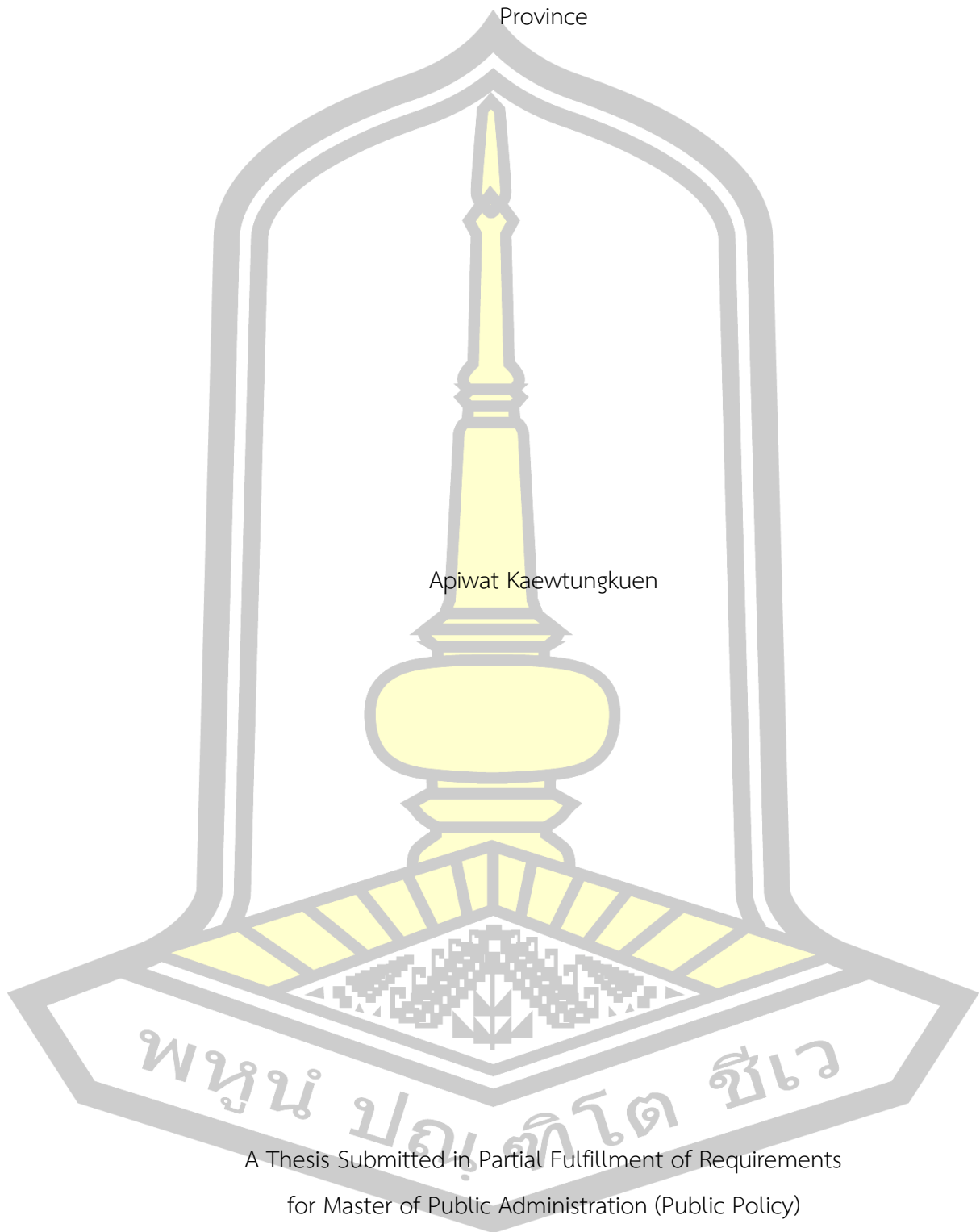
เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ

สิงหาคม 2563

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

The Problems on Implementation of Fuel Trade Act, B.E. 2543, in Maha Sarakham
Province

Apiwat Kaewtungkuen

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of Requirements
for Master of Public Administration (Public Policy)

August 2020

Copyright of Mahasarakham University

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนายอภิวัฒน์ แก้วตั้งขึ้น
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รศ. ดร. อลงกรณ์ อรรคแสง)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รศ. ดร. ประโยชน์ ส่งกลิ่น)

..... กรรมการ

(ดร. วนิตา พรหมหล้า)

..... กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิภายนอก

(รศ. ดร. ภัคดี โพธิ์สิงห์)

มหาวิทยาลัยอนุมัติให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญา รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานโยบายสาธารณะ ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

.....
(ผศ. เขิงชาญ จงสมชัย)

คณบดีวิทยาลัยการเมืองการปกครอง

.....
(รศ. ดร. กริสน์ ชัยมูล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ชื่อเรื่อง	ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติใน จังหวัดมหาสารคาม		
ผู้วิจัย	อภิวัฒน์ แก้วตั้งขึ้น		
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. ประโยชน์ สังกสิน		
ปริญญา	รัฐประศาสนศาสตร์	สาขาวิชา	นโยบายสาธารณะ
	มหาบัณฑิต		
มหาวิทยาลัย	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม	ปีที่พิมพ์	2563

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม (2) เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ระหว่างสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกัน และ (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กลุ่มตัวอย่างคือ ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 175 คน ผู้ให้สัมภาษณ์คือ เจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม และผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 10 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ F-test (One-way ANOVA)

ผลการวิจัยมีดังต่อไปนี้

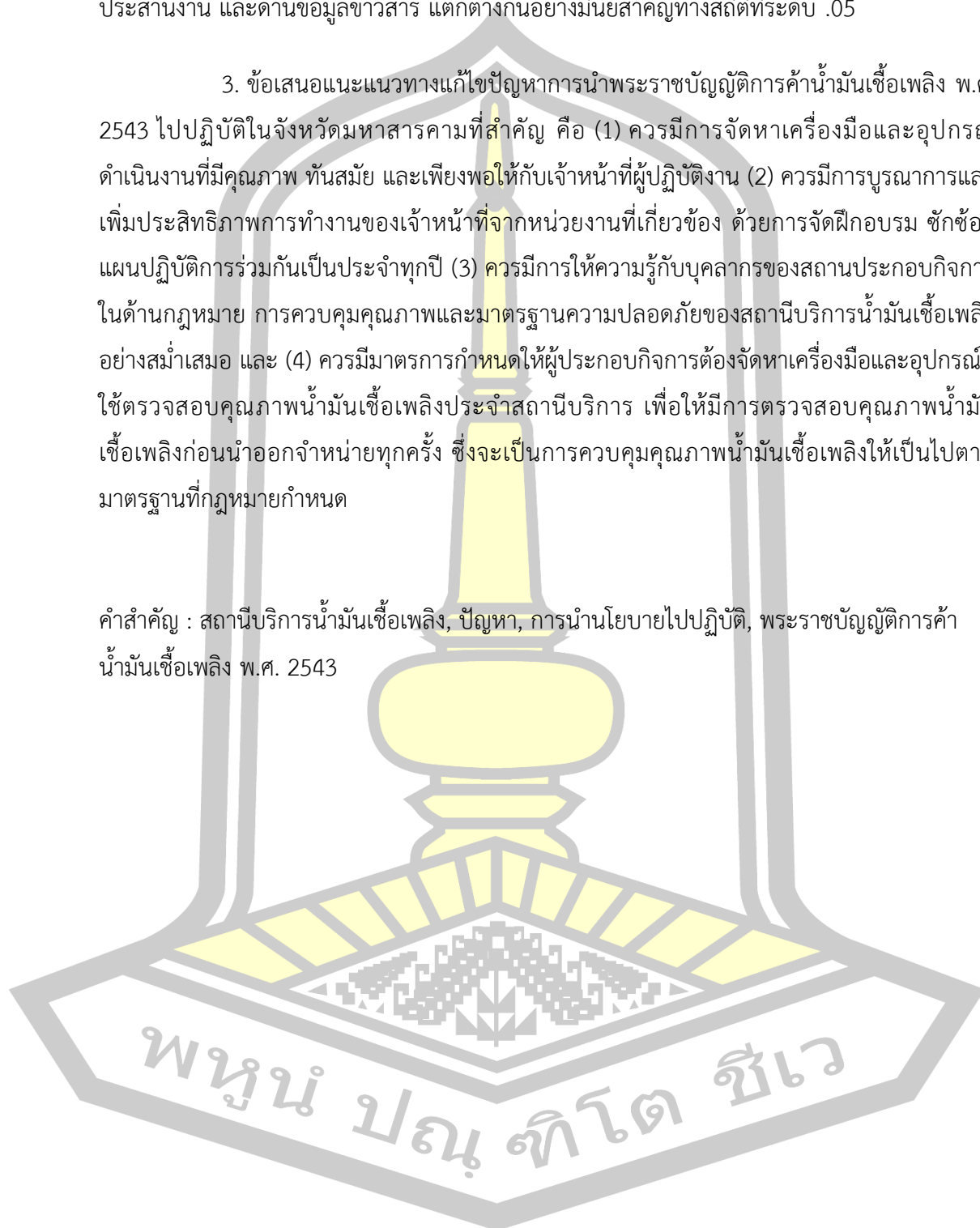
1. ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคามโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน ด้านการประสานงาน ด้านบุคลากร ด้านระเบียบ-กฎหมายและด้านข้อมูลข่าวสาร

2. ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติโดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน

เครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงานไม่แตกต่างกัน ส่วนด้านระเบียบ-กฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน และด้านข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคามที่สำคัญ คือ (1) ควรมีการจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงานที่มีคุณภาพ ทันสมัย และเพียงพอให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน (2) ควรมีการบูรณาการและเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานของเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้วยการจัดฝึกอบรม ชักซ้อมแผนปฏิบัติการร่วมกันเป็นประจำทุกปี (3) ควรมีการให้ความรู้กับบุคลากรของสถานประกอบการกิจการในด้านกฎหมาย การควบคุมคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างสม่ำเสมอ และ (4) ควรมีมาตรการกำหนดให้ผู้ประกอบการต้องจัดหาเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการ เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนนำออกจำหน่ายทุกครั้ง ซึ่งจะเป็นการควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

คำสำคัญ : สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง, ปัญหา, การนำนโยบายไปปฏิบัติ, พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

TITLE	The Problems on Implementation of Fuel Trade Act, B.E. 2543, in Maha Sarakham Province		
AUTHOR	Apiwat Kaewtungkuen		
ADVISORS	Associate Professor Prayote Songklin , Ph.D.		
DEGREE	Master of Public Administration	MAJOR	Public Policy
UNIVERSITY	Maharakham University	YEAR	2020

ABSTRACT

This research study aimed (1) to study the problems of the Fuel Trade Act, B.E. 2543, implementation in Maha Sarakham province, (2) to compare the problems of the Fuel Trade Act, B.E. 2543, implementation in the Maha Sarakham province between different sizes of fuel oil service stations, and (3) to study suggestions for the problem solutions of the Fuel Trade Act, B.E. 2543, implementation in Maha Sarakham province. Data in the study were collected by using a questionnaire and a structured-interview form. Sample group consisted of 175 people from fuel oil service stations in Maha Sarakham province. The interviewees were staff from the Maharakham Provincial Energy Office and the operators of the fuel oil service stations in Maha Sarakham province, 10 of them in total. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and F-test (One-way ANOVA).

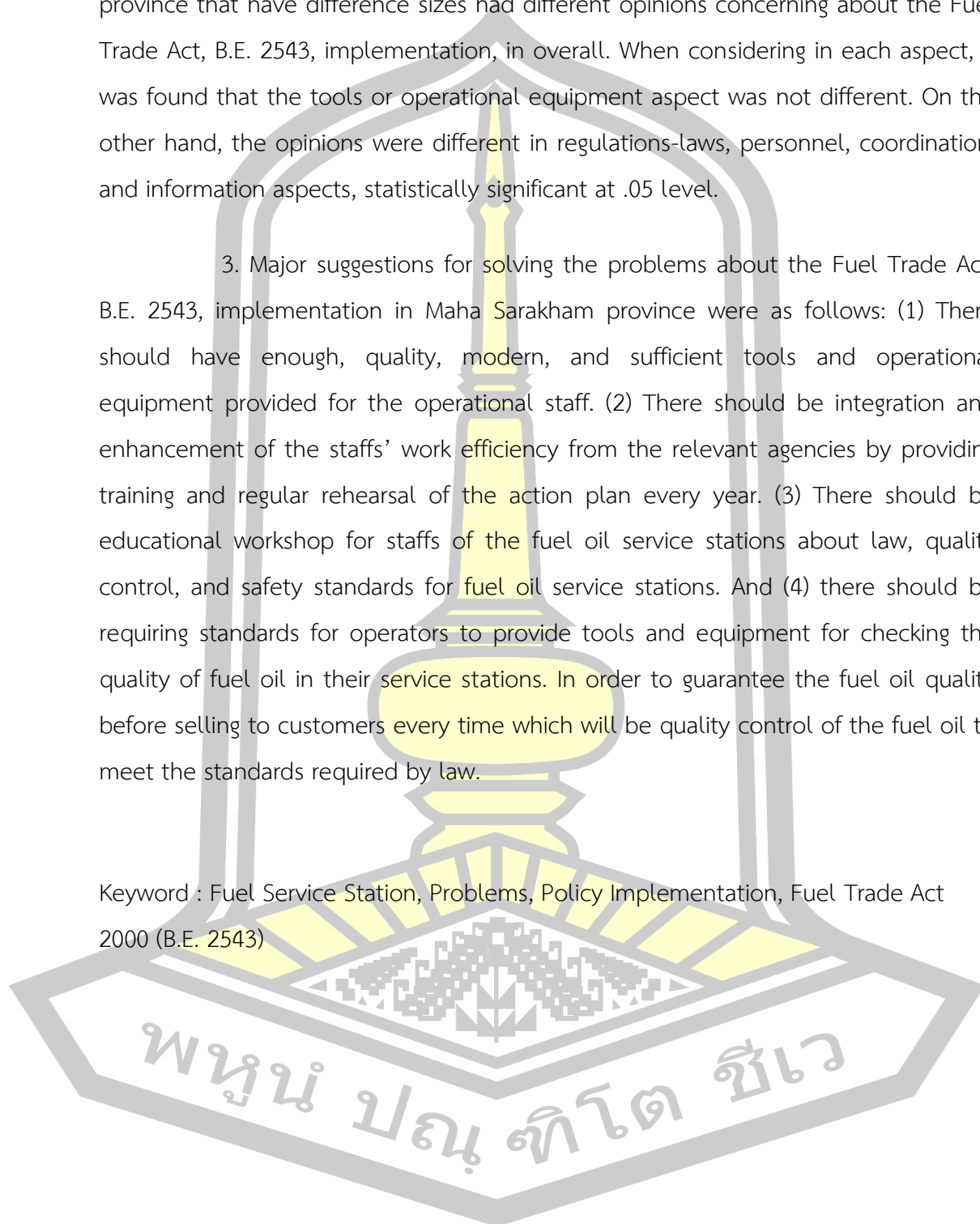
The research study found as follows:

1. The overall opinion of the operators of the fuel oil service stations in Maha Sarakham province about the problems of the Fuel Trade Act, B.E. 2543, implementation in the province were at moderate level. When considering in each aspect, it was found that they were at medium levels in all aspects. They could be arranged from the highest to the lowest averages as follows: tools or operational equipment, coordination, personnel, regulations-legal, and information aspects.

2. The operators of the fuel oil service stations in Maha Sarakham province that have difference sizes had different opinions concerning about the Fuel Trade Act, B.E. 2543, implementation, in overall. When considering in each aspect, it was found that the tools or operational equipment aspect was not different. On the other hand, the opinions were different in regulations-laws, personnel, coordination, and information aspects, statistically significant at .05 level.

3. Major suggestions for solving the problems about the Fuel Trade Act, B.E. 2543, implementation in Maha Sarakham province were as follows: (1) There should have enough, quality, modern, and sufficient tools and operational equipment provided for the operational staff. (2) There should be integration and enhancement of the staffs' work efficiency from the relevant agencies by providing training and regular rehearsal of the action plan every year. (3) There should be educational workshop for staffs of the fuel oil service stations about law, quality control, and safety standards for fuel oil service stations. And (4) there should be requiring standards for operators to provide tools and equipment for checking the quality of fuel oil in their service stations. In order to guarantee the fuel oil quality before selling to customers every time which will be quality control of the fuel oil to meet the standards required by law.

Keyword : Fuel Service Station, Problems, Policy Implementation, Fuel Trade Act 2000 (B.E. 2543)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้อย่างสมบูรณ์ด้วยความความกรุณาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ประโยชน์ ส่งกลิ่น อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้สละเวลาอันมีค่าให้คำปรึกษาและแนะนำในทุกขั้นตอนกับผู้วิจัยด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างยิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ด้วยความกรุณาจากคณาจารย์หลายท่านจึงนำซึ่งความสำเร็จของวิทยานิพนธ์นี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.อลงกรณ์ อรรคแสง ประธานสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.วนิดา พรหมหล้า และรองศาสตราจารย์ ดร.ภักดี โพธิ์สิงห์ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งได้สละเวลาให้ข้อเสนอแนะ และแก้ไขข้อบกพร่องในการตรวจสอบวิทยานิพนธ์จนเสร็จสิ้นสมบูรณ์

ขอขอบคุณพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้บริหารสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในจังหวัดมหาสารคาม ที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในครั้งนี้

ขอขอบพระคุณครอบครัวที่เป็นกำลังใจอันสำคัญ ครู อาจารย์ทุกท่าน และเพื่อนนิสิตวิทยาลัยการเมืองการปกครองทุกท่านที่ได้ให้ความเอื้อเฟื้อและช่วยเหลือผู้วิจัยในทุกด้านจนทำให้การศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี

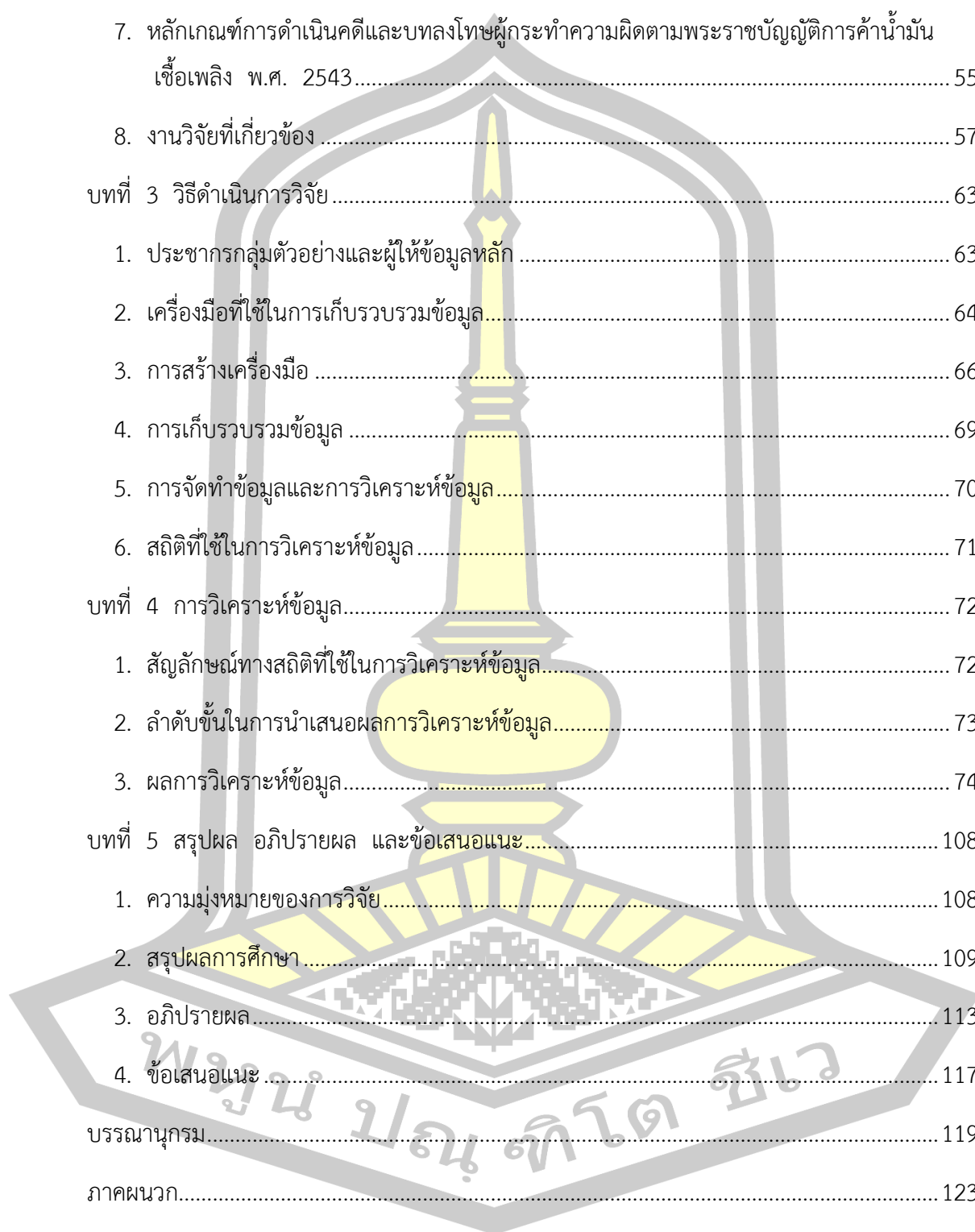
อภิวัฒน์ แก้วตั้งขึ้น

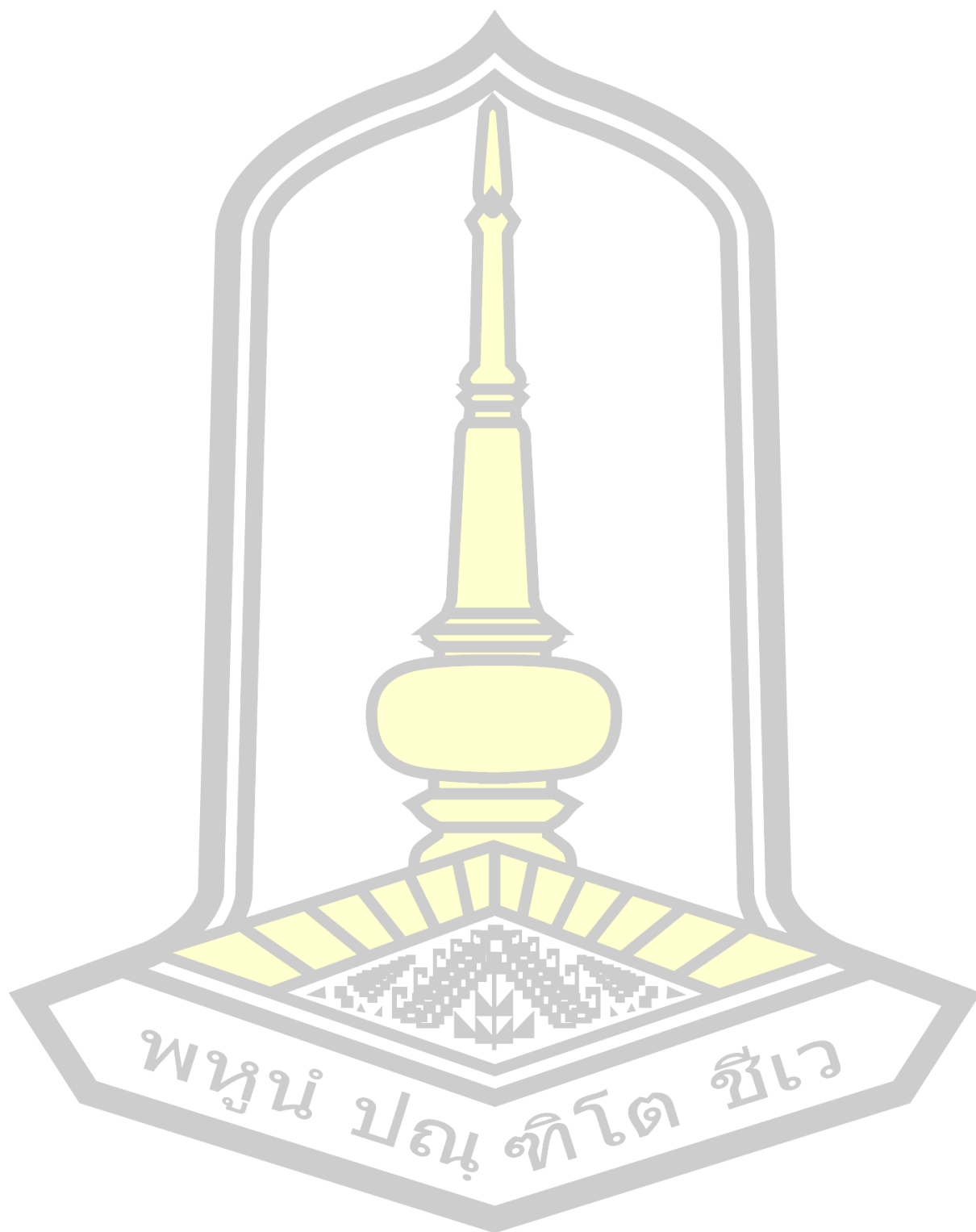

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ฉ
กิตติกรรมประกาศ.....	ช
สารบัญ.....	ฌ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ท
บทที่ 1 บทนำ.....	1
1. ภูมิหลัง.....	1
2. ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
3. สมมุติฐานของการวิจัย.....	5
4. ความสำคัญของการวิจัย.....	5
5. ขอบเขตของการวิจัย.....	6
6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย.....	7
7. นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
1. ประวัติความเป็นมาของการพัฒนากิจการพลังงานไทย.....	10
2. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543.....	15
3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงานและหน่วยงานภายใต้สังกัด.....	16
4. อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543.....	25
5. หลักเกณฑ์การจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง.....	30

6. หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง	48
7. หลักเกณฑ์การดำเนินคดีและบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการค้า น้ำมัน เชื้อเพลิง พ.ศ. 2543	55
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	57
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	63
1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก	63
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	64
3. การสร้างเครื่องมือ	66
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล	69
5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	70
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	71
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	72
1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	72
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
1. ความมุ่งหมายของการวิจัย	108
2. สรุปผลการศึกษา	109
3. อภิปรายผล	113
4. ข้อเสนอแนะ	117
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	123
ภาคผนวก ก แบบสอบถาม	124
ภาคผนวก ข แบบสัมภาษณ์	133

สารบัญตาราง

	หน้า
ตาราง 1 ชนิดน้ำมันเชื้อเพลิงและจุดวาบไฟ แสดงดังตาราง	33
ตาราง 2 จำนวนประชากร.....	64
ตาราง 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	74
ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน.....	76
ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมายเป็นรายข้อ.....	77
ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรเป็นรายข้อ.....	79
ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านการประสานงานเป็นรายข้อ	81
ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงานเป็นรายข้อ	83
ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านข้อมูลข่าวสารเป็นรายข้อ	85
ตาราง 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านของผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน	87
ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมาย ของผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน.....	89
ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้าน	

บุคลากร ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
แตกต่างกัน..... 90

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการ
นำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านการ
ประสานงาน ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมัน
เชื้อเพลิงแตกต่างกัน..... 91

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการ
นำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านข้อมูล
ข่าวสาร ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
แตกต่างกัน..... 92

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพประกอบ 1 แผนภูมิโครงสร้างกระทรวงพลังงาน	18
ภาพประกอบ 2 แผนภูมิโครงสร้างกรมธุรกิจพลังงานพลังงาน	22
ภาพประกอบ 3 แผนภูมิโครงสร้างสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม	24
ภาพประกอบ 4 แผนภูมิโครงสร้างอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามพระราชบัญญัติ การค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543.....	29
ภาพประกอบ 5 แผนภูมิแสดงขั้นตอนการอนุญาตประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง....	47
ภาพประกอบ 6 แผนผังการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการ (Mobile Lab).....	50
ภาพประกอบ 7 แผนผังการปฏิบัติงานตามแผนการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง	52
ภาพประกอบ 8 แผนผังการปฏิบัติงานการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงกรณีมีเหตุร้องเรียน	54

บทที่ 1

บทนำ

1. ภูมิหลัง

พลังงาน (Energy) เป็นอีกปัจจัยหนึ่งซึ่งมีความสำคัญในเชิงเศรษฐกิจรอบด้าน ทั้งนี้ เพราะเป็นสิ่งที่ขับเคลื่อนกระบวนการทางเศรษฐกิจ ทั้งโดยทางตรงต่อการผลิต และโดยผ่านการคมนาคม การขนส่ง และชีวิตประจำวันของประชากร ในปัจจุบัน น้ำมันปิโตรเลียมเป็นวัตถุดิบที่สำคัญที่สุดของการผลิตพลังงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคมนาคมและการขนส่ง ปัญหาที่คือในหลายประเทศจะต้องมีการนำเข้าน้ำมันในลักษณะต่างๆ จากแหล่งภายนอกประเทศ และราคาน้ำมันก็มีแนวโน้มสูงขึ้นเรื่อยๆ เพราะเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่มีปริมาณจำกัด และเมื่อนำไปใช้แล้วก็จะหมดไปในที่สุด (วิจิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร, 2551) การที่ประเทศไทยมีเศรษฐกิจที่เปิดกว้างต่อการค้าและการลงทุนของต่างประเทศ อีกทั้งพึ่งพาการส่งออกเป็นหลักทำให้ประเทศไทยไม่สามารถหลีกเลี่ยงผลกระทบจากภาวะผันผวนทางเศรษฐกิจโลกได้ โดยเฉพาะในภาคการผลิตซึ่งต้องอาศัยพลังงานเป็นตัวหลักในการขับเคลื่อนการผลิต เป็นผลให้น้ำมันเชื้อเพลิงมีปริมาณการใช้และราคาเพิ่มสูงขึ้นควบคู่เป็นลำดับ (สมภพ มานะรังสรรค์, 2552) ทั้งนี้ ซึ่งจากสถานการณ์และแนวโน้มน้ำมันของโลกมีแนวโน้มภาพอนาคตความต้องการน้ำมันในระยะสั้นช่วงปี พ.ศ. 2559-2565 คาดว่า ปริมาณความต้องการจะเพิ่มขึ้นที่ระดับ 102.3 ล้านบาร์เรลต่อวัน โดยสาเหตุหลักมาจากความต้องการใช้น้ำมันจากกลุ่มประเทศกำลังพัฒนา และในระยะยาวคาดว่า ความต้องการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงยังคงมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณร้อยละ 0.5 ต่อปี ในช่วงปี พ.ศ. 2559-2583 ความต้องการเชื้อเพลิงเหลวของโลก (น้ำมัน เชื้อเพลิงชีวภาพ และเชื้อเพลิงเหลวอื่นๆ) จะเพิ่มขึ้นประมาณ 13 ล้านบาร์เรลต่อวัน (Mb/d) ขึ้นไปอยู่ที่ระดับ 109 บาร์เรลต่อวัน (Mb/d) ในปี พ.ศ. 2583 (สำนักนโยบายและแผนพลังงาน, 2562)

ภายใต้แรงขับเคลื่อนของสภาวะโลกาภิวัตน์ (Globalization) และการพัฒนาของเทคโนโลยีข้อมูลข่าวสารและการสื่อสาร (Information and Communication Technologies-IT) ส่งผลให้การบริหารจัดการงานด้านพลังงานของประเทศไทย มีความซับซ้อนมากขึ้นกว่าเดิมทั้งในแง่การกำหนดมาตรการต่างๆ ของรัฐที่มีกระทบต่อภาคประชาชนผู้บริโภคและต้นทุนในการผลิตของภาคอุตสาหกรรม ซึ่งเมื่อราคาน้ำมันสูงขึ้นทำให้ต้นทุนการผลิต การขนส่ง และสินค้าพื้นฐาน (Basic Commodity) ต้องปรับราคาสูงขึ้น ทำให้อัตราเงินเฟ้อกลับคืนมาอย่างรวดเร็วจนรัฐบาล

ต้องเข้าไปแก้ปัญหาและจะมีผลต่อความนิยมของรัฐบาลในที่สุด ดังนั้น ระบบราชการซึ่งเป็นกลไกที่สำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายของภาครัฐ จึงต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานราชการให้มีโครงสร้างองค์กรและระบบการทำงานที่เหมาะสมสอดคล้องกับภารกิจของรัฐบาล เพื่อสามารถปฏิบัติงานให้สำเร็จลุล่วงตามเป้าหมาย

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ได้มีการปรับปรุงระบบราชการทั้งระบบ โดยการปรับอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการขึ้นใหม่ และปรับปรุงการบริหารงาน โดยการจัดส่วนราชการที่ปฏิบัติงานสัมพันธ์กันรวมไว้เป็นกลุ่มงานเดียวกัน ซึ่งจะเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการปรับระบบการทำงานในรูปกลุ่มภารกิจ เพื่อให้สามารถกำหนดเป้าหมายและทิศทางการปฏิบัติงานของส่วนราชการที่มีความเกี่ยวข้องกันให้สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีเอกภาพ และเกิดประสิทธิภาพ รวมทั้งจะเป็นการลดค่าใช้จ่ายในส่วนงานที่ซ้ำซ้อนกัน เมื่อจัดส่วนราชการใหม่ให้สามารถปฏิบัติงานได้แล้วจะมีผลทำให้แนวทางการบริหารจัดการของส่วนราชการต่างๆ มีเป้าหมายที่ชัดเจน โดยให้ยุบเลิกกระทรวง ทบวง กรมที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเดิมทั้งหมด แล้วจัดตั้งขึ้นใหม่ และมีการโอนภารกิจจากกระทรวง ทบวงกรมเดิมไปอยู่ในกระทรวง ทบวง กรมใหม่ ตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติดังกล่าว รวมทั้งมีการกำหนดภารกิจของกระทรวงตามกฎหมายใหม่ นอกจากนี้ได้มีการกำหนดชื่อหน่วยงานขึ้นใหม่ตามภารกิจใหม่สำหรับภารกิจที่รับโอนมาอีกด้วย เริ่มจากรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ได้มีมติเมื่อคราวการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของส่วนราชการ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 จัดตั้งทบวงพลังงาน และต่อมาเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2545 ที่ประชุมร่วมระหว่างนายกรัฐมนตรี กับรองนายกรัฐมนตรี ที่กำกับการบริหารราชการแต่ละกระทรวง ทบวง รวม 5 ท่าน ได้มีมติให้ยกระดับส่วนราชการทบวงพลังงาน เป็นกระทรวงพลังงาน ซึ่งเป็นกระทรวงขนาดเล็กที่รับผิดชอบภารกิจเร่งด่วนของรัฐบาล โดยรวบรวมหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจมาสังกัดกระทรวงพลังงาน ดังนี้ สำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี กองเชื้อเพลิงธรรมชาติและกองวิเคราะห์ (ฝ่ายวิเคราะห์เชื้อเพลิงธรรมชาติ) กรมทรัพยากรธรณี กองอุตสาหกรรมน้ำมัน สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม กรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กองควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ กรมโยธาธิการ กระทรวงมหาดไทย สำนักน้ำมันเชื้อเพลิง กรมทะเบียนการค้า กระทรวงพาณิชย์ และมีการนำรัฐวิสาหกิจด้านพลังงานไฟฟ้า 1 แห่ง จากสำนักนายกรัฐมนตรี มาสังกัดกระทรวงพลังงาน คือ การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.) ส่วนการไฟฟ้านครหลวง (กฟน.) และการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค (กฟภ.) ตามมติเมื่อ วันที่ 9 มกราคม 2545 ให้ยังคงสังกัดกระทรวงมหาดไทยไปก่อน แล้วจึงถ่ายโอนมากระทรวงพลังงาน ภายในระยะเวลา 2 ปี ในส่วนของการนำรัฐวิสาหกิจด้านน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติ 1 แห่ง จากกระทรวงอุตสาหกรรม ได้แก่ บริษัท ปตท. จำกัด

(มหาชน) และ บริษัท บางจากปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน) ซึ่งกระทรวงการคลังและ ปตท. เป็นผู้ถือหุ้นส่วนใหญ่มาสังกัดกระทรวงพลังงาน กรมธุรกิจพลังงานเป็นส่วนราชการที่เกิดขึ้นใหม่ภายใต้สังกัดกระทรวงพลังงานตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 ซึ่งประกาศในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 119 ตอนที่ 99ก ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2545 และเล่มที่ 119 ตอนที่ 102 ก ลงวันที่ 8 ตุลาคม 2545 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 9 ตุลาคม 2545 โดยมีภารกิจหลักในการควบคุม กำกับดูแลการจัดหาจัดเก็บ ขนส่ง บรรจุ จำหน่าย ใช้และการประกอบธุรกิจด้านการพลังงานทุกประเภทให้มีปริมาณคุณภาพ ความมั่นคงปลอดภัย ตามมาตรฐาน ข้อกำหนดและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง (กรมธุรกิจพลังงาน, 2557)

หน่วยงานราชการภายใต้สังกัดกระทรวงพลังงานที่มีภารกิจหน้าที่ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มีดังนี้ 1) กรมธุรกิจพลังงาน โดยสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง สำนักบริการธุรกิจและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง และสำนักความปลอดภัยธุรกิจน้ำมัน เป็นหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในด้านการพิจารณาอนุญาตและจดทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิง รับแจ้งเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กฎหมายการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงกำหนด การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานีบริการในเขตพื้นที่ต่างๆ ทั่วประเทศ โดยส่งหน่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเคลื่อนที่ (Mobile Lab) ออกปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานีบริการ 2) สำนักงานพลังงานจังหวัดมีหน้าที่รับจดทะเบียนและออกใบอนุญาตเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 และมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ตั้งอยู่ในเขตพื้นที่รับผิดชอบนำส่งให้ส่วนตรวจสอบสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจพลังงาน ตรวจสอบคุณภาพ

จังหวัดมหาสารคามตั้งอยู่บริเวณตำแหน่งที่เป็นศูนย์กลางของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ประมาณ 5,291.683 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยพื้นที่ 13 อำเภอ ทิศเหนือติดกับจังหวัดกาฬสินธุ์ ทิศใต้ติดกับจังหวัดสุรินทร์และจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันออกติดกับจังหวัดร้อยเอ็ด และทิศตะวันตกติดกับจังหวัดขอนแก่น โดยมีทางหลวงแผ่นดินสายประธานเชื่อมกับจังหวัดข้างเคียง และมีทางหลวงชนบทตัดผ่านเชื่อมทุกอำเภอในลักษณะเป็นวงแหวนรอบพื้นที่จังหวัด ด้วยเหตุที่มีเส้นทางคมนาคมที่สะดวกและครอบคลุมจึงเป็นโอกาสของประชาชนในการประกอบธุรกิจต่างๆ มากขึ้น และการประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงนับได้ว่าเป็นธุรกิจที่มีการเติบโตอย่างรวดเร็ว และกระจายครอบคลุมในทุกพื้นที่ของจังหวัดมหาสารคาม ซึ่งเมื่อมีผู้ประกอบการรายใหม่เพิ่มมากขึ้นเป็นผลให้ตลาดค้าปลีกน้ำมันมีการแข่งขันรุนแรงขึ้นตามลำดับ โดยต่างนำกลยุทธ์การค้าใน

ทุกรูปแบบมาใช้เพื่อให้ได้ผลกำไรและรักษาระดับปริมาณการจำหน่ายเอาไว้ให้ได้ จึงทำให้เกิดปัญหาการนำน้ำมันปลอมปนมาจำหน่ายจนเกิดผลกระทบต่อผู้บริโภคและผู้ประกอบกิจการในที่สุด ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคามที่ผ่านมาพบว่า เกิดปัญหาในหลายส่วน ได้แก่ ส่วนของผู้ประกอบกิจการ ส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ส่วนของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2540 และพนักงานเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานต่างๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในปี 2551-2561 พบว่า มีการร้องทุกข์ของประชาชนให้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 3 เรื่อง และมีผู้กระทำผิดเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ในระหว่างปี พ.ศ. 2551-2561 จำนวนทั้งสิ้น 36 ราย (สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม, 2562ข) โดยผู้ประกอบกิจการทั้ง 36 ราย ถูกเปรียบเทียบปรับและดำเนินคดี ในข้อหาจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพแตกต่างจากประกาศกรมธุรกิจพลังงาน และเป็นผู้ค้าน้ำมันปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่ายตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ในสังกัดกระทรวงพลังงาน และได้ปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ในส่วนของการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในจังหวัดมหาสารคาม ตามแผนการจัดเก็บประจำปีและจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงตามการร้องเรียนของผู้บริโภคหรือประชาชนผ่านสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคจังหวัดมหาสารคามหรือหน่วยงานอื่นๆ แล้วนำส่งกองควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจพลังงาน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ในส่วนของการควบคุมความปลอดภัยของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และการกำกับดูแลให้คำแนะนำการปฏิบัติงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิงกับพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งจากสาเหตุและปัจจัยดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเกิดความสนใจที่จะศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาสำหรับผู้ประกอบกิจการและพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยผลการศึกษาจะเป็นการสะท้อนข้อมูลและข้อเท็จจริงจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบกิจการและพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป

2. ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม
- 2) เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ระหว่างสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกัน
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

3. สมมุติฐานของการวิจัย

สถานประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม แตกต่างกัน

4. ความสำคัญของการวิจัย

ข้อสนเทศเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคามสำหรับผู้ประกอบกิจการและพนักงานเจ้าหน้าที่

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

5. ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

1) ด้านพื้นที่ ทำการศึกษาสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในจังหวัดมหาสารคาม

2) ขอบเขตประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

(1) ประชากร ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวนทั้งสิ้น 221 คน (สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม, 2561)

(2) กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 175 คน โดยใช้การสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling)

(3) ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน และผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน

3) ตัวแปรที่ศึกษา

(1) ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่ สถานภาพทั่วไปของผู้ประกอบกิจการ จำแนกเป็น อายุ ระดับการศึกษา ขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ และการเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

(2) ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม 5 ด้าน ประกอบด้วย

- ปัญหาด้านระเบียบ-กฎหมาย
- ปัญหาด้านบุคลากร
- ปัญหาด้านการประสานงาน
- ปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน
- ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสาร

4) ระยะเวลาในการศึกษา ระหว่าง เดือนมกราคม 2562-พฤษภาคม 2562 รวมระยะเวลา 5 เดือน

6. กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคามครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประมวลแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิง นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษา ดังนี้

1) พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 (2542) หมวด 3 การประกอบกิจการควบคุม มาตรา 17 เพื่อให้การควบคุมการประกอบกิจการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อปกป้องประชาชนให้มีความปลอดภัย ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง กำหนดประเภทกิจการควบคุมกิจการมีน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในครอบครอง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใดชนิดหนึ่งหรือทุกชนิด รวมกันให้สอดคล้องกับระดับอันตรายที่อาจจะเกิดขึ้น

2) พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 (2543) มาตรา 27 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 หรือผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 หรือผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 12 ต้องจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพตามความจำเป็นเป็นครั้งคราวตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่

3) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาต และอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2546 (2546)

4) ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2553 (2553)

5) กฎกระทรวงสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2552 (2553)

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิง ดังกล่าวข้างต้นกับประสบการณ์ในการทำงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิง นำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 5 ด้าน ดังต่อไปนี้

- 1) ปัญหาด้านระเบียบ-กฎหมาย
- 2) ปัญหาด้านบุคลากร
- 3) ปัญหาด้านการประสานงาน
- 4) ปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน
- 5) ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสาร

7. นิยามศัพท์เฉพาะ

1) ปัญหาด้านระเบียบ-กฎหมาย หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคและต้องพิจารณาแก้ไข หรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับระบบการปฏิบัติงานทำให้เกิดความไม่สะดวกในการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม และมีผลกระทบต่อผู้ประกอบการกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงและพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานราชการ

2) ปัญหาด้านบุคลากร หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคและต้องพิจารณาแก้ไข หรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับบุคลากรของหน่วยงานราชการและผู้ประกอบการกิจการในการปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเหตุให้เกิดความไม่สะดวกในการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

3) ปัญหาด้านการประสานงาน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคและต้องพิจารณาแก้ไข หรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับการติดต่อประสานงาน ตลอดจนความร่วมมือในการปฏิบัติงานของหน่วยงานราชการ พนักงานเจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ

4) ปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคและต้องพิจารณาแก้ไข หรือข้อขัดข้องที่เกิดจากเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน ที่ใช้ในการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

5) ปัญหาด้านข้อมูลข่าวสาร หมายถึง สิ่งที่เป็นอุปสรรคและต้องพิจารณาแก้ไข หรือข้อขัดข้องที่เกิดขึ้นกับกระบวนการหรือระบบการสื่อสารของหน่วยงานราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ และผู้ประกอบการ

6) พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 หมายถึง บทบัญญัติที่ใช้ควบคุมเกี่ยวกับการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงการฟ้องร้องและกำหนดโทษ โดยรวมความถึงบทบัญญัติที่แก้ไขเพิ่มเติมตามกฎหมายว่าด้วยการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

7) น้ำมันเชื้อเพลิง หมายความว่า ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันหล่อลื่นและผลิตภัณฑ์อื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือสิ่งหล่อลื่น ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ หรือสิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่นหรือผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และให้หมายความรวมถึงสิ่งอื่นที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิงหรือเป็นสิ่งหล่อลื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิงโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

8) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง หมายถึง สถานที่สำหรับจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ประชาชนโดยวิธีเติมหรือใส่ลงในที่บรรจุน้ำมันเชื้อเพลิงของยานพาหนะ โดยใช้มาตรวัดน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยมาตราชั่งตวงวัด ที่ติดตั้งไว้เป็นประจำ และให้หมายความรวมถึงสถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่ประชาชน ประกอบด้วย

(1) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ที่ติดทางหลวง หรือถนนสาธารณะที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 12.00 เมตร หรือติดถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมากได้ไม่เกิน 180,000 ลิตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลาง หรือชนิดไวไฟน้อยรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 360,000 ลิตร โดยต้องเก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน

(2) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดกลาง หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านที่ใช้เป็นทางเข้าและทางออกสำหรับยานพาหนะต้องติดทางสัญจรที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร แต่ไม่น้อยกว่า 12.00 เมตร หรือติดถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร แต่ไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมากได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร เก็บน้ำมันชนิดไวไฟปานกลางหรือชนิดไวไฟน้อยรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 20,000 ลิตร การเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงต้องเก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน และให้มีตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดรวมกันได้ไม่เกินสี่ตู้

(3) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็ก หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านที่ใช้เป็นทางเข้าและทางออกสำหรับยานพาหนะต้องติดทางสัญจรที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อยหรือชนิดไวไฟปานกลางไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้ดินได้ไม่เกิน 5,000 ลิตร

9) ผู้ประกอบกิจการ หมายถึง ผู้ประกอบกิจการค้าหรือจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงในลักษณะที่มีการจัดตั้งเป็นสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง โดยให้ถือว่าผู้ประกอบกิจการเป็นเจ้าของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละแห่ง

10) พนักงานเจ้าหน้าที่ หมายถึง ผู้ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานแต่งตั้งให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติ ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2540 รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในการศึกษาดังนี้

1. ประวัติความเป็นมาของการพัฒนากิจการพลังงานไทย
2. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543
3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงานและหน่วยงานภายใต้สังกัด
4. อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543
5. หลักเกณฑ์การจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
6. หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
7. หลักเกณฑ์การดำเนินคดีและบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ประวัติความเป็นมาของการพัฒนากิจการพลังงานไทย

นับตั้งแต่ประเทศไทยได้มีการพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานครั้งใหญ่ของประเทศ ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ในช่วงนั้นถือกันว่าเป็นสยามยุคพัฒนา เริ่มมีการนำเข้าผลิตภัณฑ์จากปิโตรเลียม หรือเรียกทั่วไปว่า “น้ำมัน” มาใช้ในประเทศ และน้ำมันได้เข้ามามีบทบาทในชีวิตประจำวันและกลายเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศในที่สุด กิจการด้านพลังงานไทยมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (นเรศ สัตยารักษ์, 2549) ดังนี้

- 1) ช่วงบุกเบิกพลังงานสยาม (พ.ศ. 2411-2475) น้ำมันก๊าดเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดแรกที่นำเข้ามาในประเทศไทย ใช้เพื่อจุดตะเกียงเพื่อให้แสงสว่าง สมัยนั้นเรียกว่า น้ำมันปิโตรเลียม ซึ่งน้ำมันก๊าดได้รับความนิยมอย่างรวดเร็ว เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก มีควันและเขม่าน้อยกว่าน้ำมันมะพร้าว ทั้งนี้บริษัทน้ำมันต่างชาติที่เข้ามาค้าน้ำมันในประเทศไทยเป็นบริษัทแรก คือ บริษัท ดัทช์ปิโตรเลียม จำกัด เป็นผู้แทนจำหน่ายน้ำมันในกรุงเทพมหานคร เมื่อปี พ.ศ. 2435 ต่อมาได้ร่วม

ทุนกับบริษัท เซลล์ทรานสปอร์ตแอนด์เทรดดิ้ง จำกัด ก่อตั้งบริษัท เอเชียติกปิโตรเลียม (สยาม) จำกัด เพื่อจำหน่ายน้ำมันก๊าด จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2439 พระยาสุรศักดิ์มนตรี เสนาบดีกระทรวงเกษตรธิการได้นำรถยนต์คันแรกเข้ามาทดลองวิ่งบนท้องถนน และอีก 6 ปีต่อมา พระยาภักตินรเศรษฐ (เลิศ เศรษฐบุตร) ได้ตัดแปลงมาเป็นรถเมลล์ขาว จึงเป็นจุดเริ่มต้นในการนำน้ำมันเบนซินมาใช้ในประเทศไทย และเมื่อรถยนต์กลายเป็นพาหนะที่ได้รับความนิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ส่งผลให้การใช้้ำมันเบนซินของประเทศขยายตัวเพิ่มขึ้น จึงมีการก่อสร้างสถานีบริการน้ำมัน ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2473 ในระหว่างนี้บริษัทค้าน้ำมันต่างๆ ได้เริ่มทยอยนำน้ำมันดีเซลและน้ำมันเตาเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทย เมื่อน้ำมันปิโตรเลียมกลายเป็นสิ่งสำคัญและมีบทบาทในการพัฒนาเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ ในปี พ.ศ. 2476 รัฐบาลไทยจึงได้จัดตั้งแผนกเชื้อเพลิง เพื่อจัดหาน้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด และน้ำมันหล่อลื่น พร้อมทั้งสร้างคลังน้ำมันขึ้นที่ช่องนนทรี สร้างโรงงานผลิตปิ๊บเพื่อบรรจุน้ำมันก๊าดและต่อเรือบรรทุกน้ำมันจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่ายให้แก่ประชาชนโดยทั่วไปและใช้ถ่วงดุลธุรกิจการค้าน้ำมันของบริษัท ค้าน้ำมันต่างชาติ ในปี พ.ศ. 2480 รัฐบาลมีมติเปลี่ยนแผนกเชื้อเพลิงเป็นกรมเชื้อเพลิง พร้อมก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันแห่งแรกของประเทศไทย ขึ้นที่ช่องนนทรี เปิดดำเนินการวันที่ 24 มิถุนายน 2483 โรงกลั่นน้ำมันแห่งนี้ได้ช่วยขจัดปัญหาน้ำมันขาดแคลนระหว่างสงครามโลกครั้งที่ 2 เนื่องจากสภาวะสงครามทำให้บริษัทน้ำมันต่างชาติต้องหยุดค้าน้ำมันในประเทศไทย แต่เมื่อสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่ 2 (เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2488) ได้ยุบกรมเชื้อเพลิงเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2489 และได้ขายกิจการตลอดจนทรัพย์สินทั้งหมด เช่น คลังเก็บน้ำมันและโรงกลั่นน้ำมันให้กับบริษัทค้าน้ำมันต่างชาติ คือ บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด และบริษัท แสตนด์คาร์ดเวลคัมออยล์ จำกัด อีกทั้งขอให้บริษัททั้งสองนำเข้าน้ำมันจากต่างประเทศเข้ามาจำหน่าย โดยรัฐบาลทำหนังสือรับรองว่าจะไม่ดำเนินธุรกิจการค้าน้ำมันให้หน่วยงานราชการและประชาชน ยกเว้นเพื่อใช้ในกิจการทหาร อีกทั้งให้สิทธิบริษัทค้าน้ำมันต่างชาติสามารถจำหน่ายน้ำมันได้โดยไม่ต้องมีใบอนุญาต จากภาวะของสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่ลุกลามถึงประเทศไทย ได้สร้างความเสียหายให้แก่เศรษฐกิจและสังคม รวมไปถึงโครงสร้างพื้นฐานการพลังงานของประเทศ เมื่อสงครามสิ้นสุดลงรัฐบาลจึงเร่งฟื้นฟูบูรณะประเทศในทุกด้าน ในด้านกิจการพลังงานก็มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขเพื่อตอบสนองความต้องการทางด้านพลังงานของประชาชนและประเทศชาติโดยรวม ในด้าน พ.ศ. 2488 บริษัท รอยัล-ดัทช์ เซลล์ จำกัด กลับมาดำเนินธุรกิจในประเทศไทยอีกครั้ง โดยก่อตั้งบริษัทลูกชื่อ บริษัท เซลล์แห่งประเทศไทย จำกัด ซึ่งขยายธุรกิจน้ำมันอย่างรวดเร็ว ตั้งสถานีบริการน้ำมันแบบปั๊มด้วยมือหรือมือโยกวางขายหน้าร้านขายของ หลังจากนั้น บริษัท แสตนด์คาร์ดออยล์ จำกัด ซึ่งภายหลังเปลี่ยนชื่อเป็นบริษัท เอสโซ่-แสตนด์คาร์ดประเทศไทย จำกัด ก็เข้ามาเปิดกิจการ ต่อมาในปี พ.ศ. 2490 บริษัท น้ำมันคาลเท็กซ์ (สยาม) จำกัด ได้เข้ามาดำเนินธุรกิจและเปลี่ยนชื่อเป็น น้ำมันคาลเท็กซ์ (ไทย) จำกัด

ในปี พ.ศ. 2492 สภาสภาโหมได้ฟื้นแผนกเชื้อเพลิงขึ้นมาอีก เพื่อใช้ในกิจการทหาร โดยสร้างคลังเก็บน้ำมันขึ้นใหม่ในบริเวณท่าเรือริมคลองพระโขนง-คลองเตย ในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2496 ได้จัดตั้งเป็นองค์การเชื้อเพลิง (อชพ.) สังกัดกรมการพลังงานทหาร หลังจากดำเนินการอยู่ราว 3 ปี ในปี พ.ศ. 2500 จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ นายกรัฐมนตรี ได้ยกเลิกข้อผูกพันที่รัฐบาลไทยทำไว้กับบริษัทค้าน้ำมันต่างชาติ เรื่องที่ห้ามมิให้รัฐบาลจำหน่ายผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมแก่ประชาชน ซึ่งถือเป็นการปลดแอกพันธนาการในการดำเนินธุรกิจปิโตรเลียมของประเทศอย่างสิ้นเชิง ทำให้องค์การเชื้อเพลิงมีอิสระในการดำเนินงานได้อย่างเต็มที่ รัฐบาลจึงได้ลงทุนก่อสร้างโรงกลั่นน้ำมันบางจากขึ้นในอีก 2 ปีต่อมา ในปี พ.ศ. 2496 คณะรัฐมนตรีได้พิจารณาขยายงานด้านเชื้อเพลิงให้ครอบคลุมไปถึงพลังงานอื่นๆ ที่จะสรรหามาใช้ให้เป็นประโยชน์แก่ประเทศชาติ จึงได้ลงมติให้กระทรวงกลาโหม ดำเนินงานขยายกิจการด้านองค์การเชื้อเพลิง ให้ครอบคลุมไปถึงพลังงานอื่นๆ ด้วย เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม พ.ศ. 2496 ตั้งกองการพลังงานทหาร และปรับปรุงขยายกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในวันที่ 27 มกราคม พ.ศ. 2503 รัฐบาลได้ตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งองค์การเชื้อเพลิง เป็นรัฐวิสาหกิจ ภายใต้สัญลักษณ์การค้าตราสามทหาร เพื่อดำเนินการสถานีบริการน้ำมัน จัดหาและกลั่นน้ำมัน

2) ช่วงปี พ.ศ. 2516-2517 วิกฤตการณ์น้ำมันโลกครั้งที่ 1 ซึ่งกลุ่มประเทศโอเปกได้ใช้น้ำมันเป็นเครื่องมือต่อรองทางการเมืองระหว่างประเทศส่งผลให้น้ำมันดิบมีราคาสูงขึ้นมากหลายเท่าตัวจากบาร์เรลละ 2.09 เหรียญสหรัฐ เพิ่มเป็นบาร์เรลละ 8.32 เหรียญสหรัฐ ในเวลาเพียง 1 ปี นอกจากนี้ยังได้ประกาศขึ้นราคาน้ำมันอย่างต่อเนื่องตลอดปี พ.ศ. 2517 อีก 5 ครั้งด้วยกันทำให้น้ำมันมีราคาสูงมากและเกิดสภาวะน้ำมันขาดแคลนไปทั่วโลก และประเทศไทยเป็นผู้บริโภคพลังงานและไม่มีแหล่งพลังงานปิโตรเลียมภายในประเทศเป็นของตนเอง จึงได้รับผลกระทบจากระดับราคาน้ำมันดิบที่เพิ่มขึ้นอย่างรุนแรงโดยตรง รัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ นายกรัฐมนตรีจึงได้ตราพระราชบัญญัติการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2521 ขึ้น นับเป็นองค์กรของรัฐที่มีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบเกี่ยวกับกิจการปิโตรเลียมของประเทศขึ้นโดยตรงเป็นครั้งแรก คือ การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย หรือ ปตท. จึงเกิดขึ้นในวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2521 ภายใต้วิกฤตการณ์พลังงานรอบด้านที่รุนแรงประเทศไทยและรัฐบาลในขณะนั้น เป็นตัวเร่งให้ประเทศไทยเริ่มมองหาแหล่งพลังงานปิโตรเลียมภายในประเทศ เพื่อช่วยบรรเทาการพึ่งพาพลังงานจากต่างประเทศ ประกอบกับขณะนั้นได้มีการสำรวจพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย ซึ่งมีปริมาณมากเพียงพอที่จะสามารถพัฒนาขึ้นมาใช้ในเชิงพาณิชย์ได้ จากการศึกษาแหล่งก๊าซธรรมชาติดังกล่าวพบว่า การลงทุนวางท่อส่งก๊าซธรรมชาติจากแหล่งผลิตอ่าวไทยมายังชายฝั่งทะเลภาคตะวันออกและกรุงเทพฯ จะมีความสำคัญต่อสภาพเศรษฐกิจ นอกจากเรื่องการผลิตน้ำมันให้มีการพัฒนาก๊าซธรรมชาติจากอ่าวไทยขึ้นมาใช้ประโยชน์แล้วในช่วงที่เกิดวิกฤตการณ์น้ำมัน

ของโลกถึง 2 ครั้ง ทำให้รัฐบาลต้องเข้าไปมีบทบาทในการสร้างเสถียรภาพความมั่นคงทางด้านความมั่นคงทางพลังงานมากขึ้นกว่าในอดีต ด้วยการควบคุมราคาน้ำมันขายปลีกให้อยู่ในระดับที่ไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับประชาชน และไม่ต้องเสียวินัยทางการคลัง รัฐบาลจึงจัดตั้ง “กองทุนน้ำมัน” ขึ้นมาเพื่อสร้างเสถียรภาพทางพลังงาน ด้วยการรักษาระดับราคาน้ำมัน คือ สร้างกลไกเพื่อชะลอผลกระทบจากความผันผวนของราคาน้ำมันจากภายนอกประเทศให้มีผลกระทบต่อเศรษฐกิจความเป็นอยู่ของประชาชนน้อยที่สุด

แม้ว่าในปี พ.ศ. 2524 ประเทศไทยสามารถคลี่คลายวิกฤติการณ์น้ำมันลงได้ และน้ำมันยังคงมีราคาสูงแต่ภาวะน้ำมันยังคงมีราคาสูงแต่ภาวะน้ำมันขาดแคลนได้หมดสิ้นไป ในช่วงนี้ รัฐบาลจึงจัดการปัญหาของบริษัท ซัมมิท อินดัสเตรียล คอร์ปอเรชั่น (ปานามา) จำกัด ซึ่งเป็นผู้เช่าดำเนินการโรงกลั่นน้ำมันบางจาก และยังได้สิทธิจากรัฐบาลในการนำเข้าน้ำมันดิบวันละ 65,000 บาร์เรล จากประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อมาผลิตเป็นน้ำมันสำเร็จรูปจำหน่ายให้กับรัฐบาลแต่บริษัท ซัมมิทฯ ผิดสัญญาไม่ส่งมอบน้ำมันตามที่ตกลงไว้ แต่รัฐบาลไม่สามารถดำเนินการใดๆ กับบริษัท ซัมมิทฯ ได้ โดยพฤติกรรมของบริษัท ซัมมิทฯ ได้สร้างผลกระทบซ้ำเติมภาวะน้ำมันขาดแคลนของประเทศอยู่เนืองๆ รัฐบาลต้องแก้ไขปัญหาด้วยการเจรจากับประเทศสาธารณประชาชนจีน เพื่อขอซื้อน้ำมันดิบเชิงลึก แต่เมื่อนำมากลับในโรงกลั่นน้ำมันบางจาก บริษัท ซัมมิทฯ กลับเรียกเก็บค่ากลั่นในอัตราที่สูงมาก อีกทั้งการที่รัฐบาลไม่มีคลังน้ำมันเป็นของตนเองจึงจำเป็นต้องนำเรือบรรทุกน้ำมันมาใช้เป็น Floating Tang ลอยลำอยู่กลางอ่าวไทยเพื่อเก็บและขนถ่ายน้ำมันให้แก่โรงไฟฟ้า จากพฤติกรรมดังกล่าวรัฐบาลจึงมีดำริที่จะยกเลิกสัญญาเช่าโรงกลั่นน้ำมันบางจาก และยึดคืนสิทธิการจัดหาน้ำมันดิบ โดย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ อดีตนายกรัฐมนตรี ซึ่งในขณะนั้นดำรงตำแหน่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้เจรจากับซีคยามานี รัฐมนตรีน้ำมันของประเทศซาอุดีอาระเบีย เพื่อเปลี่ยนแปลงสิทธิการจัดหาน้ำมันดังกล่าวคืนให้แก่รัฐบาลไทยจนเป็นผลสำเร็จ รัฐบาลจึงยกเลิกสัญญากับบริษัท ซัมมิทฯ ก่อนหมดสัญญาเช่าพร้อมกับมอบหมายให้กระทรวงกลาโหม เป็นผู้ดำเนินการโรงกลั่นต่อไปในส่วนหน้าที่การจัดหาน้ำมันดิบ และจำหน่ายผลิตภัณฑ์น้ำมันให้ ปตท. เป็นผู้รับผิดชอบดำเนินการ แนวคิดในการปรับปรุงประสิทธิภาพการบริหารงานด้านพลังงานในระยะแรก เริ่มจากแนวคิดที่จะจัดตั้งทบวงพลังงาน โดยคณะรัฐมนตรีมีมติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน พ.ศ. 2527 ให้คณะกรรมการปฏิรูประบบราชการแผ่นดิน รับเรื่องการจัดตั้งทบวงพลังงาน ไปพิจารณาในรายละเอียดแต่เรื่องดังกล่าว มิได้ถูกนำเสนอกลับมาให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา ต่อมาในรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ ได้จัดตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติโดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ (สพช.) และต่อมาก็แต่งตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ เมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2529 เพื่อทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และมาตรการต่างๆ ทางด้านพลังงาน ในสมัยพลเอก

ชาติชาย ชุณหะวัณ เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน พ.ศ. 2532 ให้ยกฐานะสำนักงานกรรมการพลังงานแห่งชาติ (สพช.) เป็นหน่วยงานมีฐานะเป็นกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นเลขานุการของคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ในเดือนมกราคม พ.ศ. 2534 รัฐบาลมีนโยบายที่จะจัดตั้งกระทรวงพลังงานขึ้น ในการจัดตั้งกระทรวงพลังงานนั้น กำหนดให้มีการโอนงานจากหน่วยงานต่างๆ ทั้งข้าราชการและรัฐวิสาหกิจ ที่เกี่ยวข้องมาอยู่การดูแลของกระทรวงพลังงาน แต่รัฐบาลชุดนั้นได้ถูกรัฐประหารโดยคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ (รสช.) เสียก่อน ทำให้มติในเรื่องดังกล่าวต้องหยุดไปจนกระทั่งรัฐบาลภายใต้การนำของนายอานันท์ ปันยารชุน จึงได้มีคำสั่งนายกรัฐมนตรีจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ พ.ศ. 2535 ขึ้นมารองรับหน่วยงานนี้อย่างเป็นทางการ โดยให้เป็นหน่วยงานในระดับกรม สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี คณะกรรมการชุดนี้ มีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และมีองค์ประกอบคือ รัฐมนตรีจากกระทรวงที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ รองนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงกลาโหม กระทรวงมหาดไทย กระทรวงการคลัง กระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงอุตสาหกรรม กระทรวงคมนาคม กระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เลขาธิการ คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ และอธิบดีกรมพัฒนาและส่งเสริมพลังงานเป็นกรรมการ มีเลขาธิการคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติเป็นกรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการชุดนี้มีอำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจ และพิจารณานโยบายต่างๆ ที่เกี่ยวกับพลังงาน แทนคณะรัฐมนตรีได้ แล้วมอบให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจรับไปปฏิบัติ ดังนั้นการที่มีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับพลังงาน กระจุกกระจายอยู่ในหน่วยงานกว่า 20 หน่วยงานใน 9 กระทรวงนี้เองทำให้การดำเนินงานที่ผ่านมาขึ้นอยู่กับนโยบายของผู้บริหาร หน่วยงานแต่ละแห่ง ซึ่งพิจารณาในกรอบอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายของตน ดังนั้น จึงมีแนวคิดที่จะรวมหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดังกล่าว เพื่อให้เกิดเอกภาพภายในการบริหารจัดการงานด้านพลังงาน และเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รัฐบาลจึงได้เกิดแนวความคิดเรื่องการจัดตั้งกระทรวงพลังงาน ตลอดมา แต่ก็ไม่อาจทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์เป็นรูปธรรมได้จนกระทั่งในรัฐบาลภายใต้การนำของ พ.ต.ท. ดร.ทักษิณ ชินวัตร ที่ได้มีมติเมื่อคราวการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อปรับบทบาท ภารกิจ และโครงสร้างของส่วนราชการ เมื่อวันที่ 2 พฤศจิกายน 2544 จัดตั้งทบวงพลังงาน และต่อมาเมื่อวันที่ 9 มกราคม 2545 ที่ประชุมร่วมระหว่างนายกรัฐมนตรีกับรองนายกรัฐมนตรี ที่กำกับการบริหารราชการแต่ละกระทรวง ทบวง รวม 5 ท่าน ได้มีมติให้ยกระดับส่วนราชการทบวงพลังงาน เป็นกระทรวงพลังงานซึ่งเป็นกระทรวงขนาดเล็กที่รับผิดชอบภารกิจเร่งด่วนของรัฐบาล (สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม, 2562ข)

2. ความเป็นมาของพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

กฎหมายที่เกี่ยวข้องและใช้บังคับเพื่อการควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงในประเทศไทย เริ่มจากการที่ พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาประชาธิปกพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชดำริ เห็นสมควรจัดให้มีระเบียบควบคุมการเก็บรักษาตลอดถึงการบรรจุขนถ่ายและจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อป้องกันอัคคีภัย จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติว่าด้วยการเก็บรักษา น้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช 2474 ขึ้น (สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม, 2562ข) ต่อมาในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร เป็นนายกรัฐมนตรี ได้มีการตราพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2509 ขึ้นมาบังคับใช้แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2509 มิได้ควบคุมผู้ค้าน้ำมันซึ่งทำการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละชนิดหรือหลายชนิด รวมกันมีปริมาณต่ำกว่าปีละหนึ่งแสน เมตริกตัน ทำให้กระทรวงพาณิชย์ไม่สามารถควบคุมและดำเนินคดีแก่ผู้ค้าน้ำมันดังกล่าว ในกรณีที่ขายหรือผลิตน้ำมันเชื้อเพลิงต่ำกว่าคุณภาพที่กำหนดไว้ได้ นอกจากนี้พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2509 ยังมีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของประเทศ ในขณะนั้น การควบคุมการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิงและการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อแก้ไขและป้องกันการขาดแคลนน้ำมันเชื้อเพลิง และเพื่อให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรวจ สอบคุณภาพ หรือสั่งให้ผู้ค้าน้ำมันตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงได้ ดังนั้นในปี พ.ศ. 2521 ในสมัยรัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2509 แล้วตราพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 ขึ้นมาแทน (สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, 2553)

ในปี พ.ศ. 2543 ในสมัยรัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ นายชวน หลีกภัย ได้ยกเลิกพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 แล้วตราพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ขึ้นมาแทนด้วยเหตุที่ พระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 ที่ใช้สำหรับควบคุมเกี่ยวกับการค้าน้ำมัน มีลักษณะ ที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการณ์ของประกอบกิจการค้าน้ำมันในขณะนั้น จึงได้ปรับปรุง บทบัญญัติให้มีความทันสมัยยิ่งขึ้นโดยกำหนดควบคุมผู้ค้าน้ำมันเป็น 3 ระดับ คือ ผู้ค้าน้ำมัน รายใหญ่ ผู้ค้าน้ำมันรายย่อย และสถานีบริการน้ำมัน และผ่อนคลายมาตรการควบคุมบางอย่าง ให้เข้มงวดน้อยลง เช่น การจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง สามารถยื่นคำขอเพื่อจดทะเบียน ต่ออธิบดีได้ ซึ่งแต่เดิมกำหนดให้ต้องขออนุญาตจากอธิบดีสำหรับผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง ก็เพียงแต่แจ้งต่ออธิบดีเท่านั้น และปรับปรุงอำนาจของรัฐมนตรีบางประการที่เป็นเรื่อง ในรายละเอียด เปลี่ยนเป็นอำนาจของอธิบดี เพื่อให้การควบคุมดูแล มีความรวดเร็วยิ่งขึ้น รวมทั้ง เพิ่มมาตรการควบคุมผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ ให้เข้มงวดยิ่งขึ้น เพื่อใช้ควบคุมการค้าน้ำมันและ

การปลอมปนน้ำมัน รวมทั้งปรับปรุงมาตรการบางอย่าง ให้สามารถคุ้มครองผู้บริโภคได้ อย่างมีประสิทธิภาพเช่นการฟ้องร้อง และดำเนินคดี กับผู้กระทำความผิด ฐานปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง ตลอดจนบทกำหนดโทษของพระราชบัญญัติ ให้มีความเหมาะสมกับสถานการณ์ในปัจจุบัน โดยเฉพาะโทษปรับ ที่ยังต่ำไปเนื่องจากกิจการค้าน้ำมันเป็นกิจการที่ทำรายได้สูงมากสมควร

ในปี พ.ศ. 2550 ในสมัยรัฐบาลภายใต้การนำของ ฯพณฯ พลเอก สุรยุทธ์ จุลานนท์ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มีบทบัญญัติบางประการที่ไม่เหมาะสมกับสภาพการประกอบกิจการในปัจจุบัน และเป็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมาย จึงแก้ไขเพิ่มเติมให้เหมาะสมและสอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติและเป็นผลให้พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 มีผลบังคับใช้จนถึงปัจจุบัน (กระทรวงพลังงาน, 2562)

3. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงานและหน่วยงานภายใต้สังกัด

3.1 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพลังงาน

กระทรวงพลังงาน ก่อตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 3 ตุลาคม 2545 โดยยึดตามวันที่ได้มีพระบรมราชโองการตราพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวงทบวง กรม พ.ศ. 2545 เป็นกฎหมาย ดังนั้นจึงถือเอาวันดังกล่าวเป็นวันแห่งการก่อตั้งกระทรวงพลังงาน ซึ่งกระทรวงพลังงานเป็นองค์กรที่มีการจัดโครงสร้างองค์กรโดยการรวบรวมหน่วยงานด้านพลังงานของประเทศที่อยู่ในความรับผิดชอบของหลายๆ กระทรวง ทบวง กรม เข้าร่วมเป็นองค์กรที่เป็นหน่วยงานราชการหลักด้านพลังงาน ที่มีอำนาจหน้าที่เข้าไปควบคุมกำกับดูแลนโยบายด้านพลังงานของภาครัฐ รัฐวิสาหกิจ และเอกชน โดยพระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2545 มาตรา 86 ให้โอนบรรดากิจการอำนาจหน้าที่ ทรัพย์สิน งบประมาณ หนี้ สิทธิภาระผูกพัน ข้าราชการ ลูกจ้าง และอัตรากำลังของกระทรวงพาณิชย์ ในส่วนของกรมทะเบียนการค้า เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับสำนัคน้ำมันเชื้อเพลิง มาเป็นของกรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน มาตรา 91 นอกจากการโอนอำนาจหน้าที่ที่บัญญัติไว้แจ้งชัดที่อื่น ให้โอนอำนาจหน้าที่ของรัฐมนตรีในการดำเนินการเกี่ยวกับกฎหมายดังต่อไปนี้ มาเป็นของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน

- 1) พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2553
- 2) พระราชบัญญัติการพัฒนาและส่งเสริมพลังงาน พ.ศ. 2535

- 3) พระราชบัญญัติการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2511
- 4) พระราชบัญญัติการส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน พ.ศ. 2535
- 5) พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542
- 6) พระราชบัญญัติปิโตรเลียม พ.ศ. 2514
- 7) พระราชบัญญัติปันส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง พุทธศักราช 2483
- 8) พระราชบัญญัติว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับสถานที่ผลิตปิโตรเลียมในทะเล พ.ศ. 2530
- 9) พระราชบัญญัติส่งเสริมกิจการไฟฟ้า พุทธศักราช 2484
- 10) พระราชบัญญัติองค์กรร่วมไทย-มาเลเซีย พ.ศ. 2533
- 11) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 28 ลงวันที่ 29 ธันวาคม พ.ศ. 2514
- 12) ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 331 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515

นโยบายของรัฐบาลกำหนดให้ กระทรวงพลังงานมีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการจัดหา พัฒนาและบริหารจัดการพลังงานและราชการอื่นตามที่มีกฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของกระทรวงพลังงานหรือส่วนราชการที่สังกัดกระทรวงพลังงาน (เอกวิทย์ มณีธร, 2551) และพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 มาตรา 27 บัญญัติให้กระทรวงพลังงานมีส่วนราชการดังต่อไปนี้

- 1) สำนักงานรัฐมนตรี
- 2) สำนักงานปลัดกระทรวง
- 3) กรมเชื้อเพลิงธรรมชาติ
- 4) กรมธุรกิจพลังงาน
- 5) กรมพัฒนาพลังงานทดแทนและอนุรักษ์พลังงาน
- 6) สำนักงานนโยบายและแผนพลังงาน

นอกจากนี้กระทรวงพลังงานยังมีหน่วยงานที่กำกับดูแล ได้แก่ รัฐวิสาหกิจ องค์กรอิสระ องค์กรในกำกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน และอื่นๆ ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

- 1) รัฐวิสาหกิจ ประกอบด้วย
 - (1) การไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย (กฟผ.)
 - (2) บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
- 2) องค์กรอิสระ ได้แก่ คณะกรรมการกำกับกิจการพลังงาน (กกพ.)
- 3) องค์กรในกำกับรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน คือ สำนักงานกองทุนน้ำมัน

เชื้อเพลิง

ความสัมพันธ์ภายในกระทรวงพลังงาน แสดงดังภาพประกอบ 1 ดังนี้

ที่มา : กระทรวงพลังงาน (2562)

ภาพประกอบ 1 แผนภูมิโครงสร้างกระทรวงพลังงาน

3.2 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของกรมธุรกิจพลังงาน

กรมธุรกิจพลังงาน เป็นหน่วยงานภายใต้สังกัดกระทรวงพลังงานที่ได้รับมอบหมายภารกิจหลักในการควบคุม กำกับ ดูแลการจัดหาจัดเก็บ ขนส่ง บรรจุ จำหน่าย ใช้และการประกอบธุรกิจด้านการพลังงานทุกประเภท ให้มีปริมาณคุณภาพ ความมั่นคง ปลอดภัย ตามมาตรฐาน จึงมีพันธกิจตามกฎหมายที่รับผิดชอบหลายฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (2550) พระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 (2550) และคำสั่งนายกรัฐมนตรีที่ 4/2547 ออกตามความในพระราชกำหนดแก้ไขและป้องกันภาวะการขาดแคลน น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2516

ตามพระราชกฤษฎีกาแก้ไขบทบัญญัติให้สอดคล้องกับการโอนอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุง กระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พ.ศ. 2545 ได้แก้ไขคำว่า “อธิบดีกรมโยธาธิการ” เป็น “อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน” คำว่า “ปลัดกระทรวงมหาดไทย” เป็น “ปลัดกระทรวงพลังงาน” คำว่า “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย” เป็น “รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงาน” ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสนองตอบนโยบายและยุทธศาสตร์ของกระทรวงพลังงาน กรมธุรกิจพลังงานจึงได้มีการจัดโครงสร้างขององค์กรไว้ ดังนี้

- 1) คณะผู้บริหารกรมธุรกิจพลังงาน ประกอบด้วย
 - (1) อธิบดี เป็นผู้บริหารสูงสุด
 - (2) รองอธิบดี จำนวน 2 ตำแหน่ง
- 2) หน่วยงานภายใต้สังกัดกรมธุรกิจพลังงาน ประกอบด้วย
 - (1) สำนักงานเลขานุการกรม
 - (2) กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซปิโตรเลียมเหลว
 - (3) กองบริการธุรกิจและการสำรอน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (4) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน
 - (5) กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (6) กองความปลอดภัยธุรกิจน้ำมัน
 - (7) กองความปลอดภัยธุรกิจก๊าซธรรมชาติ
 - (8) สถาบันพัฒนาเทคนิคพลังงาน
 - (9) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
 - (9) กลุ่มตรวจสอบภายใน

โดยในส่วนที่เกี่ยวข้องข้องกับงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจพลังงานได้กำหนดให้มีหน่วยงานหลักที่กำกับดูแล ได้แก่ กองความปลอดภัยธุรกิจน้ำมัน กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง และกองบริการธุรกิจและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง โดยมีรายละเอียดดังนี้ (กรมธุรกิจพลังงาน, 2560)

3) กองความปลอดภัยธุรกิจน้ำมัน มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) ส่งเสริม พัฒนา และกำหนดมาตรฐานระบบความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมัน
- (2) กำกับดูแลการประกอบกิจการควบคุมเกี่ยวกับน้ำมันตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง
- (3) กำกับดูแลการขนส่งน้ำมันเพื่อให้เกิดความปลอดภัยต่อชีวิต ทรัพย์สิน สังคม และสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงกำหนด
- (4) ส่งเสริมให้หน่วยงานของรัฐและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการตรวจสอบและรับรองคุณภาพและมาตรฐานความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมตามที่กฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงกำหนด
- (5) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

4) กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) พัฒนาและกำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
- (2) วิจัยผลกระทบของน้ำมันเชื้อเพลิงต่อเครื่องยนต์และสิ่งแวดล้อม
- (3) สร้างและเผยแพร่องค์ความรู้ด้านคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
- (4) กำกับดูแลลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงในการค่าน้ำมันเชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการค่าน้ำมันเชื้อเพลิง
- (5) จัดเก็บและตรวจสอบลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
- (6) รับเรื่องร้องเรียนการกระทำผิดและการดำเนินคดีด้านคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง
- (7) ศึกษาและพัฒนาวิธีการตรวจสอบการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง
- (8) สอบเทียบเครื่องมือและเปรียบเทียบห้องปฏิบัติการ
- (9) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

5) กองบริการธุรกิจและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง มีอำนาจหน้าที่ดังนี้

- (1) พิจารณานุญาตและจดทะเบียนเป็นผู้ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและรับแจ้งเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่กฎหมายว่าด้วยการค่าน้ำมันเชื้อเพลิงกำหนด

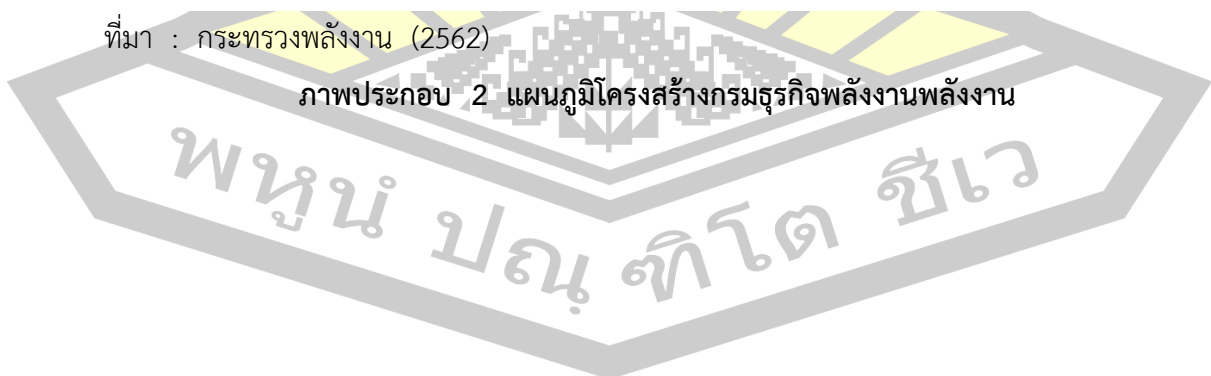
- (2) จัดระบบการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (3) กำหนดมาตรการ แนวทาง และระบบการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (4) ควบคุม ตรวจสอบ และให้ความเห็นชอบเกี่ยวกับการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (5) ประมวลผลข้อมูลและติดตามสถานการณ์การค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (6) กำกับดูแลโรงกลั่นน้ำมันให้ปฏิบัติตามสัญญาและข้อตกลง
 - (7) กำกับดูแล และติดตามราคาน้ำมันเชื้อเพลิงและเชื้อเพลิงชีวภาพให้เป็นไปตาม
โครงสร้างราคา
 - (8) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้อง
หรือที่ได้รับมอบหมาย (กรมธุรกิจพลังงาน, 2560)
- ความสัมพันธ์ภายในกรมธุรกิจพลังงาน แสดงดังภาพประกอบ 2 ดังนี้

ที่มา : กระทรวงพลังงาน (2562)

ภาพประกอบ 2 แผนภูมิโครงสร้างกรมธุรกิจพลังงานพลังงาน

3.3 โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม

สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม เป็นส่วนราชการบริหารจากส่วนกลางที่ไปปฏิบัติราชการในส่วนภูมิภาค ตามคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ที่ 247/2551 ลงวันที่ 4 ธันวาคม 2551 เรื่องจัดตั้งหน่วยงานสำนักงานพลังงานจังหวัด 39 จังหวัด โดยสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ได้จัดตั้งสำนักงานพลังงานจังหวัด สำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน เป็นส่วนราชการบริหารส่วนกลางปฏิบัติราชการส่วนภูมิภาค จำนวน 39 จังหวัด เป็นการภายใน ต่อมาได้มีการคำสั่งสำนักงานปลัดกระทรวงพลังงาน ที่ 83/2562 ลงวันที่ 12 มิถุนายน 2562 เรื่อง การกำหนดตำแหน่งและการแบ่งงานภายในตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการตามกฎหมายกระทรวงแบ่งส่วนราชการ สำนักงานปลัดกระทรวง กระทรวงพลังงาน พ.ศ. 2562 รวมทั้งได้กำหนดตำแหน่งและแบ่งงานภายในตามโครงสร้างการแบ่งส่วนราชการ โดยได้กำหนดโครงสร้างและหน้าที่ความรับผิดชอบของสำนักงานพลังงานจังหวัดไว้ ดังนี้

- 1) กลุ่มงานบริหารงานทั่วไป มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
 - (1) ดำเนินงานด้านธุรการ งานสารบรรณ งานบุคลากร งานงบประมาณ และงานพัสดุของสำนักงานพลังงานจังหวัด
 - (2) ปฏิบัติงานและสนับสนุนงานอื่นๆ ของสำนักงานพลังงานจังหวัดตามที่ได้รับมอบหมาย
- 2) กลุ่มแผนงานและยุทธศาสตร์พลังงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้
 - (1) จัดทำยุทธศาสตร์ของสำนักงานพลังงานจังหวัด จังหวัด กลุ่มจังหวัดด้านพลังงาน ให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล
 - (2) จัดทำแผนปฏิบัติราชการ แผนงบประมาณประจำปี รวมทั้งประสานการพัฒนาแผนงานดังกล่าว
 - (3) จัดทำแผนงาน/โครงการด้านพลังงาน รวมทั้งติดตามและประเมินผลโครงการด้านพลังงาน
 - (4) วิเคราะห์ข้อมูลพลังงาน การทวนสอบข้อมูล และวิเคราะห์เชื่อมโยงกับมิติต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในงานด้านยุทธศาสตร์และแผนพลังงาน
 - (5) สร้างเครือข่ายภาคประชาสังคมในพื้นที่ เพื่อให้สนับสนุนการดำเนินงานของกระทรวงพลังงาน
 - (6) ถ่ายทอดและเผยแพร่ความรู้ด้านพลังงานแก่ประชาชนในพื้นที่
 - (7) ประชาสัมพันธ์ รณรงค์ นโยบายต่างๆ ด้านพลังงานหรือภารกิจ หน้าที่ของกระทรวงพลังงานที่ลงไปสู่ประชาชนในจังหวัด

(8) ปฏิบัติงานร่วมกันหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

3) กลุ่มส่งเสริมและกำกับกิจการพลังงาน มีหน้าที่ความรับผิดชอบ ดังนี้

(1) กำกับดูแลและส่งเสริมการดำเนินงานด้านความปลอดภัยและสิ่งแวดล้อมของกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงและก๊าซ

(2) กำกับดูแลคุณภาพการค้าและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง

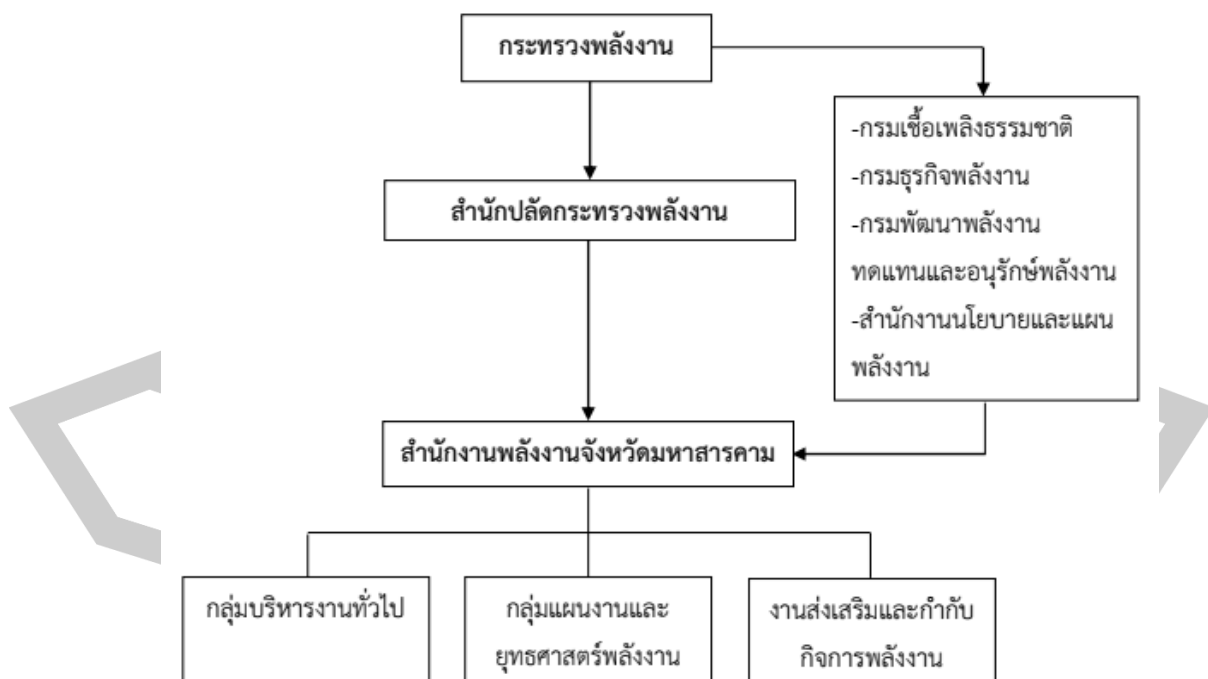
(3) ประสานและอำนวยความสะดวกในการสำรวจและผลิตเชื้อเพลิงธรรมชาติ

(4) ส่งเสริมและพัฒนาพลังงานทดแทนและการอนุรักษ์พลังงานตามโครงการของกระทรวงพลังงานและของรัฐบาล

(5) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ให้คำปรึกษาแนะนำด้านกิจการพลังงาน แก่ประชาชนในพื้นที่

(6) ปฏิบัติงานร่วมกับหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องหรือที่ได้รับมอบหมาย

ความสัมพันธ์ภายในสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม แสดงดังภาพประกอบ 3 ดังนี้

ที่มา : สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม (2562ก)

ภาพประกอบ 3 แผนภูมิโครงสร้างสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม

4. อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ได้กำหนดคำนิยาม “พนักงานเจ้าหน้าที่” ไว้ว่า “พนักงานเจ้าหน้าที่” หมายความว่า “ผู้ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้ปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้”

จากคำนิยาม “พนักงานเจ้าหน้าที่” ดังกล่าวเห็นได้ว่าความหมายของพนักงานเจ้าหน้าที่ที่มีความหมายกว้างครอบคลุมไปถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ในหลายส่วนที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 31 บัญญัติไว้ว่า “เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบว่า ได้มีการปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจดังต่อไปนี้

- 1) เข้าไปในสำนักงานสถานที่กลั่นสถานที่ผลิตสถานที่เก็บและสถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ค้าน้ำมันหรือผู้ขนส่งน้ำมันในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้น ถึงพระอาทิตย์ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น
- 2) เก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใด ที่อยู่ในความครอบครองของ ผู้ค้าน้ำมัน หรือผู้ขนส่งน้ำมัน หรือผู้ควบคุมรถขนส่งน้ำมัน ตัวอย่างละไม่เกินห้าลิตรมาเพื่อ ตรวจสอบ
- 3) สั่งให้ผู้ค้าน้ำมันหรือผู้ขนส่งน้ำมัน ตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิง และรายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่
- 4) ในกรณีที่ผู้ค้าน้ำมัน ไม่ยอมให้เข้าไปปฏิบัติหน้าที่ในสำนักงานสถานที่ของผู้ค้าน้ำมันและเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงที่อยู่ในความครอบครองของผู้ค้าน้ำมัน ถ้ามีเหตุอันควรเชื่อว่า หากเนินเข้าไป ไม่สามารถเข้าปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวได้ จะทำให้ประโยชน์ในการตรวจสอบการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ต้องสูญเสียไป ก็ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเปิด หรือทำลายประตูหน้าต่างของอาคาร รั้ว หรือสิ่งกีดขวางทำนองเดียวกัน และให้มีอำนาจ ทำลายตราสิ่งผนัง หรือสิ่งที่ใช้ยึด หรือผูก หรือกระทำการใดๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งตัวอย่างน้ำมัน เชื้อเพลิง หรือเพื่อการตรวจสอบปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ทั้งนี้ต้องพยายามมิให้เกิดการเสียหาย เท่าที่จะทำได้
- 5) ยึด หรืออายัดน้ำมันเชื้อเพลิง ภาชนะบรรจุ อุปกรณ์ หรือสิ่งใดๆ ที่เกี่ยวข้องในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่า มีการฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้
- 6) สั่งให้ผู้ค้าน้ำมันหรือผู้ขนส่งน้ำมัน แสดงบัญชีเอกสารและหลักฐานต่างๆ เกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

7) เรียกบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งบัญชีเอกสารและหลักฐานใดๆ มาให้
 ณ ที่ทำการของพนักงานเจ้าหน้าที่

การเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง ของผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 ผู้ค้าน้ำมันตาม มาตรา
 10 และผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 มาเพื่อตรวจสอบ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการ
 อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง”

ซึ่งจากบทบัญญัติดังกล่าว กระทรวงพลังงานจึงได้กำหนดภารกิจ อำนาจและหน้าที่ใน
 ส่วนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับหน่วยงานในสังกัดและหน่วยงานที่ได้รับมอบอำนาจดังนี้

1) กระทรวงพลังงาน โดยสำนักปลัดกระทรวงพลังงาน ได้มอบหมายให้สำนักงาน
 พลังงานจังหวัดเป็นหน่วยงานที่รับนโยบายของกระทรวงพลังงานไปดำเนินการตามแผน
 ยุทธศาสตร์ของกระทรวงในเขตจังหวัดที่ดูแลรับผิดชอบ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงาน
 ราชการภายใต้การกำกับของกรมธุรกิจพลังงาน ดังนี้

1.1) กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง โดยดำเนินการตรวจสอบคุณภาพของผู้ค้าน้ำมันให้
 เป็นไปตามกฎหมายกำหนด ซึ่งตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 หมวด 5
 อำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ มาตรา 31 บัญญัติว่า

(1) เข้าไปในสำนักงาน สถานที่กักเก็บ สถานที่ผลิต สถานที่เก็บ และสถานที่
 จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ของผู้ค้าน้ำมันหรือผู้ขนส่งน้ำมัน ในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์
 ตก หรือในระหว่างเวลาทำการของสถานที่นั้น

(2) เก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใดที่อยู่ในความครอบครองของผู้ค้า
 น้ำมัน หรือผู้ขนส่ง หรือผู้ควบคุมรถขนส่งน้ำมัน ตัวอย่างละไม่เกินห้าลิตรมาตรวจสอบ

(3) สั่งให้ผู้ค้าน้ำมันหรือผู้ขนส่งน้ำมันตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงและ
 รายงานต่อพนักงานเจ้าหน้าที่

1.2) กองบริการธุรกิจและการสำรองน้ำมันเชื้อเพลิง โดยดำเนินการรวบรวมข้อมูล
 เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการตามมาตรา 11 มาตรา 12 และรับชำระค่าธรรมเนียมพร้อม
 รายงานผลต่อกรมธุรกิจพลังงาน ซึ่งตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 หมวด
 1 การค้าและการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง บัญญัติว่า

(1) มาตรา 11 ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันซึ่งดำเนินการค้าน้ำมันโดยจัดตั้งเป็นสถานี
 บริการ ต้องยื่นขอจดทะเบียนต่ออธิบดี

(2) มาตรา 15 ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 มาตรา 10 มาตรา 11 หรือผู้ขนส่ง
 น้ำมันตามมาตรา 12 ต้องชำระค่าธรรมเนียมรายปี ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดใน
 กฎกระทรวงตลอดเวลาที่ยังประกอบกิจการ

1.3) กองความปลอดภัยธุรกิจน้ำมัน โดยดำเนินการตรวจสอบด้านเทคนิคและมาตรฐานความปลอดภัยในการควบคุม ดูแล การประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง และกำหนดมาตรฐานและกำกับดูแลธุรกิจน้ำมัน ในการเก็บรักษา การขนส่ง การใช้และการจำหน่ายให้เป็นไปตามกฎหมาย โดยการปฏิบัติงานของสำนักความปลอดภัยธุรกิจน้ำมัน จะดำเนินการตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นหลัก

2) กรมธุรกิจพลังงาน ได้มอบหมายให้สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการตามภารกิจ ดังนี้

2.1) ดำเนินการตรวจตราสถานีบริการและรถขนส่งน้ำมันในจังหวัดมหาสารคาม พร้อมรายงานผลการปฏิบัติงานต่อกรมธุรกิจพลังงานทุกเดือน

2.2) ดำเนินการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการในจังหวัดมหาสารคาม แล้วนำส่งต่อสำนักควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจพลังงาน เพื่อตรวจสอบคุณภาพ ทั้งนี้ การจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงต้องเป็นไปตามแผนการจัดเก็บประจำปี ประมาณที่กรมธุรกิจพลังงานเป็นผู้กำหนด

2.3) ดำเนินการนิเทศอบรมและประเมินผลการถ่ายโอนภารกิจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความถูกต้องและมีประสิทธิภาพ

3) จังหวัดมหาสารคาม โดยกรมธุรกิจพลังงานได้มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดมหาสารคาม ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ตามคำสั่งกรมธุรกิจพลังงาน ที่ 5/2552 ลงวันที่ 5 มกราคม 2552 เรื่อง มอบอำนาจให้ผู้ว่าราชการจังหวัดปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมธุรกิจพลังงานตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ดังนี้

3.1) รับจดทะเบียนและออกใบทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันมาตรา 10 และมาตรา 11

3.2) รับแจ้งและออกใบรับแจ้งเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรา 12

3.3) รับแจ้งเปลี่ยนแปลงรายการ แจ้งเลิกประกอบกิจการของผู้ค้าน้ำมันมาตรา 10 มาตรา 11 และผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรา 12

3.4) รับชำระค่าธรรมเนียม ค่าขอ ใบทะเบียน และค่าธรรมเนียมรายปี สำหรับผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 มาตรา 11 และผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรา 12

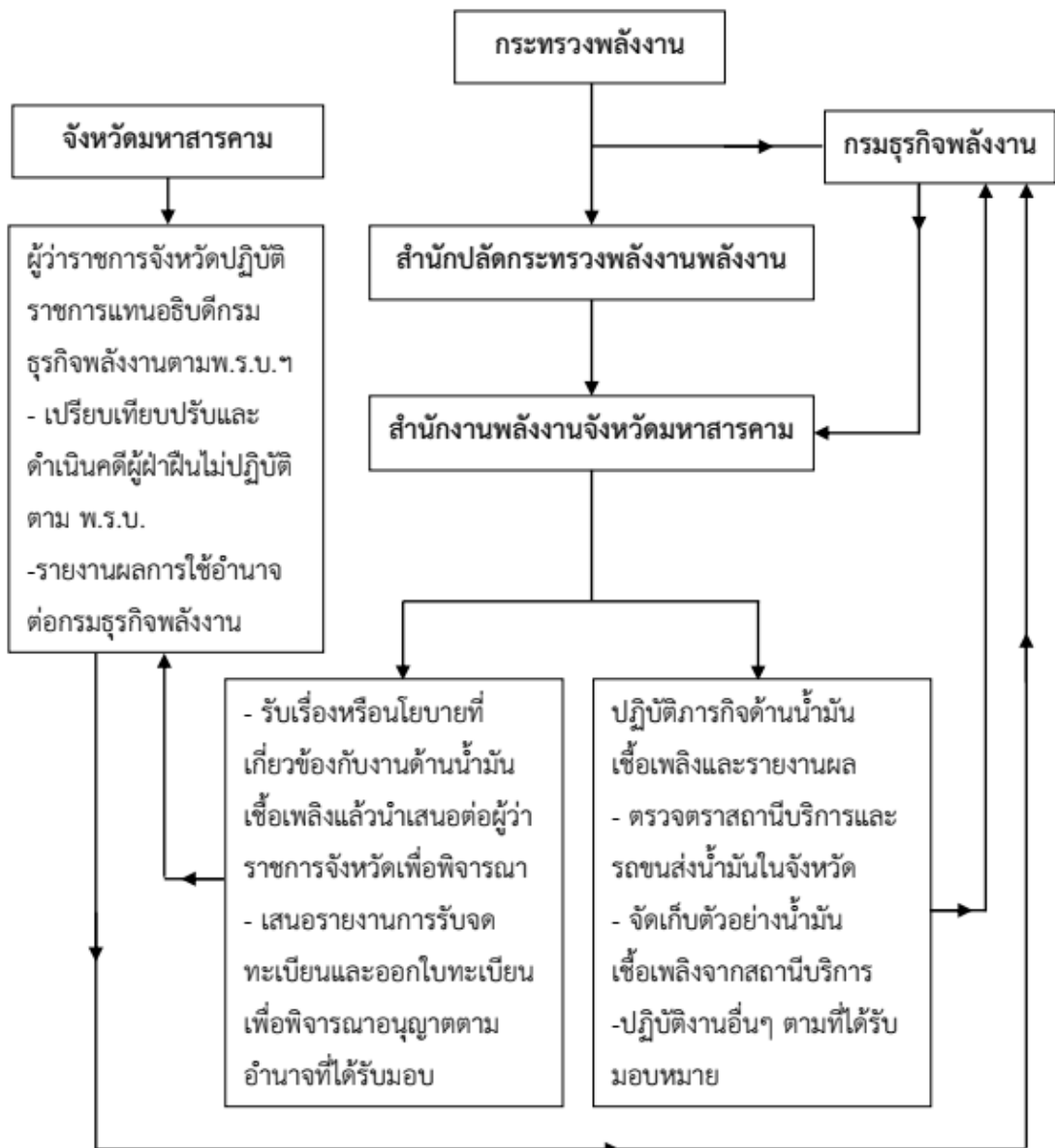
3.5) สั่งหยุดประกอบกิจการผู้ค้าน้ำมันมาตรา 10 มาตรา 11 และผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงมาตรา 12 ตามมาตรา 15

3.6) ดำเนินคดีผู้ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 และให้รวมถึงการแจ้งความร้องทุกข์ต่อพนักงานสอบสวนในการดำเนินคดีดังกล่าวข้างต้น และการเปรียบเทียบปรับตามระเบียบ เปรียบเทียบปรับที่กรมธุรกิจพลังงานกำหนด

3.7) ให้ผู้รับมอบอำนาจปฏิบัติราชการให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง และให้รายงานผลการใช้อำนาจดังกล่าวต่อกรมธุรกิจพลังงานเป็นประจำทุกเดือน

การดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 แสดงดังภาพประกอบ 4 (สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม, 2552)

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิโครงสร้างอำนาจและหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่
ตามพระราชบัญญัติการค้า้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

พูน ปณ ทิโต ชีเว

5. หลักเกณฑ์การจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

โดยที่สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกิจการควบคุมภายใต้การกำกับดูแลและมี บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ ดังนั้น การดำเนินการจึงต้องจัดหาเอกสารหลักฐาน ให้ถูกต้องครบถ้วนรวมทั้งต้องจัดลำดับการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานราชการผู้รับผิดชอบให้ เหมาะสม ซึ่งมีหลักเกณฑ์การพิจารณาอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ดังต่อไปนี้

- 1) หลักเกณฑ์ด้านระเบียบและข้อกำหนดที่เกี่ยวข้อง
 - (1) กฎกระทรวงสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2552
 - (2) กฎกระทรวงสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2551
 - (3) พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550
 - (4) พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550
 - (5) กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การ อนุญาตและอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2546 และแก้ไข เพิ่มเติมโดยกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาตและ อัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547
 - (6) การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- 2) หลักเกณฑ์ด้านหน่วยงานผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและขั้นตอนการอนุญาต
 - (1) หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการขออนุญาตประกอบกิจการ
 - (2) เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นขออนุญาต
 - (3) ขั้นตอนการอนุญาตประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

พูน ปณ ทิโต ชีเว

5.1 กฎกระทรวงสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2552

เป็นกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับที่ตั้ง แผนผัง รูปแบบ และลักษณะของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง การเก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง และลักษณะของถังหรือภาชนะที่ใช้ในการบรรจุน้ำมันเชื้อเพลิง วิธีปฏิบัติงาน การจัดให้มีและบำรุงรักษาอุปกรณ์หรือเครื่องมืออื่นใดภายในสถานี่ดังกล่าว โดยกฎกระทรวงสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2552 ได้กำหนดค่านิยามสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภทต่างๆ ดังนี้ (กฎกระทรวงสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2552, 2553)

1) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านที่ใช้เป็นทางเข้าและทางออกสำหรับยานพาหนะต้องติดทางหลวงหรือถนนสาธารณะที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 12.00 เมตร หรือติดถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร สามารถเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ใช้น้ำมันหล่อลื่นหรือน้ำมันก๊าดได้ตามปริมาณ ดังต่อไปนี้

(1) ในบริเวณที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นมากและที่ดินอยู่อาศัยหนาแน่นปานกลางตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง ให้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมากได้ไม่เกิน 90,000 ลิตร ทั้งนี้ ปริมาณการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมาก ชนิดไวไฟปานกลาง หรือชนิดไวไฟน้อยรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 180,000 ลิตร โดยต้องเก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน

(2) ในบริเวณอื่นนอกจาก (1) ให้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมากได้ไม่เกิน 180,000 ลิตร ทั้งนี้ ปริมาณการเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมาก ชนิดไวไฟปานกลาง หรือชนิดไวไฟน้อยรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 360,000 ลิตร โดยต้องเก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน

2) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ข หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านที่ใช้เป็นทางเข้าและทางออกสำหรับยานพาหนะต้องติดทางหลวงหรือถนนสาธารณะที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร แต่ไม่น้อยกว่า 12.00 เมตร หรือติดถนนส่วนบุคคลที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร แต่ไม่น้อยกว่า 10.00 เมตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมากได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลางหรือชนิดไวไฟน้อยรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 20,000 ลิตร โดยต้องเก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดินและให้มีตู้จ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดรวมกันได้ไม่เกินสี่ตู้

3) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค ลักษณะที่หนึ่ง หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านที่ใช้เป็นทางเข้าและทางออกสำหรับยานพาหนะต้องติดทางสัญจรที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อยหรือชนิดไวไฟปานกลางไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินได้ไม่เกิน 10,000 ลิตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงได้ไม่เกินสองถัง

(2) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค ลักษณะที่สอง หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่ยานพาหนะทางบก ซึ่งเขตสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงด้านที่ใช้เป็นทางเข้าและทางออกสำหรับยานพาหนะต้องติดทางสัญจรที่มีความกว้างของถนนไม่น้อยกว่า 8.00 เมตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อยหรือชนิดไวไฟปานกลางไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร โดยถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวต้องมีความจุไม่เกิน 30,000 ลิตรและเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดินได้ไม่เกิน 5,000 ลิตร

4) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ง หมายถึง สถานประกอบการกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีการจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงโดยไม่ใช้อุปกรณ์ไฟฟ้า ซึ่งเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงทุกชนิดที่ไม่ใช่น้ำมันหล่อลื่นหรือน้ำมันก๊าดไว้ในถังน้ำมันเชื้อเพลิงได้ชนิดละไม่เกินสองถัง และสามารถเก็บน้ำมันหล่อลื่นหรือน้ำมันก๊าดได้ไม่เกิน 500 ลิตร โดยต้องเก็บไว้ในขวดน้ำมันเชื้อเพลิง ครอบงอน้ำมันเชื้อเพลิง หรือถังน้ำมันเชื้อเพลิง

5) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ แบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

(1) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ ลักษณะที่หนึ่ง หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่เรือ สามารถเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลางหรือชนิดไวไฟน้อยรวมกันแล้วต้องไม่เกิน 10,000 ลิตร

(2) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ ลักษณะที่สอง หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่เรือ เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดินหรือถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ติดตั้งภายในโpacesเหล็กได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร และเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดินได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร

ทั้งนี้ การเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานีบริการเชื้อเพลิงประเภท จ ต้องเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมาก ให้เก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน และน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลางหรือชนิดไวไฟน้อย ให้เก็บไว้ในถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงเหนือพื้นดิน ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ติดตั้งภายในโpacesเหล็ก หรือถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน และสามารถเก็บน้ำมันหล่อลื่นหรือน้ำมันก๊าดรวมกันได้ไม่เกิน 1,000 ลิตร

6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ฉ หมายถึง สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ให้บริการแก่อากาศยาน เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมากที่สุดที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินได้ไม่เกิน 2,000 ลิตร เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลางที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบินได้ไม่จำกัดปริมาณ และเก็บน้ำมันหล่อลื่นได้ไม่เกิน 60,000 ลิตร

5.2 กฎกระทรวงสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2551

กฎกระทรวงสถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2551 ได้กำหนดชนิดน้ำมันเชื้อเพลิงและจุดวาบไฟ พร้อมให้คำนิยามไว้ดังนี้

1) น้ำมันเชื้อเพลิงมี 3 ชนิด ได้แก่

(1) ชนิดไวไฟน้อย ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีจุดวาบไฟตั้งแต่ 60 องศาเซลเซียสขึ้นไป

(2) ชนิดไวไฟปานกลาง ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีจุดวาบไฟตั้งแต่ 37.8 องศาเซลเซียสขึ้นไป แต่ต่ำกว่า 60 องศาเซลเซียส

(3) ชนิดไวไฟมาก ได้แก่ น้ำมันเชื้อเพลิงที่มีจุดวาบไฟต่ำกว่า 37.8 องศาเซลเซียส

2) จุดวาบไฟ หมายความว่า อุณหภูมิ ณ จุดที่ไอของน้ำมันเชื้อเพลิงลุกเป็นเปลวไฟวาบขึ้นเมื่อสัมผัสกับเปลวไฟทดสอบ

ตาราง 1 ชนิดน้ำมันเชื้อเพลิงและจุดวาบไฟ แสดงดังตาราง

น้ำมันเชื้อเพลิง	ชนิด	จุดวาบไฟ
น้ำมันปิโตรเลียมดิบ	ไวไฟมาก	ต่ำกว่า 37.8 องศาเซลเซียส
น้ำมันเบนซิน	ไวไฟมาก	
น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน	ไวไฟปานกลาง	ตั้งแต่ 37.8 องศาเซลเซียส
น้ำมันก๊าด	ไวไฟปานกลาง	แต่ต่ำกว่า 60 องศาเซลเซียส
น้ำมันดีเซล	ไวไฟน้อย	ตั้งแต่ 60 องศาเซลเซียสขึ้นไป
น้ำมันเตา	ไวไฟน้อย	
น้ำมันหล่อลื่น	ไวไฟน้อย	

ที่มา : กรมธุรกิจพลังงาน (2561)

5.3 พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 เป็นพระราชบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์ควบคุมการประกอบกิจการให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเพื่อให้เกิดความปลอดภัยกับประชาชนผู้บริโภค โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) การประกอบกิจการควบคุม รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพลังงานได้ออกกฎกระทรวงกำหนดประเภทกิจการควบคุมของการมีน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ในครอบครอง รวมทั้งสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง คลังน้ำมันเชื้อเพลิงและการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง โดยพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 มาตรา 17 ได้กำหนดประเภทการประกอบกิจการควบคุม แบ่งเป็น 3 ประเภท ดังนี้

(1) ประเภทที่ 1 ได้แก่ กิจการที่สามารถประกอบการได้ทันทีตามความประสงค์ของผู้ประกอบกิจการ

(2) ประเภทที่ 2 ได้แก่ กิจการที่เมื่อจะประกอบการต้องแจ้งให้พนักงานเจ้าหน้าที่ทราบก่อน

(3) ประเภทที่ 3 ได้แก่ กิจการที่ต้องได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อนจึงจะประกอบกิจการได้

2) การควบคุมและการตรวจสอบ การปฏิบัติงานของพนักงานเจ้าหน้าที่ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจและหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) เข้าไปในอาคาร สถานที่ หรือยานพาหนะที่ดำเนินกิจการ หรือมีเหตุสงสัยว่าจะมีการดำเนินกิจการควบคุมตามมาตรา 17 หรือคลังน้ำมันเชื้อเพลิงหรือเขตรบบการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงทางท่อเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือในเวลาทำการของสถานที่นั้น เพื่อตรวจสอบสภาพอาคารสถานที่ ยานพาหนะ หรือการกระทำใดที่อาจจะเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

(2) นำตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงที่สงสัยในปริมาณพอสมควรเพื่อใช้ในการตรวจสอบพร้อมกับเอกสารที่เกี่ยวข้อง

(3) ตรวจ ค้น กัก ยึด หรืออายัดน้ำมันเชื้อเพลิง ถังหรือภาชนะบรรจุท่อส่งน้ำมัน เครื่องอุปกรณ์หรือสิ่งใดๆ ที่เกี่ยวข้อง ในกรณีที่มีเหตุสงสัยว่ามีการฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือไม่เป็นไปตามที่กำหนดในสัมปทาน หรืออาจก่อให้เกิดความเสียหายหรืออันตรายที่จะมีผลกระทบต่อบุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม

(4) มีหนังสือเรียกบุคคลใดมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือวัตถุใดมาเพื่อประกอบการพิจารณา

(5) ตรวจสอบและรวบรวมข้อเท็จจริงแล้วรายงานต่อผู้อนุญาตหรือรัฐมนตรีแล้วแต่กรณี ในกรณีที่ผู้ประกอบกิจการควบคุมตามมาตรา 17 หรือผู้รับสัมปทานได้กระทำความผิดหรือทำให้เกิดความเสียหายเพราะเหตุไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่กำหนดในสัมปทาน

5.4 พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550

พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การขออนุญาตประกอบกิจการและการควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ดังนี้

1) การค้าและการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง ได้ให้คำนิยามของผู้ค้าน้ำมันไว้ดังนี้

(1) ผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ตามมาตรา 7 พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 7 ได้กำหนดคำนิยาม “ผู้ค้าน้ำมันรายใหญ่ตามมาตรา 7” ไว้ว่า ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าแต่ละชนิด หรือรวมกันทุกชนิด ปีละตั้งแต่หนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไป หรือเป็นผู้ค้าน้ำมันชนิดก๊าซปิโตรเลียมเหลว แต่เพียงชนิดเดียว ที่มีปริมาณการค้าปีละตั้งแต่ห้าหมื่นเมตริกตันขึ้นไป ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(2) ผู้ค้าส่งน้ำมันตามมาตรา 10 ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 10 ได้กำหนดคำนิยาม “ผู้ค้าส่งน้ำมันตามมาตรา 10” ไว้ว่า “ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าปีละไม่ถึงปริมาณที่กำหนด ตามมาตรา 7 แต่เป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าแต่ละชนิดหรือรวมกันทุกชนิดเกินปริมาณที่ รัฐมนตรีประกาศกำหนดหรือเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีขนาดของถังที่สามารถเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงได้เกิน ปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด ต้องยื่นขอจดทะเบียนต่ออธิบดี การขอจดทะเบียนและการจดทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ และวิธีการ ที่กำหนดในกฎกระทรวงเมื่อรัฐมนตรีประกาศกำหนดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง หรือขนาดของถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงตามวรรคหนึ่งหรือประกาศเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงหรือขนาดของถังเก็บ น้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้ผู้ค้าน้ำมันที่ได้กระทำการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่แล้ว และอยู่ในข่ายที่จะต้องจดทะเบียน ยื่นคำขอจดทะเบียน ตามวรรคหนึ่ง ภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ ประกาศดังกล่าวใช้บังคับ”

(3) ผู้ค้าน้ำมันสถานีบริการตามมาตรา 11 ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 11 ได้กำหนดคำนิยาม “ผู้ค้าน้ำมันสถานีบริการตามมาตรา 11” ไว้ว่า “ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันซึ่งดำเนินกิจการค้าน้ำมันโดยจัดตั้งเป็นสถานีบริการ ต้องยื่นจดทะเบียนต่ออธิบดี การขอจดทะเบียนและการจดทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ไม่บังคับใช้กับผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 และมาตรา 10”

(4) ผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา 12 ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 12 ได้กำหนดคำนิยาม “ผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา 12” ไว้ว่า “ผู้ใดเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงตามชนิดและปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดต้องแจ้งต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนด เมื่อรัฐมนตรีมีประกาศเปลี่ยนแปลงชนิดหรือปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้ผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้ทำการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงอยู่แล้วและอยู่ในข่ายที่จะต้องแจ้ง แจ้งต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนด หากรายการตามที่ได้แจ้งไว้ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ผู้ขนส่งน้ำมันแจ้งเพิ่มเติมตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสามสิบวันที่เปลี่ยนแปลง”

ทั้งนี้พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ได้มีการแก้ไขสาระสำคัญของบทบัญญัติพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง 2543 ในบางมาตรา ดังนี้

(5) มาตรา 31 บัญญัติว่า “การเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง ของผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 และผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 มาเพื่อตรวจสอบโดยเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใดที่อยู่ในความครอบครองของ ผู้ค้าน้ำมัน หรือผู้ขนส่งน้ำมัน หรือผู้ควบคุมรถขนส่งน้ำมัน ตัวอย่างละไม่เกินห้าลิตรมาเพื่อตรวจสอบ ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีหน้าที่ดำเนินการ อย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง” ซึ่งมาตรา 31 ถูกยกเลิก ด้วยมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในวรรคสองของมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “ .การเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงของผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 และผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 มาเพื่อตรวจสอบโดยเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใดที่อยู่ในความครอบครองของ ผู้ค้าน้ำมัน หรือผู้ขนส่งน้ำมัน หรือผู้ควบคุมรถขนส่งน้ำมัน ตัวอย่างละไม่เกินห้าลิตรมาเพื่อตรวจสอบ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่อธิบดีประกาศกำหนด.”

(6) มาตรา 38 บัญญัติว่า “ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 10 หรือมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุก ไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือปรับไม่เกินกว่ามูลค่าของน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ทำการค้าและผลประโยชน์อื่น ที่บุคคลนั้นได้รับ แล้วแต่ว่าจำนวนใด จะสูงกว่ากันหรือทั้งจำทั้งปรับ” ซึ่งมาตรา 38 ถูกยกเลิก ด้วยมาตรา 9 แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 ที่บัญญัติว่า ให้ยกเลิกความในมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน “มาตรา 38 ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามมาตรา 10 หรือมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับตั้งแต่หนึ่งหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ”

2) การกำหนดและควบคุมคุณภาพ กรมธุรกิจพลังงานได้กำหนดมาตรฐานและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงโดยออกประกาศกำหนดลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อบังคับใช้สำหรับน้ำมันเชื้อเพลิงที่จำหน่ายในประเทศ ซึ่งสถานีบริการต้องดำเนินการค้าหรือจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดดังนี้

(1) มาตรา 25 อธิบดีมีอำนาจในการกำหนดลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อใช้บังคับทั่วราชอาณาจักร ทั้งนี้ ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นจะกำหนดให้ใช้บังคับเฉพาะแต่ท้องที่หนึ่งท้องที่ใดหรือหลายท้องที่ได้ตามสมควร หรือจะกำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่งชนิดใดต้องแจ้งลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อขอความเห็นชอบ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด ในการนี้จะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้ได้รับความเห็นชอบต้องปฏิบัติก็ได้

(2) มาตรา 27 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 มาตรา 11 หรือผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา 12 ต้องจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพตามความจำเป็นเป็นครั้งคราวตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ โดยการเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

(3) มาตรา 29 ในกรณีที่พบว่าผู้ค้าน้ำมันรายใดจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะหรือคุณภาพแตกต่างจากที่อธิบดีประกาศกำหนดหรือให้ความเห็นชอบตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง ให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งห้ามมิให้ผู้ค้าน้ำมันรายนั้นจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวและผนึกหัวจ่ายน้ำมันเชื้อเพลิงได้ ในกรณีที่ผู้ค้าน้ำมันประสงค์จะจำหน่ายหรือมีไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวต่อไป ให้แจ้งขอทำการแก้ไขปรับปรุงลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงต่ออธิบดี โดยการแก้ไขปรับปรุงลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

5.5 กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาตและ อัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2546 และแก้ไขเพิ่มเติม โดยกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาตและอัตรา ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2547

โดยที่การประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นกิจการที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบและ กฎหมายที่กำหนด ซึ่งเป็นกฎหมายที่ว่าด้วยการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงและกฎหมายว่าด้วยการควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง ดังนั้นกระทรวงพลังงานจึงได้ออกกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาตและอัตราค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2546 ไว้ดังนี้

- 1) ประเภทและลักษณะของกิจการควบคุม แบ่งได้ 3 ประเภท ได้แก่
 - (1) กิจการควบคุมประเภทที่ 1 ได้แก่ สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิง ลักษณะที่ 1
 - (2) กิจการควบคุมประเภทที่ 2 เป็นกิจการที่ผู้ประกอบกิจการควบคุมต้องแจ้งต่อ พนักงานเจ้าหน้าที่ตามแบบ ธพ.น1 พร้อมเอกสารหลักฐานตามกำหนด โดยการแจ้งประกอบ กิจการในเขตกรุงเทพมหานคร ให้แจ้ง ณ กรมธุรกิจพลังงาน ในเขตต่างจังหวัดให้แจ้ง ณ สำนักงานพลังงานภูมิภาคหรือสำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี กิจการควบคุม ประเภทที่ 2 แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่
 - (2.1) สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงลักษณะที่ 2
 - (2.2) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค ลักษณะที่ 1
 - (2.3) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ง
 - (2.4) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ ลักษณะที่ 1
 - (3) กิจการควบคุมประเภทที่ 3 เป็นกิจการที่ผู้ประกอบกิจการต้องขออนุญาต ประกอบกิจการตามแบบ ธพ.น3 พร้อมเอกสารหลักฐานตามกำหนด โดยการแจ้งประกอบกิจการ ในเขตกรุงเทพมหานคร ให้แจ้ง ณ กรมธุรกิจพลังงาน ในเขตต่างจังหวัดให้แจ้ง ณ สำนักงาน พลังงานภูมิภาคหรือสำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ใบอนุญาตมีอายุ 1 ปี นับแต่วันที่ออกใบอนุญาต กิจการควบคุมประเภทที่ 3 แบ่งเป็น 7 ประเภท ได้แก่
 - (3.1) สถานที่เก็บรักษาน้ำมันเชื้อเพลิงลักษณะที่ 3
 - (3.2) คลังน้ำมันเชื้อเพลิง
 - (3.3) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ก
 - (3.4) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ข
 - (3.5) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ค ลักษณะที่ 2
 - (3.6) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท จ ลักษณะที่ 2

(3.7) สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประเภท ฉ

2) ค่าธรรมเนียม ค่าธรรมเนียมค่าขอ ใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 ใบแทนใบอนุญาตการอนุญาตให้ใช้ถังหรือภาชนะในการบรรจุหรือขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงและการต่ออายุใบอนุญาตให้เรียกเก็บตามอัตรา ดังนี้

(1) ค่าขอ ฉบับละ 20 บาท

(2) ใบอนุญาตประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 ฉบับละ 200 บาท

(3) ใบแทนใบอนุญาต ฉบับละ 200 บาท

(4) การอนุญาตให้ใช้ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่รวมถึงถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน ให้คิดค่าธรรมเนียมตามชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงและปริมาณของถัง ดังนี้

ก. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อย

- ปริมาตรไม่เกิน 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราลงละ 400 บาท

- ปริมาตรที่เกินจาก 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตรา 5 บาท

ต่อปริมาตร 10,000 ลิตร เศษของ 10,000 ลิตร ให้คิดเป็น 10,000 ลิตร

ข. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลาง

- ปริมาตรไม่เกิน 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราลงละ 600 บาท

- ปริมาตรที่เกินจาก 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตรา 60 บาท

ต่อปริมาณ 10,000 ลิตร เศษของ 10,000 ลิตร ให้คิดเป็น 10,000 ลิตร

ค. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมาก

- ปริมาตรไม่เกิน 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราลงละ 800 บาท

- ปริมาตรที่เกินจาก 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตรา 80 บาท

ต่อปริมาตร 10,000 ลิตร เศษของ 10,000 ลิตร ให้คิดเป็น 10,000 ลิตร

ง. ในกรณีที่มีการอนุญาตให้ใช้ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงอันมีลักษณะแบ่งเป็นช่องสำหรับใช้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อย ชนิดไวไฟปานกลาง หรือชนิดไวไฟมาก ให้คิดค่าธรรมเนียมสำหรับถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงนี้ในอัตราของถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟสูงสุด

(5) การอนุญาตให้ใช้ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดิน ให้คิดค่าธรรมเนียมตามชนิดของน้ำมันเชื้อเพลิงและปริมาณของถัง ดังนี้

ก. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อย

- ปริมาตรไม่เกิน 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราลงละ 200 บาท

- ปริมาตรที่เกินจาก 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตรา 20 บาท

ต่อปริมาตร 10,000 ลิตร เศษของ 10,000 ลิตร ให้คิดเป็น 10,000 ลิตร

ข. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟปานกลาง

- ปริมาตรไม่เกิน 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราถังละ 250 บาท

- ปริมาตรที่เกินจาก 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตรา 25 บาท

ต่อปริมาตร 10,000 ลิตร เศษของ 10,000 ลิตร ให้คิดเป็น 10,000 ลิตร

ค. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟมาก

- ปริมาตรไม่เกิน 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตราถังละ 300 บาท

- ปริมาตรที่เกินจาก 100,000 ลิตร ให้คิดค่าธรรมเนียมในอัตรา 30 บาท

ต่อปริมาตร 10,000 ลิตร เศษของ 10,000 ลิตร ให้คิดเป็น 10,000 ลิตร

ง. ในกรณีที่มีการอนุญาตให้ใช้ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงใต้พื้นดินอันมีลักษณะแบ่งเป็นช่องสำหรับใช้เก็บน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดไวไฟน้อย ชนิดไวไฟปานกลาง หรือชนิดไวไฟมาก ให้คิดค่าธรรมเนียมสำหรับถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงนี้ในอัตราของถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงไวไฟสูงสุด

5.6 การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ตามที่รัฐบาลภายใต้การนำของ นายชวน หลีกภัย ได้ตราพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และอาศัยอำนาจตามความมาตรา 32 (1) แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจงานด้านควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ประจำปี 2546 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมธุรกิจพลังงานจึงได้มีประกาศ เรื่องการถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และเพิ่มเติม ดังนี้

1) ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 กรมธุรกิจพลังงานได้กำหนดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจและวิธีปฏิบัติงานสำหรับในปี 2546 ให้แก่ กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 1 และ 2 ดังต่อไปนี้ (กรมธุรกิจพลังงาน, 2561)

(1) กิจการควบคุมประเภทที่ 1 ได้แก่ การตรวจตราสถานประกอบกิจการ

(2) กิจการควบคุมประเภทที่ 2 ได้แก่ การรับแจ้งการประกอบกิจการและตรวจตราสถานประกอบกิจการ

(3) กิจการควบคุมประเภทที่ 3 ได้แก่ การอนุญาตประกอบกิจการและตรวจตราสถานประกอบกิจการ เฉพาะสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ยกเว้นประเภท ฉ

และอธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน มอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (1) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร
- (2) นายกเมืองพัทยา ในเขตพื้นที่เมืองพัทยา
- (3) นายกเทศมนตรี ในเขตพื้นที่เทศบาลที่รับผิดชอบ
- (4) นายกองค้การบริหารส่วนตำบล ในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่

รับผิดชอบ

2) ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) กรมธุรกิจพลังงานได้กำหนดขอบเขตการถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ประจำปี 2547 เพิ่มเติมให้กับ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้ (กรมธุรกิจพลังงาน, 2561)

- (1) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 3
- (2) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 4
- (3) องค์การบริหารส่วนตำบลชั้น 5 (องค์การบริหารส่วนตำบลขนาดกลางและ

ขนาดเล็ก)

และอธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน มอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัติควบคุม น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ให้แก่นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วน ตำบลที่รับผิดชอบ

3) ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) กรมธุรกิจพลังงานได้ยกเลิกข้อความในข้อ 2 แห่งประกาศกรมธุรกิจ พลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ลงวันที่ 1 ธันวาคม 2546 และใช้ข้อความต่อไปนี้แทน (กรมธุรกิจพลังงาน, 2561)

“ข้อ 2 อธิบดีกรมธุรกิจพลังงาน มอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาตตาม พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

- (1) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร ในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือ ผู้อำนวยการเขตในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบ

- (2) นายกเมืองพัทยาในเขตพื้นที่เมืองพัทยา
- (3) นายกเทศมนตรีในเขตพื้นที่เทศบาลที่รับผิดชอบ
- (4) นายกองค้การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบ”

4) ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 4) กรมธุรกิจพลังงานได้ยกเลิกประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ฉบับที่ 1, ฉบับที่ 2 และฉบับที่ 3 พร้อมทั้งได้ออกประกาศเพิ่มเติม ดังนี้ (กรมธุรกิจพลังงาน, 2561)

“ข้อ 2 ในประกาศนี้ “น้ำมันเชื้อเพลิง” ให้หมายถึง น้ำมันเชื้อเพลิง ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2550 แต่ไม่รวมถึงก๊าซธรรมชาติและก๊าซปิโตรเลียมเหลว”

5.7 หน่วยงานและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการขออนุญาตประกอบกิจการ

เพื่อให้การอนุญาตจัดตั้งสถานีสบริการเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมายกำหนด จำเป็นต้องอาศัยความพร้อมและความร่วมมือจากทุกภาคส่วน ทั้งในส่วนของผู้ประกอบการและหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) ผู้ประกอบการ เป็นผู้ที่ขออนุญาตจัดตั้งสถานีสบริการทั้งในลักษณะของบุคคลทั่วไปหรือนิติบุคคล ในส่วนนี้ผู้ประกอบการต้องเป็นผู้ดำเนินการจัดทำแบบแปลนแผนผังและเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้ครบถ้วนตามกฎหมายกำหนด แล้วจึงขอแจ้งการประกอบกิจการต่อพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตรวจสอบเอกสารหลักฐานและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินการตามประกาศกรมธุรกิจพลังงาน เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 3) และพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ได้มอบอำนาจและแนวทางการปฏิบัติงาน ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในส่วนของการอนุญาต ดังนี้

“ข้อ 2 อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานมอบอำนาจการเป็นผู้อนุญาต ตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542 ให้ผู้ดำรงตำแหน่งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

(1) ผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครในพื้นที่กรุงเทพมหานครหรือผู้อำนวยการในเขตพื้นที่กรุงเทพมหานครที่รับผิดชอบ

(2) นายกเมืองพัทยาในเขตพื้นที่เมืองพัทยา

(3) นายกเทศมนตรีในเขตเทศบาลที่รับผิดชอบ

(4) นายกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่รับผิดชอบ”

3) สำนักงานพลังงานจังหวัด โดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดจะเข้าไปมีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

(1) ตรวจสอบเอกสารหลักฐานการขออนุญาตร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในส่วนของคำร้องและเอกสารการขออนุญาต แบบแปลนแผนผัง แบบก่อสร้าง รายการคำนวณ และเอกสารการใช้ประโยชน์ที่ดิน

(2) ตรวจสอบสถานที่ก่อสร้างร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบแนวเขตสถานที่ขออนุญาต ระยะปลอดภัยภายในและภายนอกสถานีสบริการตามที่กฎหมายกำหนด

(3) ควบคุมการทดสอบและตรวจสอบระบบความปลอดภัยของถัง ระบบท่อและน้ำมัน ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พูน ปรุ ทิโต ชีเว

5.8 เอกสารหลักฐานประกอบการยื่นขออนุญาต (กระทรวงพลังงาน, 2542)

- 1) ภาพถ่ายบัตรประชาชนและทะเบียนของผู้แจ้ง (กรณีบุคคลธรรมดา)
- 2) หนังสือรับรองการจดทะเบียน พร้อมสำเนารายละเอียด วัตถุประสงค์ และผู้มีอำนาจลงชื่อแทนนิติบุคคลที่ออกให้ไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน (กรณีนิติบุคคลเป็นผู้แจ้ง)
- 3) สำเนาหรือภาพถ่ายโฉนดที่ดินหรือเอกสารแสดงสิทธิในที่ดินอื่นๆ
- 4) สำเนาเอกสารแสดงว่าผู้แจ้งมีสิทธิใช้ที่ดิน หรือหนังสือยินยอมของเจ้าของที่ดิน หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบที่ดิน ให้ใช้ที่ดินเป็นที่ตั้งสถานประกอบการกิจกรรมควบคุม หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบที่ดิน ให้ใช้ที่ดินเป็นที่ตั้งสถานประกอบการควบคุมน้ำมัน เชื้อเพลิงตามกฎหมายว่าด้วยการผังเมือง จากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามกฎหมายว่าด้วยการควบคุมอาคารหรือจากโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด แล้วแต่กรณี (กรณีอยู่ในพื้นที่บังคับตามกฎหมายดังกล่าว)
- 6) สำเนาหนังสืออนุญาตพร้อมด้วยสำเนาแผนผังบริเวณที่ได้รับอนุญาตทำทางเชื่อม ถนนสาธารณะหรือทางหลวงหรือถนนส่วนบุคคล หรือสำเนาหนังสืออนุญาตพร้อมด้วยสำเนาแผนผังบริเวณที่ได้รับอนุญาตให้ทำสิ่งล่วงล้ำลำน้ำ (ให้นำมายื่นก่อนพิจารณาออกใบอนุญาต)
- 7) แผนที่สังเขป แผนผังบริเวณและแบบก่อสร้างระบบความปลอดภัย ระบบควบคุมมลพิษ ระบบท่อน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบบำบัดหรือแยกน้ำปนเปื้อนน้ำมันเชื้อเพลิง ระบบอุปกรณ์นิรภัย ระบบไฟฟ้าและสิ่งปลูกสร้าง อื่นๆ จำนวน 3 ชุด แล้วแต่กรณี
- 8) รายการคำนวณความมั่นคงแข็งแรง จำนวน 3 ชุด
- 9) หนังสือรับรองของวิศวกร พร้อมภาพถ่ายใบอนุญาตผู้ประกอบวิชาชีพวิศวกรรมควบคุม หรือสำเนาหนังสือรับรองของบริษัทที่ปรึกษาในการออกแบบสิ่งปลูกสร้างดังกล่าว จากกรมธุรกิจพลังงาน

พูน ปณ ทิโต ชิว

5.9 ขั้นตอนการอนุญาตประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง

มีลำดับขั้นตอนในการดำเนินการ ดังนี้

- 1) การยื่นขออนุญาต ผู้ประสงค์จะประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 3 จะต้องยื่นคำขออนุญาตพร้อมเอกสารหลักฐานตามแบบ ธพ.น.1 ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในแต่ละพื้นที่
- 2) ตรวจสอบเอกสารคำขออนุญาตและการเห็นชอบแบบให้ทำการก่อสร้าง เมื่อได้รับคำขออนุญาต (ธพ.น.1) แล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องตรวจสอบเอกสารหลักฐานตามที่กำหนดในรายการประกอบแบบคำขอรับใบอนุญาต หากไม่ถูกต้องต้องคืนเรื่องให้แก่ผู้ยื่นขออนุญาตภายใน 7 วันทำการ หากถูกต้องให้แจ้งสำนักงานพลังงานจังหวัดเพื่อบันทึกหมายตรวจสอบสถานที่
- 3) ตรวจสอบสถานที่ขออนุญาต โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งนัดหมายกับสำนักงานพลังงานจังหวัด เพื่อร่วมกันตรวจสอบสถานที่และลงบันทึกการตรวจสอบร่วมกัน หากผลการตรวจสอบไม่ถูกต้องหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดหรือกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งข้อขัดข้องพร้อมส่งเรื่องคืนผู้ขออนุญาต แต่หากผลการตรวจสอบถูกต้องและไม่ขัดต่อข้อกำหนดหรือกฎหมาย ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นส่งผลการตรวจสอบพร้อมเรื่องราวการขออนุญาตแบบแผนผัง แบบก่อสร้าง และรายการคำนวณทั้งหมดให้สำนักงานพลังงานจังหวัดเพื่อตรวจสอบด้านเทคนิคและความปลอดภัย
- 4) ตรวจสอบแบบแผนผัง แบบก่อสร้างและรายการคำนวณ เมื่อสำนักงานพลังงานจังหวัดได้ตรวจสอบเอกสารด้านเทคนิคและความปลอดภัยแล้ว ต้องแจ้งผลการพิจารณาให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบ
- 5) แจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขออนุญาตทราบ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับแจ้งผลการพิจารณาจากสำนักงานพลังงานจังหวัดแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้ขออนุญาตทราบเพื่อดำเนินการต่อไป
- 6) การทดสอบและตรวจสอบระบบความปลอดภัย ผู้ขออนุญาตต้องแจ้งขอทดสอบระบบความปลอดภัยของถัง ระบบท่อและอุปกรณ์น้ำมัน ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งไปยังสำนักงานพลังงานจังหวัด ภายใน 3 วันทำการ และสำนักงานพลังงานจังหวัดจะส่งเจ้าหน้าที่ไปควบคุมการทดสอบและตรวจสอบระบบความปลอดภัยของถังระบบท่อและอุปกรณ์น้ำมัน เมื่อดำเนินการแล้วเสร็จ ต้องแจ้งผลการตรวจสอบให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทราบเพื่อแจ้งต่อไปยังผู้ขออนุญาต

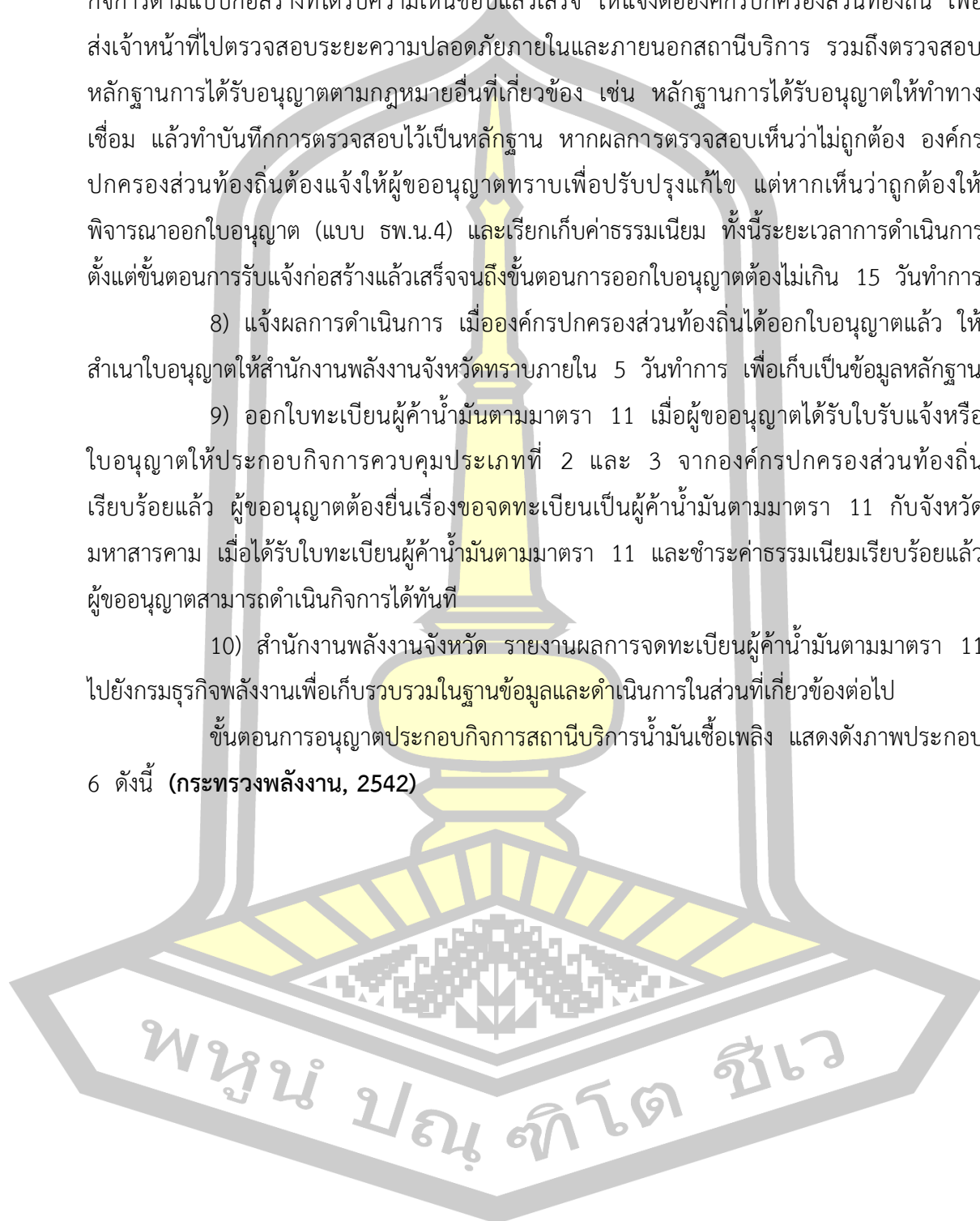
7) การออกใบอนุญาตประกอบกิจการ เมื่อผู้ขออนุญาตก่อสร้างสถานที่ประกอบกิจการตามแบบก่อสร้างที่ได้รับความเห็นชอบแล้วเสร็จ ให้แจ้งต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบระยะความปลอดภัยภายในและภายนอกสถานีสบริการ รวมถึงตรวจสอบหลักฐานการได้รับอนุญาตตามกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เช่น หลักฐานการได้รับอนุญาตให้ทำทางเชื่อม แล้วทำบันทึกการตรวจสอบไว้เป็นหลักฐาน หากผลการตรวจสอบเห็นว่าไม่ถูกต้อง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งให้ผู้ขออนุญาตทราบเพื่อปรับปรุงแก้ไข แต่หากเห็นว่าถูกต้องให้พิจารณาออกใบอนุญาต (แบบ ธพ.น.4) และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ทั้งนี้ระยะเวลาการดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนการรับแจ้งก่อสร้างแล้วเสร็จจนถึงขั้นตอนการออกใบอนุญาตต้องไม่เกิน 15 วันทำการ

8) แจ้งผลการดำเนินการ เมื่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ออกใบอนุญาตแล้ว ให้สำเนาใบอนุญาตให้สำนักงานพลังงานจังหวัดทราบภายใน 5 วันทำการ เพื่อเก็บเป็นข้อมูลหลักฐาน

9) ออกใบทะเบียนผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 เมื่อผู้ขออนุญาตได้รับใบรับแจ้งหรือใบอนุญาตให้ประกอบกิจการควบคุมประเภทที่ 2 และ 3 จากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียบร้อยแล้ว ผู้ขออนุญาตต้องยื่นเรื่องขอจดทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 กับจังหวัดมหาสารคาม เมื่อได้รับใบทะเบียนผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 และชำระค่าธรรมเนียมเรียบร้อยแล้ว ผู้ขออนุญาตสามารถดำเนินกิจการได้ทันที

10) สำนักงานพลังงานจังหวัด รายงานผลการจดทะเบียนผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 ไปยังกรมธุรกิจพลังงานเพื่อเก็บรวบรวมในฐานข้อมูลและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

ขั้นตอนการอนุญาตประกอบกิจการสถานีสบริการน้ำมันเชื้อเพลิง แสดงดังภาพประกอบ 6 ดังนี้ (กระทรวงพลังงาน, 2542)

6. หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง

พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ได้กำหนดคำนิยาม “น้ำมันเชื้อเพลิง” ไว้ว่า “น้ำมันเชื้อเพลิง” หมายความว่า “ก๊าซปิโตรเลียมเหลว น้ำมันเบนซิน น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน น้ำมันก๊าด น้ำมันดีเซล น้ำมันเตา น้ำมันหล่อลื่น และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมอื่น ที่ใช้หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิง หรือเป็นสิ่งหล่อลื่นก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ หรือสิ่งอื่นที่ใช้ หรืออาจใช้เป็นวัตถุดิบในการกลั่น หรือผลิตเพื่อให้ได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ดังกล่าวข้างต้น และให้หมายความ รวมถึงสิ่งอื่นที่ใช้ หรืออาจใช้เป็นเชื้อเพลิง หรือเป็นสิ่งหล่อลื่นตามที่รัฐมนตรีกำหนดให้เป็นน้ำมันเชื้อเพลิง โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา”

ดังนั้น ผู้ค้าน้ำมันทุกประเภทและผู้ประกอบกิจการสถานีบริการจะต้องกระทำการค้าหรือจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง ตามมาตรฐานที่อธิบดีกรมธุรกิจพลังงานกำหนด และต้องให้ความร่วมมือกับพนักงานเจ้าหน้าที่ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งตามพระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การตรวจสอบน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ ดังนี้

6.1 หลักเกณฑ์การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง

1) มาตรา 27 เพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 หรือผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 หรือผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา 12 ต้องจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อส่งมอบให้แก่พนักงานเจ้าหน้าที่ทำการ ตรวจสอบ ลักษณะ และคุณภาพตามความจำเป็นเป็นครั้งคราวตามคำสั่งของพนักงานเจ้าหน้าที่ การเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่อธิบดีกำหนด

2) มาตรา 28 ในการทดสอบลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้มาตามพระราชบัญญัตินี้อธิบดีจะมอบให้ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 หรือบุคคลใดเป็นผู้ทำการทดสอบลักษณะและคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิงตามที่เหมาะสมสมควรก็ได้ ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนด

พูน ปรุ ทิโต ชเว

6.2 การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานบริการ

กรมธุรกิจพลังงานได้กำหนดแนวทางการปฏิบัติเป็น 3 แนวทาง ได้แก่ การตรวจสอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง การขอความร่วมมือสำนักงานพลังงานจังหวัดจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง และการจัดเก็บตามการร้องเรียนของประชาชน ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1) การตรวจสอบโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจพลังงาน ซึ่งต้องขออนุมัติแผนงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ประจำปีงบประมาณ จัดทำแผนการปฏิบัติงานปีละครั้งของปีงบประมาณ โดยจัดทำแผนงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานประกอบกิจการของผู้ค้าน้ำมัน และจัดทำแผนงานจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อตรวจสอบคุณภาพ การขออนุมัติเดินทางไปปฏิบัติราชการ (แต่ละรอบตามแผนงาน) ขออนุมัติเดินทางไปปฏิบัติราชการและค่าใช้จ่ายในตามแผนที่กำหนด ในทุกครั้งก่อนออกปฏิบัติงานในแต่ละรอบ โดยส่งหน่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเคลื่อนที่ (Mobile Lab) ออกปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของสถานบริการ ร้านค้าจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง (ปั้มหลอดแก้ว) และรถขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง รวมทั้งการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันจากคลังผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 มาตรา 10 และผู้ค้าน้ำมันหล่อลื่น ซึ่งปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานบริการ หน่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเคลื่อนที่ (Mobile Lab) เป็นรถยนต์ตู้ที่ติดตั้งอุปกรณ์ พร้อมเครื่องมือตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงภาคสนาม มีเจ้าหน้าที่ซึ่งเป็นนักวิทยาศาสตร์ จำนวน 2 คน ปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันทุกชนิดที่จำหน่าย ณ สถานบริการ ตามพื้นที่ที่กำหนด ในข้อ 2 โดย 1 ปีงบประมาณ จะออกตรวจสอบ 8 ครั้ง แต่แต่ละครั้งใช้เวลาในการปฏิบัติงาน 16 วัน โดยตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ดังนี้

(1) น้ำมันแก๊สโซฮอล์ ตรวจสอบ สี ความขุ่นใส, ความถ่วง เอ.พี.ไอ., ค่าออกเทน เบนซินและสารอะโรมาติก, เอทานอล การกลั่น

(2) น้ำมันเบนซิน ตรวจสอบ สี ความขุ่นใส, ความถ่วง เอ.พี.ไอ., ค่าออกเทน, เบนซินและสารอะโรมาติก, การกลั่น

(3) น้ำมันดีเซลหมุนเร็วธรรมดา และหมุนเร็วบี 5 ตรวจสอบ สี ความขุ่นใส, ความถ่วง เอ.พี.ไอ. และค่าความถ่วงจำเพาะ, ดัชนีซีเทน ธาตุกำมะถัน จุดวาบไฟ, การกลั่น, FAME, ตรวจสอบสาร Maker

(4) ตรวจสอบการจดทะเบียนเป็นผู้ค้าน้ำมันของสถานบริการ

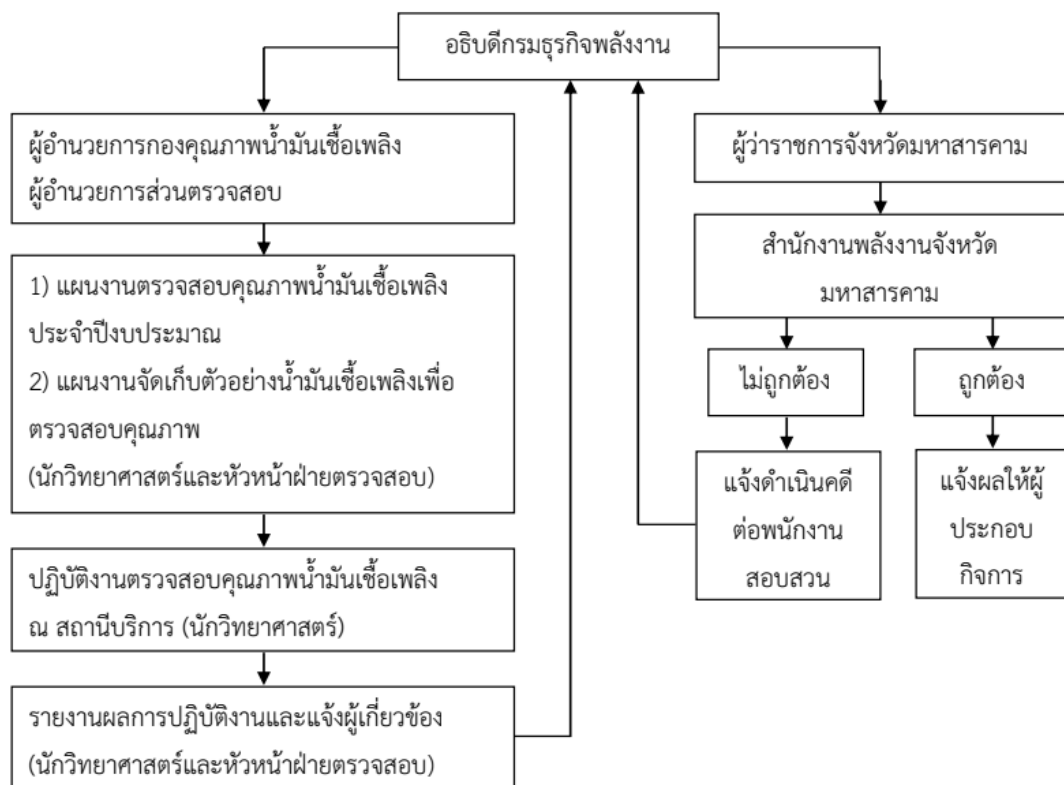
(5) ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันของร้านค้าจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง

(6) ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันของรถขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง และใบแจ้งเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง ตามมาตรา 12

(7) จัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงจากผู้ค้าน้ำมัน ทั้งนี้ เมื่อตรวจพบสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันคุณภาพถูกต้องจะมอบใบรับรองผลการตรวจสอบและติดสติ๊กเกอร์ที่ผู้จำหน่ายน้ำมันกรณีตรวจพบสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพไม่เป็นไปตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานกำหนดจะพิจารณาดำเนินการตามกฎหมายต่อไป เมื่อเสร็จสิ้นการปฏิบัติงานแล้วทำรายงานสรุปผลการปฏิบัติงานในรอบของการปฏิบัติงาน และแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบ

(8) รายงานผลการตรวจสอบและแจ้งผู้เกี่ยวข้อง แจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับจังหวัดมหาสารคามและสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามในทุกครั้งที่ตรวจสอบเสร็จ และดำเนินคดีสถานีบริการที่ตรวจพบว่าจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพไม่เป็นไปตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานกำหนด และทำรายงานสรุปรายปี

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความสัมพันธ์ของการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงโดยพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงตามคำสั่งของกรมธุรกิจพลังงาน แสดงดังภาพประกอบ 6 ดังนี้

ภาพประกอบ 6 แผนผังการปฏิบัติงานตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการ
(Mobile Lab)

2) การมอบหมายให้สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง ตามแผนที่กองควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงกำหนด โดยให้ดำเนินการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่อยู่ในเขตพื้นที่ความรับผิดชอบ แล้วจัดส่งให้ส่วนตรวจสอบเพื่อตรวจสอบคุณภาพ ซึ่งแผนการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงในแต่ละปี กำหนดให้สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงภายในระยะเวลา 1 เดือน และสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่จัดเก็บจะไม่ซ้ำกับสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ตรวจสอบโดยหน่วยตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเคลื่อนที่ (Mobile Lab) ตามขั้นตอน ดังนี้

(1) กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ส่งแผนการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม

(2) สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานตามพื้นที่เป้าหมายที่ได้รับแจ้ง จัดเตรียมเอกสารรับตัวอย่างน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิง และขออนุมัติเดินทาง

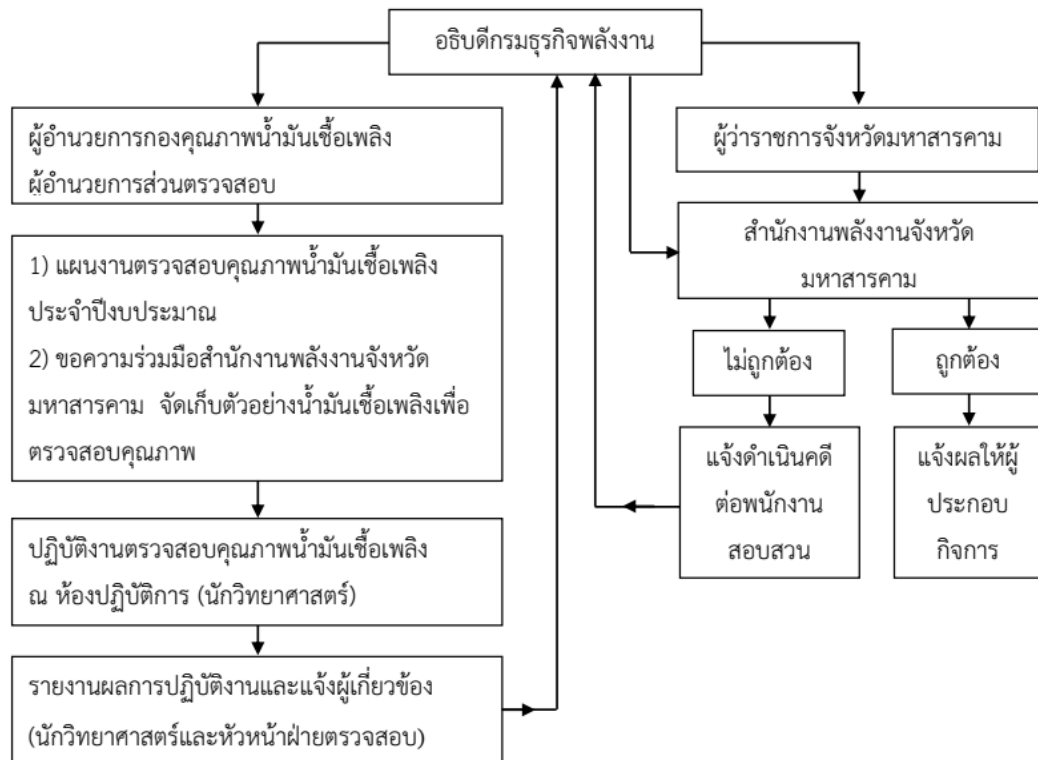
(3) ดำเนินการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง โดยสุ่มเก็บจากสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในพื้นที่เป้าหมาย สถานีบริการละ 1 ตัวอย่าง โดยวิธีการเก็บให้เป็นไปตามระเบียบที่กรมธุรกิจพลังงานกำหนด

(4) สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม ดำเนินการตรวจสอบจำนวนตัวอย่างและชนิดน้ำมันเชื้อเพลิง ให้ถูกต้องตรงกับหนังสือนำส่งใบรับตัวอย่าง โดยเรียงลำดับตัวอย่างตามวันที่จัดเก็บ ผู้ส่งและผู้รับลงลายมือชื่อการตรวจรับในหนังสือนำส่งและมอบสำเนาให้ผู้ส่งเก็บไว้เป็นหลักฐาน หนังสือนำส่งตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงไปลงเลขรับที่ธุรการเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป

(5) สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม จัดส่งตัวอย่างน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับกองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงโดย เมื่อกองควบคุมคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงได้รับและตรวจสอบพร้อมลงนามในใบส่งของเพื่อเก็บไว้เป็นหลักฐาน แล้วลงเลขรับเพื่อดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปกรณีไม่มีหนังสือนำส่ง ใบรับตัวอย่างมาพร้อมกับตัวอย่างน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิงให้เก็บตัวอย่างน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิงไว้ก่อน เมื่อได้รับหนังสือแล้วจึงดำเนินการตามขั้นตอนต่อไป ออกเลขตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง บันทึกข้อมูลและรายละเอียดการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิงตามใบรับตัวอย่างพร้อมออกเลขรหัสตามตัวอย่างน้ำมันน้ำมันเชื้อเพลิง (สก.000/XX) ในสมุดรับเรื่อง

(6) รายงานผลการตรวจสอบและแจ้งผู้เกี่ยวข้อง แจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงให้กับจังหวัดมหาสารคามและสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามในทุกครั้งที่ตรวจสอบเสร็จ และดำเนินคดีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ตรวจพบว่าจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพไม่เป็นไปตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานกำหนด และทำรายงานสรุปรายปี

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง แสดงดังภาพประกอบ 7 ดังนี้

ภาพประกอบ 7 แผนผังการปฏิบัติงานตามแผนการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง

3) การจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงกรณีมีเหตุร้องเรียน กรมธุรกิจพลังงานได้ให้แนวทางในการปฏิบัติว่า ผู้ร้องเรียนจำเป็นต้องสังเกตและจดจำรายละเอียดเกี่ยวกับการใช้น้ำมันเชื้อเพลิงหรือน้ำมันเครื่องของตน เพราะเมื่อเกิดปัญหาใดก็จะสามารถให้ข้อมูลรายละเอียดกับเจ้าหน้าที่เพื่อดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงต่อไป โดยมีข้อมูลที่ต้องแจ้ง ดังนี้

(1) ชื่อ สถานที่ตั้งของสถานีบริการ ศูนย์เปลี่ยนถ่าย อู่ซ่อมรถ ร้านค้า รวมถึงสถานที่ใกล้เคียงที่สามารถสังเกตได้ เพื่อความสะดวกขอเจ้าหน้าที่ในการเดินทางไปตรวจสอบ

(2) รายละเอียดของน้ำมัน อาทิ ชนิดน้ำมัน หัวจ่ายที่เดิม สำหรับน้ำมันเครื่อง หากสามารถเก็บภาชนะที่บรรจุไว้ก่อนจะเป็นการดี หรือถ้าเปลี่ยนถ่ายจากศูนย์หรืออู่ซ่อมก็ควรขอเก็บไว้ เพื่อที่จะทราบรายละเอียดชื่อผลิตภัณฑ์ API SAE และเลขทะเบียน ทั้งนี้ จะนำไปสู่การตรวจสอบผู้ผลิตต่อไปด้วย และควรขอใบเสร็จรับเงินทุกครั้งที่มีการซื้อ และวันที่พบอาการผิดปกติของเครื่องยนต์

(3) วันที่เติมน้ำมันหรือเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง และวันที่พบอาการผิดปกติของเครื่องยนต์

(4) อาการผิดปกติที่เกิดขึ้นกับเครื่องยนต์

(5) ข้อมูลอื่นๆ เช่น ยี่ห้อรถ อายุการใช้งาน สภาพการใช้งาน

(6) ชื่อ และสถานที่ หมายเลขโทรศัพท์ของผู้ร้องเรียนที่สามารถติดต่อได้ เพื่อให้กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง จะได้แจ้งผลการดำเนินการให้กับผู้ร้องเรียนทราบ แต่หากผู้ร้องเรียนมิได้แจ้งชื่อและสถานที่ติดต่อ หรือกรณีที่เป็นบัตรสนเท่ห์ เจ้าหน้าที่ผู้รับเรื่องจำเป็นต้องสืบค้นที่ทำการร้องเรียนเสนอต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งจะพิจารณาเฉพาะกรณีที่พยานหลักฐานแวดล้อมปรากฏชัดแจ้งเท่านั้น

สำหรับกรณีในส่วนภูมิภาค สำนักงานพลังงานจังหวัดได้ใช้แนวทางดังกล่าวข้างต้นเป็นแนวปฏิบัติในการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งการรับเรื่องร้องเรียนในลักษณะนี้จะเป็นการดำเนินการแบบเร่งด่วน จึงต้องจัดเตรียมความพร้อมของบุคลากรและอุปกรณ์เพื่อรองรับสถานการณ์อยู่เสมอ รวมถึงการประสานงานกับหน่วยงานที่มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อบูรณาการตรวจสอบร่วมกัน โดยมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1) การร้องเรียน ผู้บริโภคสามารถร้องเรียนด้านคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง โดยเป็นการร้องเรียนจากประชาชน หรือ หน่วยงานต่าง ๆ ต่อส่วนกลางและส่วนภูมิภาค โดย คือ กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจ และส่วนภูมิภาค คือ สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค (สคบ.) หรือศูนย์ดำรงธรรมจังหวัดมหาสารคาม

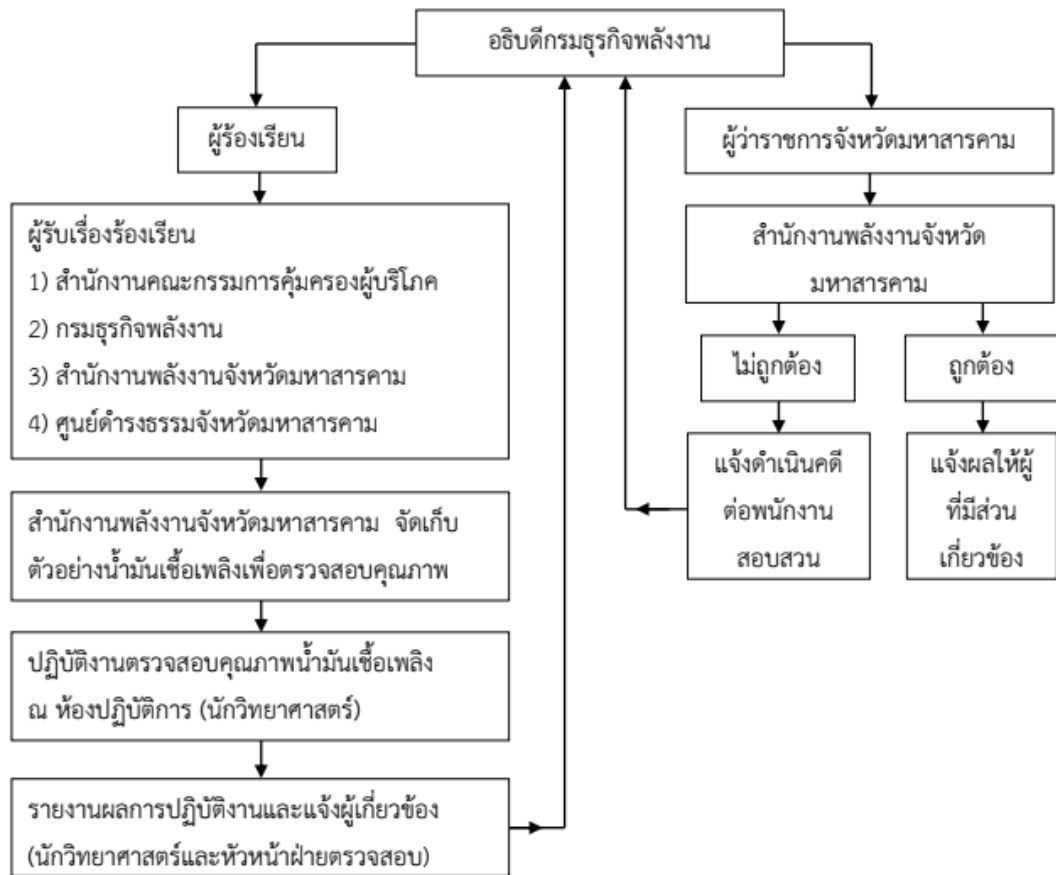
2) การจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว จึงประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเข้าร่วมดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริงและจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงตามคำร้องเรียน โดยให้ผู้ประกอบกิจการลงนามในเอกสารการรับตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงพร้อมกระดาศปิดผนึกกระป๋องตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง

3) การจัดส่งตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิง เมื่อดำเนินการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงเรียบร้อยแล้ว สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามต้องดำเนินการจัดส่งตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงให้กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อตรวจสอบคุณภาพ

4) ผลการตรวจสอบคุณภาพ เมื่อกองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงได้ดำเนินการตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงแล้ว ให้แจ้งผลการตรวจสอบให้สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามทราบ เพื่อแจ้งผู้เกี่ยวข้องทราบและดำเนินคดีในกรณีที่พบว่า สถานีบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพไม่เป็นไปตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานกำหนด

5) การแจ้งความดำเนินคดี เมื่อสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามได้รับแจ้งผลการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงแล้ว ให้รายงานผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อทราบและดำเนินคดีต่อสถานีบริการแห่งนั้น แล้วรายงานผลให้กรมธุรกิจพลังงานทราบและดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงกรณีมีเหตุร้องเรียน แสดงดังภาพประกอบ 8 ดังนี้

ภาพประกอบ 8 แผนผังการปฏิบัติงานการจัดเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงกรณีมีเหตุร้องเรียน

7. หลักเกณฑ์การดำเนินคดีและบทลงโทษผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติ การค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

7.1 หลักเกณฑ์การค้าและขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง

พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ได้กำหนดหลักเกณฑ์การเป็นผู้ค้า และขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) มาตรา 7 ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าแต่ละชนิด หรือรวมกันทุกชนิดปี ละตั้งแต่หนึ่งแสนเมตริกตันขึ้นไป หรือเป็นผู้ค้าน้ำมันชนิดก๊าซปิโตรเลียมเหลวแต่เพียงชนิดเดียวที่มี ปริมาณการค้าปีละตั้งแต่ห้าหมื่นเมตริกตันขึ้นไป ต้องได้รับใบอนุญาตจากรัฐมนตรี

การขออนุญาต การออกใบอนุญาต และคุณสมบัติของผู้รับใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่ กำหนดในกฎกระทรวง

2) มาตรา 10 ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าปีละไม่ถึงปริมาณที่กำหนดตาม มาตรา 7 แต่เป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีปริมาณการค้าแต่ละชนิดหรือรวมกันทุกชนิดเกินปริมาณที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดหรือเป็นผู้ค้าน้ำมันที่มีขนาดของถังที่สามารถเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงได้เกินปริมาณที่ รัฐมนตรีกำหนดต้องยื่นขอจดทะเบียนต่ออธิบดี การขอจดทะเบียนและการจดทะเบียนให้เป็นไปตาม หลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง เมื่อรัฐมนตรีประกาศกำหนดปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง หรือขนาดของถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงตามวรรคหนึ่ง หรือประกาศเปลี่ยนแปลงปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิง หรือขนาดของถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้ผู้ค้าน้ำมันที่ได้กระทำการการค้าน้ำมัน เชื้อเพลิงอยู่แล้วและอยู่ในข่ายที่จะต้องจดทะเบียน ยื่นคำขอจดทะเบียนตามวรรคหนึ่งภายในหกสิบ วันนับแต่วันที่ประกาศดังกล่าวใช้บังคับ

3) มาตรา 11 ผู้ใดเป็นผู้ค้าน้ำมันซึ่งดำเนินกิจการค้าน้ำมันโดยจัดตั้งเป็นสถานบริการ ต้องยื่นจดทะเบียนต่ออธิบดี การขอจดทะเบียนและการจดทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และ วิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ไม่บังคับใช้กับผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 และมาตรา 10

4) มาตรา 12 ผู้ใดเป็นผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงตามชนิดและปริมาณที่รัฐมนตรีประกาศ กำหนดต้องแจ้งต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนด เมื่อรัฐมนตรีมีประกาศเปลี่ยนแปลงชนิดหรือ ปริมาณน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้กำหนดไว้แล้ว ให้ผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่ได้ทำการขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิง อยู่แล้วและอยู่ในข่ายที่จะต้องแจ้ง แจ้งต่ออธิบดีตามแบบที่อธิบดีกำหนด หากรายการตามที่ได้แจ้ง ไว้ได้เปลี่ยนแปลงไป ให้ผู้ขนส่งน้ำมันแจ้งเพิ่มเติมตามแบบที่อธิบดีกำหนดภายในสามสิบวัน ที่เปลี่ยนแปลง

7.2 การดำเนินคดีผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

มีแนวทางการปฏิบัติ แยกเป็น 2 กรณี ดังนี้ (พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, 2543)

1) กรณีผู้ประกอบการกิจการสถานีบริการจำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะและคุณภาพไม่เป็นไปตามประกาศกรมธุรกิจพลังงานกำหนด เข้าข่ายฝ่าฝืนตามมาตรา 25 วรรคสาม บัญญัติว่า ห้ามมิให้ผู้ค้าน้ำมันจำหน่ายหรือมิไว้เพื่อจำหน่ายซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะหรือคุณภาพแตกต่างจากที่อธิบดีกำหนดหรือให้ความเห็นชอบ หรือที่ยังมิได้รับความเห็นชอบจากอธิบดีหรือได้รับความเห็นชอบแล้วแต่ผู้ได้รับความเห็นชอบยังมิได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดในวรรคหนึ่งถ้ามีเหตุอันควรซึ่งไม่สามารถปฏิบัติตามนั้นได้ อธิบดีจะผ่อนผันให้เป็นการชั่วคราวก็ได้ ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าวมีบทกำหนดโทษตามมาตรา 48 บัญญัติว่า ผู้ใดกระทำการฝ่าฝืนมาตรา 25 วรรคสาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2) กรณีผู้ประกอบการถูกสันนิษฐานว่าเป็นผู้กระทำการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อจำหน่าย ตามมาตรา 50 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า ผู้ใดครอบครองซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะหรือคุณภาพแตกต่างจากที่อธิบดีประกาศกำหนดหรือให้ความเห็นชอบตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง มีปริมาณตั้งแต่สองร้อยลิตรขึ้นไปให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้นั้นเป็นผู้กระทำการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงเพื่อการจำหน่าย เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่า

- (1) มีน้ำมันเชื้อเพลิงดังกล่าวไว้ในครอบครองเพื่อใช้ในกิจการของตน
- (2) ครอบครองไว้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงหรือกฎหมายอื่น
- (3) ได้มาซึ่งน้ำมันเชื้อเพลิงนั้นโดยไม่ทราบว่าเป็นน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีลักษณะหรือคุณภาพแตกต่างจากที่อธิบดีประกาศกำหนดหรือให้ความเห็นชอบตามมาตรา 25 วรรคหนึ่ง หรือ
- (4) ได้มาหรือมิไว้เพื่อใช้ในกิจการอื่นนอกจากการใช้ น้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัตินี้

ซึ่งการกระทำผิดดังกล่าวมีบทกำหนดโทษตามมาตรา 49 วรรคสอง บัญญัติว่า ในกรณีที่ผู้กระทำการปลอมปนเป็นผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 7 ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 10 ผู้ค้าน้ำมันตามมาตรา 11 หรือผู้ขนส่งน้ำมันตามมาตรา 12 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับตั้งแต่ห้าหมื่นบาทถึงห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ทั้งนี้ มาตรา 52 บัญญัติว่า บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้มีโทษปรับสถานเดียวหรือเป็นความผิดที่มีโทษปรับหรือจำคุกไม่เกินหนึ่งปี ให้อธิบดีมีอำนาจเปรียบเทียบปรับได้

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ชัยวัฒน์ ศิริวัฒนกุล (2543) ได้ทำการศึกษาบทบาทการบังคับใช้กฎหมาย : การกระทำความผิดเกี่ยวกับการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง ของศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง (ศปนม.) กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ พบว่า ไม่สามารถหยุดยั้งการกระทำผิดของของกลุ่มกระบวนกรปลอมปนและการหลีกเลี่ยงภาษีน้ำมันเชื้อเพลิงได้ เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคในข้อกฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายหลายประการกล่าวคือ

1) คำนิยาม “น้ำมันเชื้อเพลิง” ตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มิได้มีความหมายรวมถึง สารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent มาตรการในการดำเนินคดีกับผู้ลักลอบนำสารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent ออกนอกระบบ จึงไม่อาจดำเนินคดีตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 ได้ หากจะดำเนินคดีฐานปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงได้ ต้องมีพยานหลักฐานพิสูจน์ได้ว่าผู้กระทำความผิดนำใช้สารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent ไปใช้อย่างน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งมาตรการบังคับใช้กฎหมายดังกล่าวเป็นเพียงการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น

2) ปัญหากฎหมายที่ควบคุมผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและสารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent เป็นมาตรการบังคับใช้กฎหมายทางด้านภาษีสรรพสามิตเท่านั้น มิได้มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง แม้จะมีการกำหนดให้ผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและสารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent ที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับน้ำมันเชื้อเพลิงมาอยู่ในพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต แต่ผู้ประกอบการมักจะปรับปรุงขบวนการผลิตทำให้ผลิตภัณฑ์นั้นอยู่นอกพิกัดอัตราภาษีสรรพสามิต ให้ยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีให้ เช่น การยกเว้นภาษีสำหรับสารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent ที่นำไปใช้ในภาคอุตสาหกรรม การลดหย่อนภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ที่ใช้เป็นวัตถุดิบในขบวนการผลิต ดังนั้นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการนำผลิตภัณฑ์เหล่านี้ไปปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องผลักภาระการพิสูจน์การนำไปใช้ตามเงื่อนไขของสรรพสามิต ให้เป็นหน้าที่ของผู้ประกอบการต้องทำหน้าที่นำสืบแสดงพยานหลักฐานและเอกสารแต่อย่างใดก็ตาม ก็ประสบปัญหาข้อกฎหมายที่ มาตรา 101, 103 แห่งพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 มิได้ให้อำนาจในการคืนภาษีสรรพสามิตไว้

3) การยกเว้นหรือคืนภาษีสำหรับน้ำมันเชื้อเพลิง ที่ส่งออกนอกราชอาณาจักรและน้ำมันเชื้อเพลิงไม่ได้ออกไปนอกราชอาณาจักรจริง และถูกนำมาปลอมปนกับน้ำมันเชื้อเพลิงในระบบ แม้กรมสรรพสามิตจะกำหนดให้เติมสาร Marker ในน้ำมันเชื้อเพลิงที่ส่งออก แต่ถ้ามีการลักลอบในระหว่างการขนส่งจากคลังก่อนถึงด่านศุลกากรชายแดน น้ำมันเชื้อเพลิงส่วนนี้ยังไม่เข้าสู่พิธีการทางศุลกากร จึงไม่สามารถนำเอามาตรการทางกฎหมายศุลกากร และการปลอมปนในลักษณะดังกล่าว มิได้ทำให้น้ำมันเชื้อเพลิงที่ถูกปลอมปนคุณภาพต่ำ จึงไม่สามารถนำเอามาตรการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2521 มาตรา 25 ตรี มาบังคับใช้

4) มาตรการทางภาษีสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและสารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2527 นำมาตรการทางภาษีมาใช้ได้เฉพาะกับ “ผู้ผลิต” กับ “ผู้นำเข้า” เท่านั้น แต่ปัญหาการลักลอบนำผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมและสารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent ออกนอกระบบ ส่วนใหญ่มิได้กระทำในขั้นตอนของการผลิตหรือการนำเข้า แต่มักจะกระทำในขั้นตอนที่นำออกจากโรงกลั่นไปแล้ว เช่น ลักลอบออกมาในขั้นตอนการดำเนินการซื้อขายของตัวแทนนายหน้า (Jobber) หรือในขั้นตอนของผู้ใช้สารละลายในภาคอุตสาหกรรม ดังนั้นมาตรการทางภาษีที่จะเรียกเก็บปรับ เงินเพิ่ม และภาษีที่ต้องชำระ จึงไม่สามารถดำเนินการกับบุคคลเหล่านี้ได้ มาตรการทางสรรพสามิตที่มีอยู่ในปัจจุบันเป็นเพียงข้อตกลงในการปฏิบัติตามเงื่อนไขการยกเว้นภาษีซึ่งเป็นมาตรการในทางแพ่งเท่านั้น ปัญหาช่องว่างของกฎหมายนี้ทำให้มีผู้ประกอบการตัวแทนนายหน้า (Jobber) และผู้ใช้สารละลายในภาคอุตสาหกรรม ที่ไม่มีตัวตนอยู่จริงมาจดทะเบียนนิติบุคคลและขออนุญาตใช้สารละลายไฮโดรคาร์บอน Solvent เมื่อลักลอบนำออกนอกระบบได้จำนวนหนึ่งก็จะเลิกกิจการและหลบหนีไปเดือนใจ นาคไชยะ (2547) ได้ทำการศึกษา วิเคราะห์การลักลอบค่าน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ในช่วงปี 2536-2546 โดยรวบรวมข้อมูลจากหน่วยงานราชการและแหล่งต่างๆ ดังนี้ กรมสรรพสามิต กระทรวงมหาดไทย กองทุนน้ำมันเชื้อเพลิง กองทุนส่งเสริมการอนุรักษ์พลังงาน ธนาคารแห่งประเทศไทย และสำนักงานคณะกรรมการนโยบายพลังงานแห่งชาติ ด้วยวิธี OLS (ordinary least squares) และพยากรณ์ปริมาณการลักลอบค่าน้ำมันดีเซลหมุนเร็วในช่วงปี 2547-2552 ผลการศึกษาพบว่า

1) ผลวิเคราะห์การลักลอบค่าน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ในปี 2536-2546 พบว่า ในปี 2537-2539 รายได้ภาษีสรรพสามิตที่จัดเก็บจากน้ำมันดีเซลหมุนเร็วต่ำกว่าปริมาณการใช้น้ำมันดีเซลหมุนเร็วภายในประเทศ ประมาณ 201.33, 110.74 และ 987.77 ล้านบาทตามลำดับนั้นหมายความว่า มีการลักลอบค่าน้ำมันดีเซลหมุนเร็วเข้ามาจำหน่ายในประเทศในปี 2539 มากที่สุด ซึ่งกรมสรรพสามิตได้ติดตั้งมิเตอร์ ณ จุดรับจ่ายน้ำมันของคลังน้ำมันชายฝั่งทะเล พบว่า มีปริมาณ

การชำระภาษีสรรพสามิตเพิ่มขึ้น แสดงว่า มาตรการติดตั้งมิเตอร์ดังกล่าว สามารถแก้ไขปัญหาการลักลอบนำมันดีเซลหมุนเร็วเข้ามาจำหน่ายในประเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) ผลการพยากรณ์หาปริมาณการลักลอบค้าน้ำมันดีเซลหมุนเร็วในอนาคต พบว่า ปริมาณการลักลอบค้าน้ำมันดีเซลหมุนเร็วในปี 2547-2552 โดยใช้ข้อมูลในช่วงปี 2536-2546 พบว่าอัตราภาษีเฉลี่ยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงร้อยละ -2.52 และค่าการตลาดรวมภาษีมูลค่าเพิ่มเฉลี่ยมีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1

เกียรติวัช อรรถนะเวทวงศ์ (2547) ได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการ งานปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ เกี่ยวกับปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบ นำผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเหลวและสารละลายไฮโดรคาร์บอน (โซลเวนท์) ไปปลอมปนในน้ำมันเชื้อเพลิง ของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ จำแนกตาม ระดับการศึกษา ชั้นยศ เงินเดือน ค่าตอบแทน รายได้ทั้งครอบครัว ประสบการณ์การทำงาน และ ประสบการณ์การอบรม ผลการวิจัย พบว่า ปัญหาในการป้องกันและปราบปราม ในภาพรวมและรายด้านอยู่ใน ระดับปานกลาง ด้านที่มีปัญหามากที่สุด คือ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหรือบุคคล ส่วนด้านที่มีปัญหาน้อยที่สุด คือ ด้านระเบียบกฎหมาย เจ้าหน้าที่ตำรวจเห็นด้วยกับแนวทางการแก้ปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่เห็นด้วยมากที่สุด คือ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน รองลงมา คือ ด้านความร่วมมือระหว่างหน่วยงานหรือบุคคล ส่วนด้านที่เห็นด้วยน้อยที่สุด คือ ด้านข้อมูลข่าวสาร ส่วนการเปรียบเทียบความคิดเห็น พบว่า เจ้าหน้าที่ตำรวจที่มีระดับการศึกษา ชั้นยศ เงินเดือน รายได้ของครอบครัว และจำนวนครั้งของการอบรมแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อปัญหาและแนวทางการแก้ปัญหาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

นลินรัตน์ มาตย์วังแสง (2545) ได้ทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ซึ่งจะตั้งอยู่บริเวณทางเลี่ยงมหาวิทยาลัยมหาสารคาม ตรงข้ามกับโรงเรียนท่าขอนยางวิทยาคม โดยใช้กลุ่มตัวอย่างตามความสะดวก จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตาราง Yamane โดยยอมรับความผิดพลาดที่ 5% จำนวน 400 คน แบ่งเป็น อาจารย์และเจ้าหน้าที่ 100 ราย นักศึกษาทั้งภาคปกติและภาคพิเศษจำนวน 200 ราย ประชาชนทั่วไป 100 ราย โดยศึกษาถึงความเป็นไปได้ทางการตลาดและทางการเงิน โดยเปรียบเทียบสถานีบริการน้ำมัน 2 ขนาด คือ สถานีบริการขนาดเล็กและขนาดกลาง ผลการศึกษาพบว่า

1) ความเป็นไปได้ทางการตลาด บริเวณที่ตั้งโครงการมีทำเลที่จะตั้งสถานีบริการน้ำมัน เพราะเป็นเส้นทางที่มีปริมาณรถผ่านเป็นจำนวนมาก และเป็นเส้นทางเชื่อมต่อไปยังจังหวัดขอนแก่น และจังหวัดกาฬสินธุ์ได้ รวมถึงการขยายตัวของมหาวิทยาลัยและชุมชนโดยรอบมหาวิทยาลัย การส่งเสริมการตลาดที่นำมาใช้ในโครงการนี้ คือ

- (1) การจัดให้มีของสมนาคุณและการแลกซื้อของที่ระลึก
- (2) บริการเติมลมยาง
- (3) การรับชำระค่าบริการด้วยบัตรเครดิตและบัตรเดบิต
- (4) สำหรับอาจารย์ เจ้าหน้าที่-บุคลากรของ มมส. อาจจัดให้มีการแสดงบัตรเพื่อเป็นส่วนลดเปอร์เซ็นต์ในการจ่ายเงินสด หรือการสมัครเป็นสมาชิกจ่ายรายเดือน โดยหักจากเงินเดือนประจำ

- (5) การจัดให้มีสมาร์ทการ์ด (Smart Card) เพื่อใช้บริการในโครงการดังกล่าว

2) ความเป็นไปได้ทางการเงิน พบว่า ขนาดของสถานีบริการผ่านเกณฑ์การลงทุนตามปัจจัยที่กำหนดคือ สถานีบริการขนาดเล็กมีระยะเวลาคืนทุน (PB) 4 ปี 2 เดือน มีค่า NPV เท่ากับ 3,316,741.57 บาท และมีผลตอบแทนต่อการลงทุน (IRR) 23.77% ซึ่งมากกว่าอัตราส่วนลดที่กำหนดไว้ที่ 12% ส่วนสถานีบริการน้ำมันขนาดกลาง ไม่ผ่านเกณฑ์การลงทุน เพราะมีค่า NPV เป็นลบที่ -2,240,618.43 บาท มีอัตราผลตอบแทนต่อการลงทุน (IRR) 8.73% ซึ่งน้อยกว่าอัตราส่วนลดที่กำหนดไว้ และเพื่อให้โครงการสถานีบริการน้ำมันมีรายได้เพิ่มขึ้นควรมีธุรกิจเสริมคือ

- (1) มินิมาร์ท ซึ่ง ปตท. จะเป็นร้านเซเว่นอีเลฟเว่น
- (2) การให้บริการเปลี่ยนถ่ายน้ำมันเครื่อง แต่ต้องระมัดระวังเรื่องความสะอาดและสิ่งแวดล้อมด้วย
- (3) ร้านกาแฟ ซึ่งอาจจะเป็นการให้เช่าพื้นที่เพื่อประกอบกิจการ เพื่อเป็นการลดภาระในการบริหาร ส่วนหนึ่ง

อนุชา พงษ์เรืองรอง (2545) ได้ทำการศึกษา การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงกับมาตรการของรัฐและการบังคับใช้กฎหมาย กรณีศึกษาเฉพาะการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงดีเซลหมุนเร็ว โดยสอบถามความรู้ความเข้าใจ ความคิดเห็น ของเจ้าหน้าที่ประจำศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง เกี่ยวกับปัญหาอุปสรรคในการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง พบว่า

1) ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมัน พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการป้องกัน และปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยมีคะแนนเฉลี่ย 13.856 จากข้อ คำถามทั้ง 22 ข้อ โดยมีความรู้ในระดับปานกลางและความรู้สูงตามลำดับ

2) ปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีความเห็น ด้วยในระดับปานกลางในทุกประเด็นเรื่องเกี่ยวกับด้านการสนับสนุนจากหน่วยงาน โดยผู้ตอบ แบบสอบถามให้ความเห็นด้วยค่าเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการได้รับงบประมาณอย่างเพียงพอในการ ปฏิบัติงาน

3) ปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติหน้าที่ด้านสัมพันธภาพในการทำงาน พบว่า ผู้ตอบ แบบสอบถามเห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกประเด็นเกี่ยวกับสัมพันธภาพในการทำงาน โดย ค่าเฉลี่ยเห็นด้วยเห็นด้วยมากที่สุด ในเรื่องความร่วมมือในการทำงานโดยไม่แบ่งพรรคแบ่งพวก

4) ปัจจัยด้านการปฏิบัติหน้าที่ด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง พบว่า ผู้ตอบ ส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกประเด็นเรื่องเกี่ยวกับด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยมีความเห็นเฉลี่ยสูงสุดในเรื่องการมีความรู้เกี่ยวกับด้านกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการ ปฏิบัติงาน

5) ปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านความร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานอื่น พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกประเด็นเรื่องเกี่ยวกับความ ร่วมมือจากประชาชนและหน่วยงานอื่น โดยมีความเห็นเฉลี่ยสูงสุดในเรื่อง ด้านความร่วมมือจาก ประชาชนและหน่วยงานอื่นๆ ภายในสำนักงานตำรวจแห่งชาติ

6) ปัจจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงาน ด้านการแทรกแซงจากอิทธิพลภายนอก พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกประเด็นเรื่องเกี่ยวกับด้านการแทรกแซง จากอิทธิพลภายนอก โดยมีค่าเฉลี่ยเห็นด้วยมากที่สุดเกี่ยวกับประเด็นเรื่องที่มีการใช้อิทธิพลภายนอก เข้ามาแทรกแซงการปฏิบัติหน้าที่

7) ข้อมูลการป้องกันและปราบปรามการกระทำ ความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีความเห็นด้วยมากในเรื่องการศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมเพื่อจะได้ทราบ รูปแบบการกระทำ ความผิด การดำเนินการตรวจสอบและออกสืบสวนหาข่าวเพิ่มเติมโดยเร็วเมื่อ ได้รับแจ้งเบาะแส การสอดส่องบุคคลหรือเรือต้องสงสัยว่าจะกระทำความผิด การประสานงานและ ติดตามผลการสั่งคดีในชั้นพนักงานอัยการ และการตรวจยึดสิ่งของที่มีไว้ ใต้ใช้ หรือได้มาจากการ กระทำความผิดเกี่ยวกับการกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ทั้งนี้โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเห็นด้วย ในเรื่องการได้ประสานงานและติดตามผลการสั่งคดีในชั้นพนักงานอัยการ

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยจึงได้นำเอาหลักการและมาตรการการบังคับใช้กฎหมายในด้านกฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน และด้านการค้าการให้บริการเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง มาประยุกต์ใช้เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งจากงานวิจัยพบว่ามีปัญหาสำคัญที่คล้ายคลึงกันเกี่ยวข้องกับน้ำมันเชื้อเพลิง คือ ปัญหาด้านกฎหมายและมาตรการที่บังคับใช้ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบได้ให้ความสำคัญกับทบทวนคดีของกฎหมาย แต่เมื่อนำไปปฏิบัติกลับเกิดปัญหาอันเนื่องจากบทบัญญัติของข้อกฎหมายเอง หรือผู้ปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยเองที่ศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม และยังไม่พบว่ามีงานวิจัยเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในพื้นที่ใดพื้นที่หนึ่งเป็นการเฉพาะ ดังนั้น จากการที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จึงทำให้ได้รับข้อมูลอันเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และจะใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาค้าการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคามสำหรับผู้ประกอบกิจการและพนักงานเจ้าหน้าที่ต่อไป

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ผู้ทำการวิจัยได้ดำเนินการศึกษาในประเด็นต่างๆ ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การจัดกระทำกับข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่างและผู้ให้ข้อมูลหลัก

1.1 ประชากร

ประชากร คือ ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 221 คน ประกอบด้วย

- 1) ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ จำนวน 77 คน
- 2) ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดกลาง จำนวน 6 คน
- 3) ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็ก จำนวน 138 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 175 คน โดยการหาขนาดกลุ่มตัวอย่างเพื่อเป็นตัวแทนของประชากรตามกำหนดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

- 1) ใช้การสุ่มตามระดับชั้นอย่างเป็นสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) ตามประเภทของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง จำแนกเป็น 3 ประเภท โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างกรณีทราบจำนวนประชากรโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 175 คน รายละเอียดดังตาราง

ตาราง 2 จำนวนประชากร

ลำดับที่	ขนาดสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง	จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	ขนาดเล็ก	138	103
2	ขนาดกลาง	6	6
3	ขนาดใหญ่	77	66
	รวมทั้งสิ้น	221	175

2) เมื่อกำหนดสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามตาราง 1 จากนั้นผู้วิจัยทำการสุ่มตัวอย่างแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยผู้วิจัยทำสลากรายชื่อของบุคลากรแต่ละกลุ่มแล้วนำใส่กล่องหยิบขึ้นทีละชื่อ ได้ชื่อใดบันทึกไว้แล้วนำฉลากลงกล่องใหม่เพื่อให้ทุกรายชื่อมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน ดำเนินการอย่างนี้จนได้รายชื่อครบตามจำนวน

1.3 ผู้ให้ข้อมูลหลัก

ผู้ให้ข้อมูลหลัก คือ พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน และผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

พหุ ประถมศึกษา

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

สำหรับผู้ประกอบการกิจการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ และการเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง

ตอนที่ 2 ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มีปัญหามากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบ่งเป็น 5 ด้าน คือ 1) ด้านระเบียบ-กฎหมาย จำนวน 6 ข้อ 2) ด้านบุคลากร จำนวน 6 ข้อ 3) ด้านการประสานงาน จำนวน 6 ข้อ 4) ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน จำนวน 6 ข้อ และ 5) ด้านข้อมูลข่าวสาร จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม เป็นแบบสอบถามปลายเปิด 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านระเบียบ-กฎหมาย 2) ด้านบุคลากร 3) ด้านการประสานงาน 4) ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน และ 5) ด้านข้อมูลข่าวสาร

2.2 แบบสัมภาษณ์

เพื่อใช้สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม จำนวน 5 คน และผู้ประกอบการ จำนวน 5 คน โดยเป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่

- 1) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านระเบียบ-กฎหมาย
- 2) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านบุคลากร
- 3) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านการประสานงาน
- 4) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน
- 5) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านข้อมูลข่าวสาร

3. การสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือสำหรับใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

3.1 การสร้างแบบสอบถาม

1) ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เช่น ของชัยวัฒน์ ศิริวัฒนกุล (2543) ศึกษาเฉพาะกรณีการกระทำผิดเกี่ยวกับการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง ของศูนย์ป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง (ศปนม.) กองบัญชาการตำรวจสอบสวนกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ เขียวรัช อรรถนะเวทวงศ์ (2547) วิจัยเรื่อง เปรียบเทียบความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจชุดปฏิบัติการ งานปราบปรามการกระทำผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ที่มีต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขปัญหาในการป้องกันและปราบปรามการลักลอบนำผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเหลวและสารละลายไฮโดรคาร์บอน (โซลเวนท์) ไปปลอมปนในน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2) กำหนดนิยาม กรอบปัญหา แนวทางแก้ไขปัญหาจากการสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัย มาใช้เป็นกรอบในการสร้างแบบสอบถาม จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ ด้านระเบียบ-กฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน และด้านข้อมูลข่าวสาร นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของการศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

3) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและได้รับการปรับปรุงแก้ไขของอาจารย์ที่ปรึกษาแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และผู้มีประสบการณ์ด้านการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 จำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

(1) รศ.ดร.ไพฑูรย์ สุขศรีงาม ตำแหน่งคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย วุฒิศึกษา Ph.D. (Science Education) สังกัดบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านสถิติการวิจัย

(2) อาจารย์ปฎิเวทย์ ยาวงษ์ ตำแหน่งอาจารย์ วุฒิศึกษา น.ม. (กฎหมายระหว่างประเทศ) คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เป็นผู้มีประสบการณ์ด้านภาษาการวิจัย

(3) นายปราโมทย์ ญาณทัชชะ ตำแหน่งผู้อำนวยการ วุฒิศึกษา วท.บ. (เคมี) สังกัดสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง กรมธุรกิจพลังงาน กระทรวงพลังงาน เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ด้านเนื้อหาการวิจัย

เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) คือ พิจารณาประเด็นคำถามว่าตรงตามนิยามของแต่ละด้านหรือไม่ ตลอดจนตรวจสอบความเหมาะสมของภาษาและความถูกต้องตามหลักการวัดผล แล้วปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้มีประสบการณ์ และนำเสนออาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณาอีกครั้ง หลังจากนั้นนำแบบสอบถามที่สร้างเสนอต่อผู้มีประสบการณ์ชุดเดิม เพื่อนำมาวิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็นโดยกำหนดความสอดคล้องระหว่างรายการสอบถามกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยใช้เกณฑ์ 2 ใน 3 หรือมีค่าความสอดคล้องตั้งแต่ 0.67 ขึ้นไปทุกข้อ

4) จัดทำแบบสอบถามฉบับร่าง โดยนำข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาว่าเหมาะสมเข้าเกณฑ์มาพิมพ์เป็นแบบสอบถามฉบับร่าง พร้อมคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบ วิธีตอบ และการจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

5) ส่งแบบสอบถามฉบับร่างให้ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณาตรวจสอบแล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบสอบถามไปทำการทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าอำนาจจำแนกเป็นรายข้อในแต่ละด้านโดยใช้เทคนิค Item-total Correlation หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha Coefficient) ของ Cronbach'

7) ตรวจสอบอีกครั้งแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริง

3.2 การสร้างแบบสัมภาษณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง (Structured Interview) โดยดำเนินการตามขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1) ศึกษาทฤษฎี หลักการ ตัวแปร หรือประเด็นสำคัญที่ต้องการทราบข้อมูล จำนวน 5 ด้าน ดังนี้ (1) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านระเบียบ-กฎหมาย (2) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านบุคลากร (3) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านการประสานงาน (4) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน (5) ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านข้อมูลข่าวสาร

2) สร้างข้อคำถามให้สัมพันธ์กับประเด็นหรือคำสำคัญที่ต้องการทราบข้อมูลแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาความครบถ้วน ความถูกต้องและครอบคลุมเนื้อหาของ การศึกษาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขตามที่อาจารย์ที่ปรึกษาแนะนำ

3) นำแบบสัมภาษณ์ที่ออกแบบข้อคำถามนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านวัดผล ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา และผู้มีประสบการณ์ด้านการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity) และ วิเคราะห์ความสอดคล้องของความคิดเห็น หลังจากผู้เชี่ยวชาญพิจารณาเสร็จแล้ว ให้ดำเนินการ ปรับปรุงตามผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ

4) จัดทำแบบแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง โดยนำข้อคำถามที่ผ่านการพิจารณาว่าเหมาะสม เข้าเกณฑ์มาพิมพ์เป็นแบบแบบสัมภาษณ์ฉบับร่าง พร้อมคำชี้แจงเกี่ยวกับแบบทดสอบวิธีตอบ และการจัดวางรูปแบบการพิมพ์ให้เหมาะสม

5) ส่งแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างให้ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์พิจารณา ตรวจสอบแล้วนำข้อมูลมาปรับปรุงแก้ไข

6) นำแบบสัมภาษณ์ที่ผ่านการทดสอบความตรงไปทำการทดลองใช้เครื่องมือ (Try-out) กับผู้ที่มีลักษณะใกล้เคียง เพื่อหาคุณภาพด้านความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรงและคุณภาพ

7) ตรวจสอบแบบสัมภาษณ์อีกครั้งแล้วจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับจริง

พหุ ประถมศึกษา

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนและวิธีการ ดังนี้

4.1 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม

- 1) ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรกลุ่มตัวอย่าง
- 3) ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง และดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองพร้อมแต่งตั้งผู้ช่วยจำนวน 2 คน โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลจำนวน 45 วัน ใช้วิธีการแจกแบบสอบถามและตอบกลับภายใน 15 วัน
- 4) เมื่อเก็บรวบรวมแบบสอบถามแล้วนำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสอบถาม เพื่อดำเนินการในขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูลต่อไป

4.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์

- 1) ดำเนินการจัดทำแบบสอบถามและตรวจสอบความถูกต้องและครบถ้วนตามจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ผู้วิจัยดำเนินการขอหนังสือราชการจากวิทยาลัยการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อขอความอนุเคราะห์จากพนักงานเจ้าหน้าที่ในสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามในการขอสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลัก
- 3) ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักตามคำถามที่ได้สร้างขึ้นและพิมพ์ไว้ในแบบสัมภาษณ์ด้วยตนเอง โดยใช้เวลาในการเก็บข้อมูลจำนวน 5 วัน
- 4) เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์แล้ว นำแบบสัมภาษณ์ที่ได้รับคืนมาตรวจสอบจำนวนและความสมบูรณ์ในการตอบแบบสัมภาษณ์ เพื่อดำเนินการในขั้นตอนการจัดกระทำข้อมูลต่อไป

5. การจัดทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อผู้วิจัยได้ทำการสอบถามข้อมูลจากผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงเสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยนำมาตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูลแล้วดำเนินการดังต่อไปนี้

5.1 การจัดทำข้อมูลที่เป็นแบบสอบถาม

1) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ผู้วิจัยนำมาหาค่าร้อยละ

2) การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม นำมาหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ในการประมวลผลข้อมูล กำหนดเกณฑ์การให้คะแนนและการแปลความหมาย ดังนี้

(1) แบบสอบถามมีลักษณะคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ผู้วิจัยนำมาตรวจให้คะแนน ดังนี้

ปัญหามากที่สุด	กำหนดให้คะแนน	5 คะแนน
ปัญหามาก	กำหนดให้คะแนน	4 คะแนน
ปัญหาปานกลาง	กำหนดให้คะแนน	3 คะแนน
ปัญหาน้อย	กำหนดให้คะแนน	2 คะแนน
ปัญหาน้อยที่สุด	กำหนดให้คะแนน	1 คะแนน

(2) นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และกำหนดใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50 หมายถึง ปัญหาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

(3) นำค่าคะแนนที่ได้ไปเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม ของผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน โดยหาค่า F-Test (One-Way ANOVA) กำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม นำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุป แปลความหมาย จัดกลุ่มประเด็น และนำเสนอเชิงพรรณนา

5.2 การจัดทำข้อมูลที่เป็นแบบสัมภาษณ์

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไข ที่ได้จากการสัมภาษณ์ นำมาวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุป แปลความหมาย จัดกลุ่มประเด็น และนำเสนอเชิงพรรณนา

6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากกลุ่มตัวอย่างมาวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

6.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบเครื่องมือ

- 1) การหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (Reliability) โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ Cronbach'
- 2) การหาค่าอำนาจจำแนกแบบสอบถามเป็นรายข้อ (Discrimination Power) โดยใช้เทคนิค Item-total Correlation

6.2 สถิติที่ใช้ในการศึกษาข้อมูลทั่วไป

- 1) ร้อยละ (Percentage)
- 2) ค่าเฉลี่ย (Mean)
- 3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

6.3 สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบ

สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบขนาดสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่แตกต่างกัน ใช้สถิติ F-test (One-Way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ผู้ศึกษาได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากเครื่องมือ คือ แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยได้ทำการตรวจสอบเรียบเรียง ประมวลผลข้อมูลและใช้กระบวนการจัดทำกับข้อมูล ได้ผลและรายงานการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวแปรที่ศึกษาในลักษณะต่างๆ จัดเป็นตารางการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นส่วนๆ ประกอบด้วย

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สัญลักษณ์ทางสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกันในการแปลความหมาย ผู้ศึกษาค้นคว้าได้กำหนดสัญลักษณ์ ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 \bar{X} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
 F แทน สถิติทดสอบใช้ในการพิจารณาความมีนัยสำคัญ F-distribution

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

2. ลำดับขั้นในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการศึกษาตามลำดับ ดังต่อไปนี้

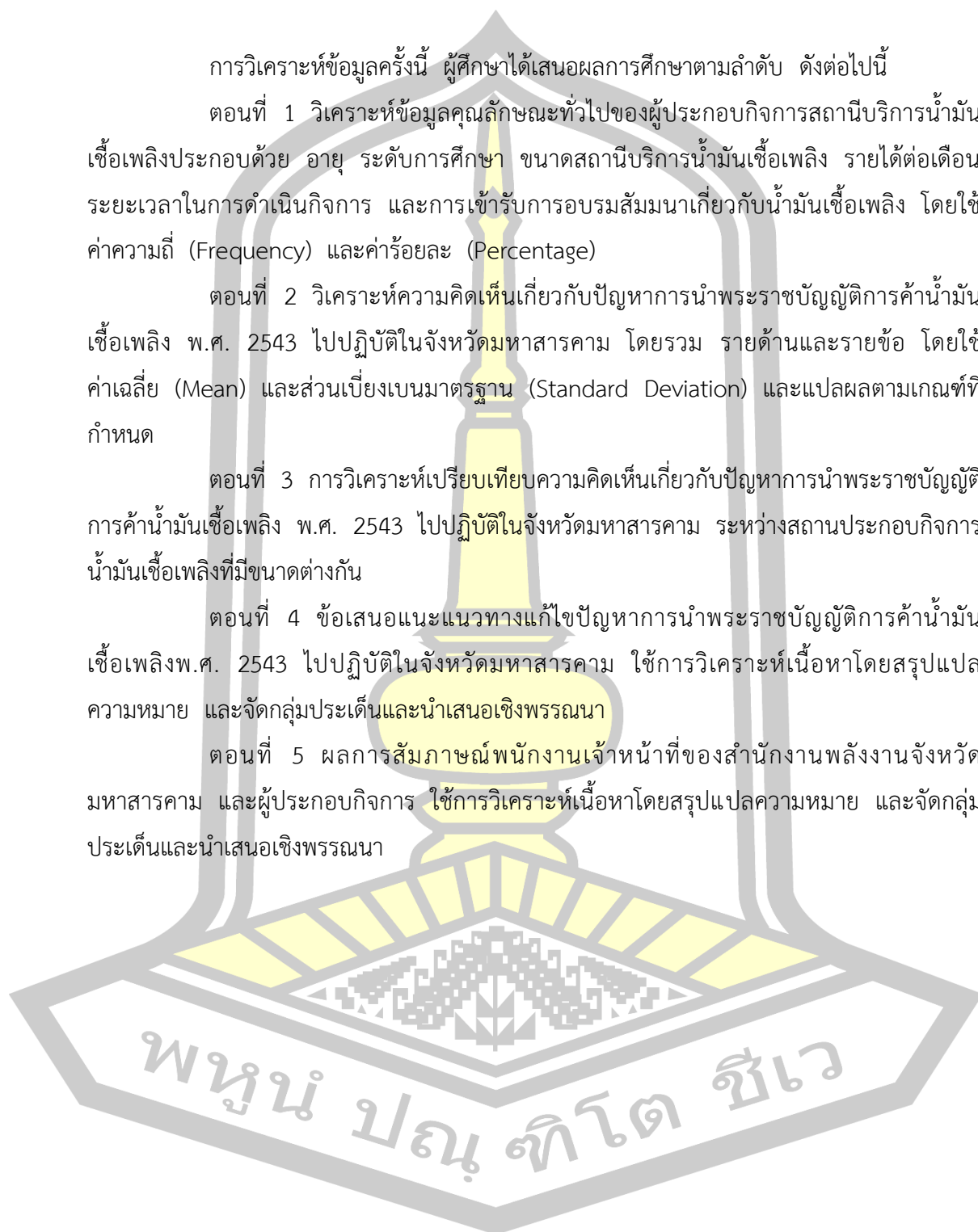
ตอนที่ 1 วิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ และการเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้านและรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ระหว่างสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปแปลความหมาย และจัดกลุ่มประเด็นและนำเสนอเชิงพรรณนา

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม และผู้ประกอบกิจการ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหาโดยสรุปแปลความหมาย และจัดกลุ่มประเด็นและนำเสนอเชิงพรรณนา

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลคุณลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงประกอบด้วย อายุ ระดับการศึกษา ขนาดสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ และการเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง โดยใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ผลปรากฏ ดังนี้

ตาราง 3 ข้อมูลเกี่ยวกับคุณลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบกิจการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. อายุ		
ต่ำกว่า 25 ปี	6	3.43
26-35 ปี	29	16.57
36-45 ปี	47	26.86
สูงกว่า 45 ปี	93	53.14
รวม	175	100.00
2. ระดับการศึกษา		
มัธยมศึกษาตอนต้น	43	24.57
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส.	55	31.43
ปริญญาตรี	69	39.43
สูงกว่าปริญญาตรี	8	4.57
รวม	175	100.00
3. ขนาดสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง		
ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดินและถังใต้ดิน)	103	58.86
ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	6	3.43
ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด)	66	37.71
รวม	175	100.00

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
4. รายได้ต่อเดือน		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	35	20.00
10,001-50,000 บาท	53	30.29
50,001-100,000 บาท	39	22.29
สูงกว่า 100,000 บาท	48	27.43
รวม	175	100.00
5. ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ		
น้อยกว่า 3 ปี	24	13.71
3-6 ปี	42	24.00
7-10 ปี	49	28.00
มากกว่า 10 ปี	60	34.29
รวม	175	100.00
6. การเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง		
เคย	80	45.71
ไม่เคย	95	54.29
รวม	175	100.00

จากตาราง 3 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ส่วนใหญ่อายุสูงกว่า 45 ปี (ร้อยละ 53.14) ระดับการศึกษาปริญญาตรี (ร้อยละ 39.43) ขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดเล็ก (ถังลอยบนดินและถังใต้ดิน) (ร้อยละ 58.86) รายได้ต่อเดือน 10,001-50,000 บาท (ร้อยละ 30.29) ระยะเวลาในการดำเนินกิจการมากกว่า 10 ปี (ร้อยละ 34.29) การเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ไม่เคย (ร้อยละ 54.29)

พหุ ประถมศึกษา

ตอนที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวม รายด้านและรายข้อ โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลผลตามเกณฑ์ที่กำหนด

ตาราง 4 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและรายด้าน

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านระเบียบ-กฎหมาย	3.08	0.70	ปานกลาง
2. ด้านบุคลากร	3.20	0.66	ปานกลาง
3. ด้านการประสานงาน	3.30	0.61	ปานกลาง
4. ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน	3.34	0.58	ปานกลาง
5. ด้านข้อมูลข่าวสาร	2.87	0.71	ปานกลาง
โดยรวม	3.16	0.53	ปานกลาง

จากตาราง 4 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน ($\bar{X}=3.34$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X}=3.30$) ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.20$) ด้านระเบียบ-กฎหมาย ($\bar{X}=3.08$) และด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}=2.87$)

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 5 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมายเป็นรายข้อ

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมาย	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. คำสั่งที่ออกตาม พ.ร.บ. การค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มีข้อจำกัดในการนำไปปฏิบัติ เช่น การกำหนดตำแหน่งและระดับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้าเนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการ	2.58	0.95	ปานกลาง
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการค้าน้ำมันเชื้อเพลิงมีหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสนและปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของการขออนุญาต เช่น การขออนุญาตตั้งสถานีบริการ และการขอจัดใบทะเบียนการค้า	3.18	1.13	ปานกลาง
3. บทกำหนดโทษของการกระทำผิดมีอัตราโทษไม่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันจากกิจการค้าน้ำมันเป็นกิจการที่ทำรายได้ไม่สูง เช่น “มาตรา 38 ผู้ใดจัดตั้งสถานีบริการโดยไม่ยื่นขอจัดทะเบียนตาม มาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกิน ห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ทำให้ผู้ประกอบการบางแห่งไม่สามารถนำเงินมาชำระค่าปรับได้ตามกำหนด หรือต้องเลิกประกอบกิจการ	3.24	1.06	ปานกลาง
4. ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ประกอบการต้องจัดหาหรือมีไว้ซึ่งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละแห่ง ทำให้ผู้ประกอบการไม่มีเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนรับน้ำมัน	3.33	0.99	ปานกลาง
5. การไม่สามารถขยายผลการกระทำผิดต่อไปยังผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงได้ แม้ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงได้รับโทษตามกฎหมายแล้ว ทำให้ผู้ขนส่งยังสามารถขนส่งน้ำมันไปจำหน่ายให้ผู้ประกอบการรายเดิมหรือรายอื่นๆ ต่อไป	3.09	0.94	ปานกลาง

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมาย	\bar{X}	S.D.	ระดับ ความคิดเห็น
6. อัตราค่าธรรมเนียมรายปีไม่เหมาะสมกับขนาดของสถานี บริการน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งมีขนาดแตกต่างกัน ทำให้เกิดข้อ เปรียบเทียบในเรื่องรายได้กับการชำระค่าธรรมเนียม เช่น สถานี บริการขนาดเล็ก (ปั๊มหยอดเหรียญ) กับสถานีบริการขนาดกลาง (ไม่เกิน 5 หัวจ่าย) ชำระค่าธรรมเนียมรายปีในอัตราเท่ากัน (1,000 บาท)	3.05	1.07	ปานกลาง
รวม	3.08	0.70	ปานกลาง

จากตาราง 5 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการต้องจัดหาหรือมีไว้ซึ่งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละแห่ง ทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนรับน้ำมัน ($\bar{X}=3.33$) บทกำหนดโทษของการกระทำผิดมีอัตราโทษไม่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันกิจการค้าน้ำมันเป็นกิจการที่ทำรายได้ไม่สูง เช่น “มาตรา 38 ผู้ใดจัดตั้งสถานีบริการโดยไม่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ทำให้ผู้ประกอบกิจการบางแห่งไม่สามารถนำเงินมาชำระค่าปรับได้ตามกำหนด หรือต้องเลิกประกอบกิจการ ($\bar{X}=3.24$) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงมีหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบกิจการเกิดความสับสนและปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของการขออนุญาต เช่น การขออนุญาตตั้งสถานีบริการ และการขอจดทะเบียนการค้า ($\bar{X}=3.18$) ตามลำดับ

ตาราง 6 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากรเป็นรายชื่อ

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ก่อนดำเนินกิจการ ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการอย่างครบถ้วน ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง	3.26	1.02	ปานกลาง
2. บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง	3.11	1.00	ปานกลาง
3. บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าของสถานประกอบการ	2.89	1.07	ปานกลาง
4. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่มีบุคลากรที่กำกับดูแลการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้รับน้ำมันที่มีคุณภาพไม่เป็นที่ไปตามกฎหมายกำหนดโดยมีการปนเปื้อนของน้ำมันต่างชนิดกัน	3.46	0.74	ปานกลาง
5. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรเป็นประจำ ทำให้ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิง	3.14	0.92	ปานกลาง
6. บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่สามารถให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน	3.32	0.75	ปานกลาง
รวม	3.20	0.66	ปานกลาง

จากตาราง 6 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่มีบุคลากรที่กำกับดูแลการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้รับน้ำมันที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนดโดยมีการปนเปื้อนของน้ำมันต่างชนิดกัน ($\bar{X}=3.46$) บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่สามารถให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X}=3.32$) และ ก่อนดำเนินการกิจการ ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการอย่างครบถ้วน ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ($\bar{X}=3.26$) ตามลำดับ

ตาราง 7 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านการประสานงานเป็นรายชื่อ

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านการประสานงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบกิจการขาดการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้เอกสารหลักฐานที่ต้องติดแสดง ขาดอายุหรือสูญหายแล้วไม่สามารถนำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบได้และต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย	3.22	0.89	ปานกลาง
2. ผู้ประกอบกิจการไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว ทำให้เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบและดำเนินคดี	3.43	0.78	ปานกลาง
3. ผู้ประกอบกิจการขาดช่องทางที่สะดวกในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้ต้องไปติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ซึ่งอาจเกิดความล่าช้าหรือไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด	3.17	0.85	ปานกลาง
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติงานร่วมกัน	3.31	0.74	ปานกลาง
5. หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงานซ้ำซ้อนและไม่ได้ประสานงานกัน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และการเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงไปตรวจสอบในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้ประกอบกิจการอาจเกิดความสงสัยในเรื่องนโยบายหรือการเลือกปฏิบัติ	3.47	0.93	ปานกลาง
6. ไม่มีศูนย์กลางการประสานงานของจังหวัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานค้าน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการออกปฏิบัติงานในกรณีฉุกเฉินซึ่งมีการร้องเรียน	3.18	0.88	ปานกลาง
รวม	3.30	0.61	ปานกลาง

จากตาราง 7 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงานซ้ำซ้อนและไม่ได้ประสานงานกัน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และการเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงไปตรวจสอบในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้ประกอบกิจการอาจเกิดความสงสัยในเรื่องนโยบายหรือการเลือกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.47$) ผู้ประกอบกิจการไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว ทำให้เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบและดำเนินคดี ($\bar{X}=3.43$) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{X}=3.31$) ตามลำดับ

ตาราง 8 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงานเป็นรายข้อ

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ขาดการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง	3.74	0.75	มาก
2. ผู้ประกอบกิจการมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ทันสมัยต่อเทคนิควิธีการกระทำผิด ทำให้การตรวจสอบขาดความละเอียดและแม่นยำ	3.53	0.73	มาก
3. ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ตรวจสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานได้สม่ำเสมอ ทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บางอย่างชำรุดหรือไม่พร้อมสำหรับการใช้งาน	3.35	0.92	ปานกลาง
4. ผู้ประกอบกิจการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบกิจการไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดการร้องเรียนในเรื่องปริมาณและคุณภาพจากผู้รับบริการ	2.78	1.01	ปานกลาง
5. ผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินกิจการเป็นเวลานานไม่ได้ดูแลตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของถังน้ำมันเชื้อเพลิงใต้ดิน ซึ่งอาจมีการรั่วซึม เนื่องจากมีการผูกרוןและมีน้ำใต้ดินซึมเข้าสู่ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้คุณภาพน้ำมันไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด	3.30	0.83	ปานกลาง
รวม	3.34	0.58	ปานกลาง

จากตาราง 8 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) เป็นรายชื่ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ดังนี้ ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้ขาดการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ($\bar{X}=3.74$) และผู้ประกอบกิจการมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ทันสมัยต่อเทคนิควิธีการกระทำผิด ทำให้การตรวจสอบขาดความละเอียดและแม่นยำ ($\bar{X}=3.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ดังนี้ ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ตรวจสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานได้สม่ำเสมอ ทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บางอย่างชำรุดหรือไม่พร้อมสำหรับการใช้งาน ($\bar{X}=3.35$) ผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินกิจการเป็นเวลานานไม่ได้ดูแลตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของถังน้ำมันเชื้อเพลิงใต้ดิน ซึ่งอาจมีการรั่วซึมเนื่องจากการผุกร่อนและมีน้ำใต้ดินซึมเข้าสู่ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้คุณภาพน้ำมันไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X}=3.30$) และผู้ประกอบกิจการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบกิจการไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบทำให้เกิดการร้องเรียนในเรื่องปริมาณและคุณภาพจากผู้รับบริการ ($\bar{X}=2.78$) ตามลำดับ

ตาราง 9 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านข้อมูลข่าวสารเป็นรายข้อ

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านข้อมูลข่าวสาร	\bar{X}	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ผู้ประกอบกิจการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่อง ทำให้ไม่ทราบสถานการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างถูกต้องและครบถ้วน	3.13	0.96	ปานกลาง
2. ผู้ประกอบกิจการไม่มีช่องทางที่สะดวกและทันสมัยต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทำให้ขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและดำเนินกิจการโดยไม่มี การปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย	2.58	0.98	ปานกลาง
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันหรือระมัดระวังในการประกอบกิจการไม่ทันสถานการณ์ ทำให้ผู้ประกอบกิจการตกเป็นเหยื่อมิจฉาชีพโดยไม่ทันระวัง	2.85	0.94	ปานกลาง
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลกับผู้ประกอบกิจการไม่ชัดเจนและครบถ้วน ทำให้ผู้ประกอบกิจการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดความซ้ำซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น การรับชำระค่าธรรมเนียมรายปี	3.03	0.92	ปานกลาง
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารล่าช้า ทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่หน่วยงานราชการแจ้งได้ทันตามกำหนดเวลา	2.96	0.97	ปานกลาง
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประชาสัมพันธ์ภารกิจอำนาจหน้าที่ หรือที่ตั้ง ให้ผู้ประกอบกิจการได้รับทราบอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่สามารถติดต่อสอบถามหรือขอรับบริการได้โดยสะดวก	2.69	0.93	ปานกลาง
รวม	2.87	0.71	ปานกลาง

จากตาราง 9 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ผู้ประกอบกิจการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องทำให้ไม่ทราบสถานการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X}=3.13$) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลกับผู้ประกอบกิจการไม่ชัดเจนและครบถ้วน ทำให้ผู้ประกอบกิจการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดความเข้าใจข้อในขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น การรับชำระค่าธรรมเนียมรายปี ($\bar{X}=3.03$) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารล่าช้าทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่หน่วยงานราชการแจ้งได้ทันตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=2.96$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำนํ้ามันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ระหว่างสถาบันประกอบการนํ้ามันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกัน

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำนํ้ามันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและเป็นรายด้านของผู้ประกอบการบริการนํ้ามันเชื้อเพลิงที่มีขนาดสถานีบริการนํ้ามันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำนํ้ามันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ	ขนาดเล็ก (ถ้อยตอบดินและถึงใต้ดิน)		ขนาดกลาง (ถ้อยใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)		ขนาดใหญ่ (ถ้อยใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด)		F	P
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.		
1. ด้านระเบียบ-กฎหมาย	2.96 ²	0.54	2.42 ²	0.68	3.32 ²	0.84	8.862	0.000*
2. ด้านบุคลากร	3.10 ²	0.56	2.61 ²	0.44	3.40 ²	0.74	7.163	0.001*
3. ด้านการประสานงาน	3.17 ²	0.45	2.97 ²	0.59	3.53 ¹	0.74	8.334	0.000*
4. ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน	3.30 ²	0.48	3.10 ²	0.24	3.41 ²	0.72	1.239	0.292
5. ด้านข้อมูลข่าวสาร	2.76 ²	0.59	2.36 ²	0.88	3.10 ²	0.80	6.452	0.002*
โดยรวม	3.06²	0.40	2.69²	0.38	3.35²	0.65	9.248	0.000*

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

1 หมายถึงระดับมาก (\bar{X} =3.51-4.50)

2 หมายถึงระดับปานกลาง (\bar{X} =2.50-3.50)

จากตาราง 10 พบว่า ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง แตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการประสานงาน อยู่ในระดับปานกลางทุก 4 ด้าน เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน ด้านบุคลากร ด้านระเบียบ-กฎหมาย และด้านข้อมูลข่าวสาร

โดยผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงานไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านระเบียบ-กฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน และด้านข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงได้เปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีของ Scheffe ผลปรากฏตามตาราง 11-14

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านระเบียบ-กฎหมาย ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน

ขนาดสถานีบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง	\bar{x}	ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดิน และถังใต้ดิน)	ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่จำกัด)
		2.41	2.95	3.32
ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	2.41	-	.162	.008*
ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดิน และถังใต้ดิน)	2.95	-	-	.003*
ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่จำกัด)	3.32	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 11 พบว่า ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ ด้านระเบียบ-กฎหมาย มากกว่าขนาดเล็ก (ถังลอยบนดินและถังใต้ดิน) และขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 12 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านบุคลากร ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน

ขนาดสถานีบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง	\bar{x}	ขนาดกลาง (ถึงใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	ขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดิน และถึงใต้ดิน)	ขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่จำกัด)
		2.61	3.09	3.39
ขนาดกลาง (ถึงใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	2.61	-	.189	.016*
ขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดิน และถึงใต้ดิน)	3.09	-	-	.012*
ขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่จำกัด)	3.39	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 12 พบว่า ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ ด้านบุคลากร มากกว่าขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดินและถึงใต้ดิน) และขนาดกลาง (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พหุ ประถมศึกษา

ตาราง 13 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านการประสานงาน ของผู้ประกอบการกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน

ขนาดสถานีบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง	\bar{x}	ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดิน และถังใต้ดิน)	ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่จำกัด)
		2.97	3.17	3.52
ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	2.97	-	.711	.087
ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดิน และถังใต้ดิน)	3.17	-	-	.001*
ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่จำกัด)	3.52	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 13 พบว่า ผู้ประกอบการกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ ด้านการประสานงาน มากกว่าขนาดเล็ก (ถังลอยบนดินและถังใต้ดิน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ของความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ด้านข้อมูลข่าวสาร ของผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน

ขนาดสถานีบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง	\bar{x}	ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดิน และถังใต้ดิน)	ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้ จ่ายไม่จำกัด)
		2.36	2.76	3.09
ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)	2.36	-	.384	.046*
ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดิน และถังใต้ดิน)	2.76	-	-	.010*
ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมี ตู้จ่ายไม่จำกัด)	3.09	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตาราง 14 พบว่า ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ ด้านข้อมูลข่าวสาร มากกว่าขนาดเล็ก (ถังลอยบนดินและถังใต้ดิน) และขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

พหุ ประถมศึกษา

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม มีผลการศึกษาดังนี้

1) **ด้านระเบียบ-กฎหมาย** ได้มีการกำหนดแนวทางของผู้ประกอบกิจการชัดเจนในแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ยังไม่มีการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกที่ชัดเจนในเรื่องอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการ เพื่อช่วยผู้ประกอบกิจการในการตรวจสอบน้ำมันที่มีคุณภาพสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติกำหนด หรือมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในหน่วยงานราชการประจำเขตจังหวัดมีประจำและช่วยเหลือผู้ประกอบกิจการในด้านนี้ด้วย

2) **ด้านบุคลากร** พนักงาน ลูกจ้างของสถานประกอบการแต่ละแห่งมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันพร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนพนักงานอยู่บ่อยครั้ง อาจจะมีข้อกำหนดร่วมกันของสถานประกอบการร่วมกับหน่วยงานราชการในการจัดอบรมให้กับพนักงานให้บริการ ผู้จัดการหรือเจ้าของ ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อควรระวัง การป้องกันอุบัติเหตุ การเตรียมตัวในภาวะฉุกเฉิน การรับมือกับสถานการณ์เสี่ยงภัย และการให้บริหารจัดการสถานประกอบการให้มีความปลอดภัยแบ่งตามเกรด เพื่อให้แต่ละแห่งได้มีการพัฒนาและเห็นความสำคัญของความปลอดภัยสูงสุด

3) **ด้านการประสานงาน** ช่องทางในการติดต่อพูดคุย สอบถาม เอกสารข้อมูลและแจ้งข้อมูลต่างๆ มีน้อยและยังไม่สะดวกมากนัก ควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยพร้อมทั้งมีระบบปฏิบัติการแบบออนไลน์ ในการรายงานผลและตรวจสอบข้อมูล สถานการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของแต่ละพื้นที่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและเฝ้าระวังร่วมกับผู้ประกอบกิจการ ประหยัดเวลาในการเดินทาง และมีความเข้าใจเป็นทิศทางเดียวกันในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ด้วย

4) **ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การดำเนินงาน** ผู้ประกอบกิจการและสถานการณ์ประกอบการหลายแห่งยังขาดอุปกรณ์ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน และอุปกรณ์ที่มีไม่ทันสมัยและไม่มีมาตรฐาน หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและจัดหาอุปกรณ์ที่เป็นส่วนกลางหรือสถานการณ์ที่มีกำลังจัดหา ใช้เป็นเขตพื้นที่ใช้ร่วมกัน และการตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอเพื่อป้องกันชำรุด สูญหายด้วย

5) **ด้านข้อมูลข่าวสาร** ควรมีการสรุปและจัดนำเสนอข้อมูลที่สำคัญที่เป็นรายละเอียดชัดเจน แจ้งให้ทราบเป็นระยะและรวดเร็ว เพื่อทำความเข้าใจและเข้าใจเป็นแนวทางเดียวกัน และจัดให้มีการอบรมทบทวนความเข้าใจและให้ข้อมูลในทุกปี เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการหรือพนักงานมีความรู้และความเข้าใจในสถานการณ์ ข้อระเบียบ ข้อบังคับ ที่เพิ่มเติมหรือมีการเปลี่ยนแปลง และจัดให้มีช่องทางในการกระจายข้อมูลที่รวดเร็วและใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นช่องทางในการกระจายข่าวแจ้งข่าว หรือกลุ่ม Line ของสถานการณ์ประกอบการกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 5 ผลการสัมภาษณ์พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้ประกอบกิจการ เกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม มีผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านระเบียบ-กฎหมาย

พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้ประกอบกิจการมีความเข้าใจและทราบข้อมูลเกี่ยวกับพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มีดังนี้

(1) ใช้เพื่อควบคุมสถานประกอบกิจการให้มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้านน้ำมันและก๊าซปิโตรเลียมเหลว ที่มีคุณภาพเป็นธรรมกับผู้บริโภค

(2) มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในทุกระดับพร้อมกับป้องกันปัญหาที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานและดำเนินกิจการน้ำมัน

(3) ผู้ปฏิบัติงานด้านกำกับกิจการพลังงานต้องใช้กฎหมายพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ประกอบการพิจารณาออกเอกสารต่างๆ ให้กับผู้ประกอบกิจการที่มาใช้บริการ

(4) เพื่อควบคุมคุณภาพน้ำมันและคุ้มครองผู้บริโภค อีกทั้งประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศไทยและป้องกันแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำมัน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...ทราบ เพราะทำงานด้านกำกับกิจการพลังงานต้องใช้กฎหมายตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง 2543 ใช้พิจารณาในการออกเอกสารต่างๆ ให้กับผู้ประกอบกิจการที่มาใช้บริการ...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนไทยในทุกระดับป้องกันปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงานและดำเนินกิจการการค้าน้ำมัน...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...เพื่อควบคุมคุณภาพน้ำมัน คุ้มครองผู้บริโภค ประโยชน์ด้านความมั่นคงของประเทศไทย และป้องกันและแก้ไขการขาดแคลนน้ำมัน...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...ทราบ เพื่อควบคุมสถานประกอบการให้มีการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ด้านน้ำมันและ ก๊าซปิโตรเลียมเหลวที่มีคุณภาพเป็นธรรมกับผู้บริโภค...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...ทราบ เพราะผู้ประกอบการจะต้องปฏิบัติและให้ความร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ให้ การจัดเก็บ ตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน และจำหน่ายในราคาที่ภาครัฐกำหนด...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มีความเหมาะสมในด้านการนำไปปฏิบัติ เพราะผู้บริโภคจะได้มีน้ำมันที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน และมีความปลอดภัยไปใช้ อีกทั้งควรเพิ่มปริมาณของรโบายแล็ปให้เพียงพอกับการตรวจสอบ คุณภาพน้ำมันให้มีเพิ่มมากขึ้น จากข้อมูลที่กำลังมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ ข้อมูลที่ว่า

“...เหมาะสม เพราะผู้บริโภคจะได้มีน้ำมันที่มีคุณภาพใช้...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ควรเพิ่มปริมาณรโบายแล็ปให้เพียงพอกับการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันอย่างทั่วถึง...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...หากอุปกรณ์เพียงพอ ก็จะช่วยให้ประหยัดเวลาในการตรวจสอบเร็วขึ้น...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

พหุ ประเด็น ชีว

แนวทางการแก้ไขปัญหาคำนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม มีดังนี้

(1) การปฏิบัติตามกฎหมายกำหนดอย่างเคร่งครัดในการนำไปใช้กับผู้ประกอบกิจการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อประโยชน์โดยตรงของผู้บริโภค

(2) ควรมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในชุดข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบัน ประชาสัมพันธ์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและบุคคล สถานประกอบการ ให้มีความเข้าใจไปในทิศทางเดียวกันและรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์

(3) การจัดอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบกิจการ บุคคลที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจ และรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิง การใช้อุปกรณ์ทดสอบคุณภาพ และนิติกรประจำสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...นำมาใช้ให้ผู้ประกอบกิจการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงปฏิบัติตามกฎหมายถูกต้อง เพื่อประโยชน์ของผู้บริโภคในการเข้าไปใช้บริการ...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ควรปฏิบัติไปตามที่กฎหมายกำหนด...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...ควรมีการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจในข้อมูลที่ถูกต้องและเป็นปัจจุบันแก่หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องให้ทั่วถึง...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...อบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพน้ำมัน จัดหานิติกรประจำสำนักงาน เพื่อให้เป็นที่ปรึกษาและดำเนินงานเกี่ยวกับกฎหมาย...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...ควรมีการศึกษาและสอบถาม ศึกษาข้อมูลตามกฎหมายกำหนด เพื่อจะช่วยให้การประกอบกิจการไม่ประสบปัญหาตามมาภายหลัง...”

(นาง ฉ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

2) ด้านบุคลากร

พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้ประกอบกิจการเห็นว่าการบริหารจัดการบุคลากรภายในสถานีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีความสำคัญมากต่อการประกอบกิจการและการให้บริการ ดังนี้

(1) บุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีความใกล้ชิดกับวัตถุไวไฟจะต้องมีความรู้และทักษะ ความพร้อม การเตรียมตัว สติในการแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้าและเน้นย้ำในความปลอดภัยเป็นสำคัญ

(2) ผู้ประกอบและพนักงานจะต้องมีการเตรียมพร้อมในสถานการณ์ตลอดเวลา คำนึงถึงความปลอดภัยทั้งในสถานีสถานีบริการและผู้ใช้บริการจะต้องมีความปลอดภัย

(3) การให้บริการแก่ผู้มาใช้บริการมีความสำคัญอย่างยิ่งควรมีบุคลากรที่ให้บริการที่ดี รวดเร็ว รอบครอบ มีความชำนาญ คล่องแคล่ว พร้อมทั้งและเพียงพอต่อการให้บริการทั้งในช่วงเหตุการณ์ปกติและช่วงเทศกาล

(4) การบริการและบุคลากรที่ดีของผู้ประกอบกิจการจะช่วยให้รายได้การประกอบการสูงขึ้นและเป็นต้นแบบให้กับการบริการแก่ผู้ประกอบกิจการรายอื่นได้นำไปใช้และปรับปรุงพัฒนาให้มีมาตรฐานของสถานีสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...มีความสำคัญมาก เพราะเป็นทั้งผู้ดูแลเรื่องความปลอดภัยในสถานีสถานีบริการและบริการผู้ที่ใช้บริการ...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...สำคัญ เพราะสถานีสถานีบริการจะดำเนินการต่อไปได้ขึ้นอยู่กับความพึงพอใจของลูกค้า ถ้าบุคลากรทำงานด้วยบริการที่ดี ก็จะส่งผลให้สถานีสถานีบริการสามารถดำเนินไปได้ด้วยดี...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...มีความสำคัญอย่างมาก สถานีสถานีบริการทุกแห่งควรมีบุคลากรที่ให้บริการดีและมีจำนวนที่เพียงพอในช่วงโมงเร่งด่วน...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...มีความสำคัญมาก เนื่องจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานในสถานน้ำมันเชื้อเพลิง มีความใกล้ชิดกับวัตถุไวไฟ ซึ่งบุคลากรที่ทำงานเกี่ยวข้องต้องมีความรู้และตระหนักถึงความปลอดภัย...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...สำคัญมากเลย เพราะพนักงานที่ให้บริการบางช่วงมีไม่เพียงพอและจะทำให้เป็นมาตรฐาน ค่อยข้างยาก เปลี่ยนบ่อย เข้าๆ ออกๆ ก็พยายามรักษาคนเก่าเพื่อช่วยดูแลคนที่มาใหม่ ...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

ในปัจจุบันสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงยังขาดบุคลากรที่มีทักษะเทคนิควิธีการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง รวมถึงมีบุคลากรที่มีความรู้ด้านกฎหมายน้อยมาก ประกอบกับการเปิดกิจการดังกล่าวส่วนหนึ่งขาดการศึกษาประเด็นทางกฎหมายให้ครบถ้วน และมีการเปลี่ยนแปลงบุคลากรที่มีการรับพนักงานทำงานเข้า-ออก ไม่แน่นอน รวมทั้งผู้จัดการสถานบริการบางแห่งยังขาดความรู้ทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องทำให้การดำเนินกิจการมีปัญหาในทางกฎหมายภายหลัง จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...ยังไม่เพียงพอเพราะบุคลากรของสถานีน้ำมันมีการเข้า-ออกของบุคลากรบ่อยและผู้ที่มีความรู้ด้านกฎหมายส่วนมากจะเป็นตำแหน่งผู้จัดการ ส่วนใหญ่พนักงานบริการโดยส่วนมากจะไม่มีความรู้ด้านนี้เลย...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ไม่เพียงพอในบางพื้นที่ เพราะผู้ประกอบการบางรายทำเป็นกิจการโดยไม่ได้ศึกษากฎหมายเลย...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...ไม่เพียงพอ บางที่ต้องใช้ระยะเวลาในการตรวจสอบคุณภาพหรือบางที่แจ้งไปแล้ว ต้องรออีกหลายวัน ทำให้เสียเวลาไปบ้าง...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

บุคลากรของกองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงและสำนักพลังงานจังหวัดมหาสารคาม ยังมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะในเรื่องอุปกรณ์เครื่องมือประกอบการปฏิบัติงานที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพน้ำมันและยานพาหนะการเดินทางตรวจสอบคุณภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบ ซึ่งมีความจำเป็นอย่างมากในการปฏิบัติและพัฒนาทักษะ รวมถึงอำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน จากข้อมูลที่กำลังมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...เจ้าหน้าที่ สคน. มีข้อจำกัดด้านการเดินทางไปตรวจสอบต่างจังหวัด และสำนักงานพลังงานจังหวัดมีข้อจำกัดด้านเครื่องมือและบุคลากรในการตรวจวัดคุณภาพน้ำมัน...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ในส่วนของ สนง. พลังงานจังหวัดมหาสารคาม ยังมีข้อจำกัดในด้านของพาหนะในการปฏิบัติงาน...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...มี เนื่องจาก สนง.พลังงานจังหวัดมหาสารคามยังขาดอุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ใช้การทดสอบคุณภาพน้ำมันและควรจัดฝึกอบรมให้กับพนักงาน ผู้ประกอบ เป็นระยะ...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...อยากให้ช่วยสนับสนุนหรือช่วยเหลือในการจัดอบรมบุคลากรหรือมีผู้ให้คำปรึกษาในการดำเนินงานและหากเป็นไปได้ก็ควรให้มีเจ้าหน้าที่เข้าใจอุปกรณ์การใช้งานแบบจับกลุ่ม หรือพื้นที่ใกล้เคียง จะช่วยลดระยะเวลาให้เร็วขึ้นได้...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

พูน ปณ ทิโต ชีเว

3) ด้านการประสานงาน

พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้ประกอบเคยประสบปัญหาในการประสานงานระหว่างหน่วยงาน มีดังนี้

(1) ภาษาที่ใช้ในการสื่อสารที่เข้าใจไม่ตรงกัน อันเนื่องจากการใช้ภาษาท้องถิ่นละ ภาษาทางการของผู้ประกอบกิจการกับเจ้าของกิจการ หรือพนักงานบริการในสถานบริการน้ำมัน ขนาดกลางและขนาดเล็ก ทำให้เข้าใจคลาดเคลื่อนในการติดต่อสื่อสาร

(2) ผู้ปฏิบัติงานบางท่านยังขาดความเข้าใจในการปฏิบัติงานและขั้นตอนต่างๆ ในการให้บริการทั้งข้อมูลข่าวสารและการตรวจสอบคุณภาพ ขาดการอธิบายขั้นตอนที่ชัดเจน

(3) ผู้ประกอบกิจการและพนักงานบางส่วนที่ยังไม่ทำความเข้าใจกับข้อกำหนด ข้อระเบียบที่แน่ชัด ทำให้ประสบปัญหาของการปฏิบัติงานและประสานงานขอความช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน

จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...เคย สาเหตุของปัญหาคือการประสานงานระหว่างผู้ประกอบกิจการและหน่วยงาน ของท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ไม่เข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...เคย สาเหตุจากความรู้ด้านกฎหมายของตนเอง ยังไม่มีความรู้ที่เพียงพอ...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...มี การสื่อสารเป็นปัญหาของการประสานงาน...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...มีบ้าง เป็นบางครั้ง ไม่ว่าจะติดต่อกับเจ้าหน้าที่หรือผู้ประกอบกิจการด้วยตนเอง ในบางเรื่อง ทำให้เข้าใจเราคลาดเคลื่อนก็ทำให้มีผิดถูกบ้าง แต่ทุกคนจะพูดคนละแบบ...”

(นาง ฉ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

ในปัจจุบันหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานน้ำมันเชื้อเพลิงมีเพียงพอ แต่ยังพบปัญหาในการประสานงานทั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานบริการ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงผู้รับผิดชอบงานโดยตรงจึงทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ประกอบการน้ำมันได้ รวมทั้งการประสานงานขอใช้อุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอและติดต่อยาก จากข้อมูลทีกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...หน่วยงานเพียงพอ แต่บุคลากรและอุปกรณ์ในการทำงานไม่เพียงพอสำหรับการปฏิบัติงาน...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอและไม่มีปัญหาในการดำเนินงาน...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอ แต่ปัญหาด้านการประสานงานนั้น ส่วนใหญ่การประสานงานกับหน่วยงาน อปท. เพราะมีการเปลี่ยนแปลงเจ้าหน้าที่บ่อย จึงทำให้บางพื้นที่ไม่สามารถให้คำปรึกษาแก่ผู้ที่ต้องการประกอบการค้าน้ำมันได้...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอ แต่หน่วยงานต่างๆ ต้องประสานงานกัน...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอ แต่ยังมีหน่วยที่รับประสานงานและให้คำปรึกษายังไม่ชัดเจน...”

(นาง ฉ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

พหุ ประเด็น ชีว

แนวทางแก้ไขปัญหาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ การจัดอบรมให้กับบุคลากร ทั้งผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานรัฐ ภาคีเครือข่าย ผู้ประกอบกิจการ เพื่อสร้างเครือข่ายในการประสานงานช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำ พร้อมทั้งขอความช่วยเหลือต่างๆ การสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสารร่วมกัน เพื่อสร้างชุดข้อมูลที่เป็นสัญลักษณ์และตัวแทนในการสื่อสารให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน อีกทั้งการสร้างความสัมพันธ์ของทุกท่าน เพื่อให้มีการพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาต่างๆ อย่างน้อยปีละ 2-3 ครั้ง จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...มีการสื่อสารกันตั้งแต่เบื้องต้นในด้านข้อมูล เพื่อให้งานที่สื่อสารระหว่างหน่วยงานเข้าใจและเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติในงานนั้นๆ...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...การประสานงานต้องอาศัยความเข้าใจและการติดต่อสื่อสารที่ถูกต้อง ถ้าหน่วยงานและผู้ประกอบกิจการสื่อสารและเข้าใจวิธีการก็สามารถดำเนินงานไปได้ด้วยดี...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...ควรมีการจัดอบรมแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยทั่วถึง...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...จัดอบรมเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย ชักซ้อมการประสานงาน เพื่อให้มีความสัมพันธ์ที่ดี...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...ควรมีช่องทางสำหรับการประสานงานที่ชัดเจนและรวดเร็ว หรือใช้ช่องทางออนไลน์เพื่อแจ้งการประสานงานระหว่างหน่วยงานรัฐ อปท. และผู้ประกอบการ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงจะได้รับทราบและเข้าใจไปทางเดียวกัน...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

4) ด้านเครื่องและอุปกรณ์ดำเนินงาน

พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้ประกอบ ส่วนใหญ่ ยังไม่เคยได้ใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับผู้ที่เคย ใช้ ได้เข้าร่วมอบรมและฝึกทดลองใช้ ทำให้สามารถเข้าใจและใช้งานได้ เป็นเครื่องมือในการ ตรวจสอบที่ดี มีมาตรฐานและเห็นว่าควรจัดให้มีการอบรมและฝึกใช้เครื่องมือในทุกจังหวัด และจัด ขึ้นเป็นประจำต่อเนื่อง เพื่อให้ทุกคนได้เห็นเครื่องมือและนำมาใช้ในสถานประกอบการของตน จาก ข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...เคย ในการฝึกอบรมการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเป็นเครื่องมือตรวจสอบที่ดีและ ครรรมีในทุกๆจังหวัด...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ไม่เคยใช้ ครอบง้อมเก็บตัวอย่างน้ำมันเพื่อส่งไปตรวจสอบคุณภาพ...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

เครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของกองคุณภาพ น้ำมันเชื้อเพลิง มีเครื่องมือที่เพียงพอในการดำเนินการ เพราะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงใน การตรวจวัดคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ในส่วนสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามมีเครื่องมือในการ ปฏิบัติงานไม่เพียงพอ เพราะไม่สามารถตรวจวัดค่าน้ำมันเชื้อเพลิงได้เป็นเพียงแค่เก็บตัวอย่างให้ สำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงตรวจคุณภาพอีกครั้ง จากข้อมูลดังกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้ สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...กองคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง มีเครื่องมือที่เพียงพอในการดำเนินการ เนื่องจากเป็น หน่วยงานที่รับผิดชอบโดยตรงในการตรวจวัดคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง และ สนง.พลังงานจังหวัด มหาสารคามมีเครื่องมือในการปฏิบัติงานไม่เพียงพอ เนื่องจากไม่สามารถตรวจวัดค่าน้ำมันเชื้อเพลิง ได้ เป็นแค่เก็บตัวอย่างส่งให้ กคน.ตรวจคุณภาพ...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอและพร้อมใช้งาน...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...สนง.พลังงานจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนเพียงพอในการใช้งาน...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

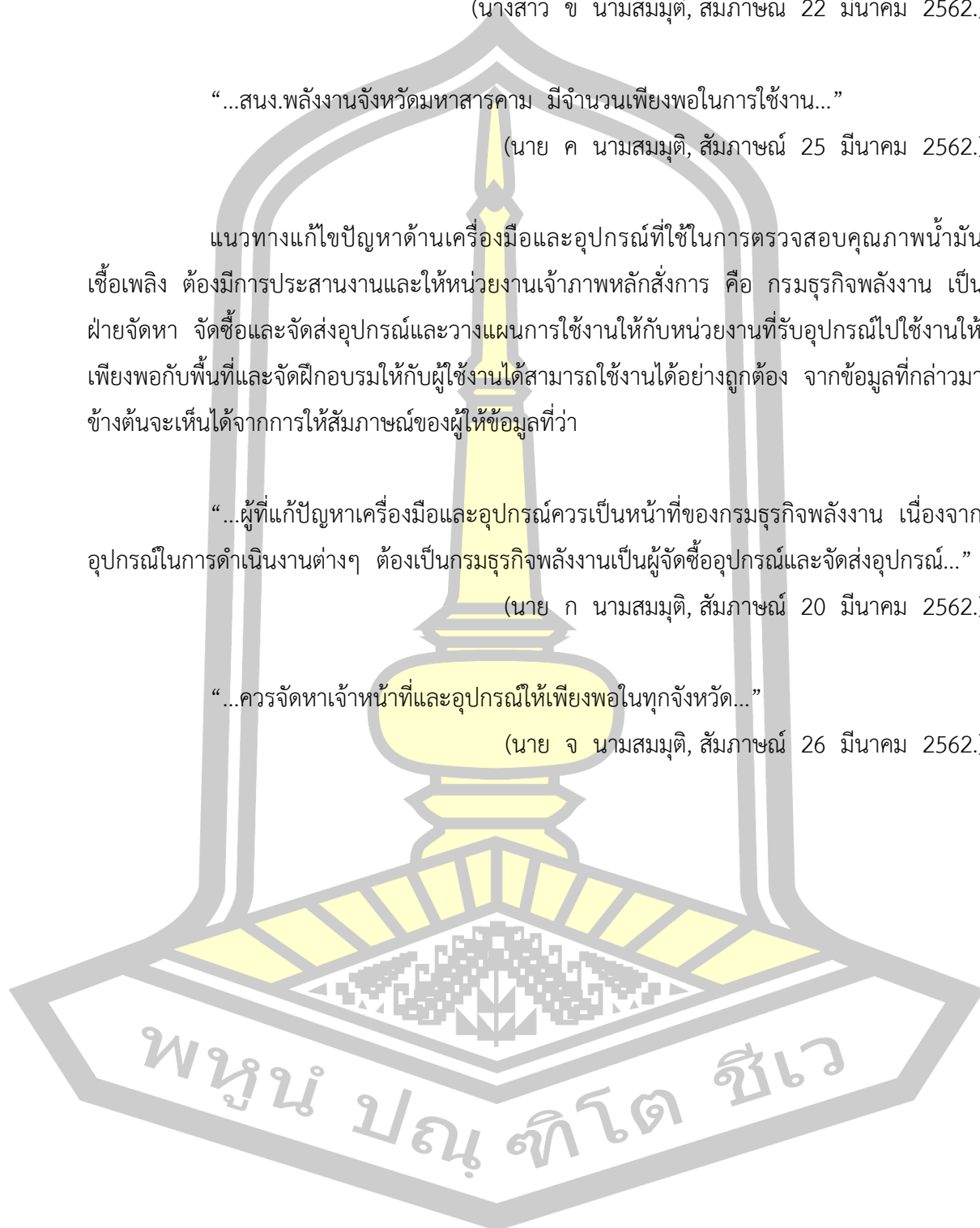
แนวทางแก้ไขปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ต้องมีการประสานงานและให้หน่วยงานเจ้าภาพหลักสั่งการ คือ กรมธุรกิจพลังงาน เป็นฝ่ายจัดหา จัดซื้อและจัดส่งอุปกรณ์และวางแผนการใช้งานให้กับหน่วยงานที่รับอุปกรณ์ไปใช้งานให้เพียงพอกับพื้นที่และจัดฝึกอบรมให้กับผู้ใช้งานได้สามารถใช้งานได้ถูกต้อง จากข้อมูลที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...ผู้ที่แก้ปัญหาคือเครื่องมือและอุปกรณ์ควรเป็นหน้าที่ของกรมธุรกิจพลังงาน เนื่องจากอุปกรณ์ในการดำเนินงานต่างๆ ต้องเป็นกรมธุรกิจพลังงานเป็นผู้จัดซื้ออุปกรณ์และจัดส่งอุปกรณ์...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ควรจัดหาเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์ให้เพียงพอในทุกจังหวัด...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

5) ด้านข้อมูลข่าวสาร

พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามและผู้ประกอบกิจการเห็นว่า ข้อมูลที่มีความสำคัญต่อการประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ได้แก่ ข้อระเบียบ กฎหมาย ราคาน้ำมัน (ขึ้น-ลง) ความปลอดภัยของสถานีบริการ ภัยพิบัติในสถานประกอบการ การติดต่อประสานงาน การป้องกันและการเตรียมพร้อมรับมือสถานการณ์ฉุกเฉิน ความปลอดภัยของผู้ประกอบกิจการ พนักงาน แนวปฏิบัติต่างๆ ที่มีการเปลี่ยนแปลง สื่อประชาสัมพันธ์ข่าวสาร เป็นต้น จากข้อมูลที่กำลังมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...ราคาน้ำมันที่ขึ้นลงและข่าวสาร ด้านการปฏิบัติงานเกี่ยวกับความปลอดภัยในสถานีบริการน้ำมัน...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...สื่อประชาสัมพันธ์ในส่วนของท้องถิ่นและสื่อประชาสัมพันธ์ของพลังงานจังหวัด เพื่อเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการรับรู้และเข้าใจได้ง่ายขึ้น...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...ด้านการปรับราคาน้ำมัน สำหรับผู้ประกอบกิจการรายย่อย...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...การจัดอบรมให้ข้อมูลของฝ่ายที่เกี่ยวข้องและแหล่งข้อมูลต่างๆ...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...ราคาน้ำมันดิบและน้ำมันตลาด การแจ้งข้อมูลการตรวจสอบวัดค่าน้ำมัน การติดต่อประสานงาน การเปลี่ยนแปลงแก้ไข กฎหมายที่เกี่ยวข้อง...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

พูน ปรณ ทิโต ชู

หน่วยงานราชการที่รับผิดชอบด้านน้ำมันเชื้อเพลิงให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ประกอบกิจการยังไม่เพียงพอมากนัก เพราะการประกอบการมีจำนวนมากหลายขนาด มีทั้งใช้ช่องทางออนไลน์ได้และไม่ได้ข้อมูลบนเว็บไซต์มีหลากหลาย ยังเข้าใจได้ยาก ควรมีการปรับปรุงและจัดชุดข้อมูลต่างๆ ให้เป็นระบบ เข้าใจได้ และสามารถทำได้หลากหลายช่องทางตามที่มีผู้ใช้บริการสะดวก อีกทั้งการจัดส่งเอกสารสำคัญต่างๆ มีความล่าช้าและมีปัญหาในการจัดส่งเอกสาร สำหรับผู้มาติดต่อที่สำนักงานฯ ยังได้รับคำแนะนำที่เข้าใจได้ง่ายและตอบคำถามคล้ายข้อสงสัยได้ จากข้อมูลที่ถูกกล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...ไม่เพียงพอ เนื่องจากผู้ประกอบกิจการมีจำนวนมาก การส่งเอกสารข่าวสารบางครั้งอาจมีปัญหาในการจัดส่งเอกสารของผู้จัดส่ง...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอ เพราะถ้ามีผู้มาประสานติดต่อกันในด้านน้ำมัน เจ้าหน้าที่สามารถตอบคำถามและให้คำแนะนำแก่ผู้ประกอบกิจการอย่างเข้าใจ...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอในการให้บริการแก่ผู้ประกอบกิจการ แต่สำหรับจัดส่งข้อมูลไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องยังมีน้อยมาก...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...เพียงพอ เพราะมีการเผยแพร่ข้อมูลทางเว็บไซต์ด้วย...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...ยังไม่เพียงพอ เพราะผู้ประกอบกิจการบางรายยังไม่ทราบข้อมูลเหมือนคนอื่นหรือขาดการติดตาม แม้กระทั่งข้อมูลที่ได้รับชัดเจนบางไม่ชัดเจนบาง...”

(นาง ฉ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

แนวทางในการแก้ไขปัญหาด้านข้อมูลข่าวสาร โดยการใช้ช่องทางการประชาสัมพันธ์ หลากหลายช่องทาง จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจและทันสมัย พร้อมทั้งใช้สื่อกลางที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ อาทิ โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ (Facebook, Line) หรือฐานข้อมูลและองค์ความรู้เกี่ยวกับการประกอบกิจการในรูปแบบ Quick Response (QR Code) เพื่อใช้เป็นเครื่องมือช่วยในการกระจายข่าวสารต่างๆ ให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภค ที่จะได้รับข้อมูลได้อย่างทั่วถึงกัน จากข้อมูลที่กำลังมาข้างหน้าจะเห็นได้จากการให้สัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลที่ว่า

“...ใช้สื่อกลางที่คนเข้าถึงง่ายเป็นช่องทางประชาสัมพันธ์ ด้านข่าวสาร เช่น โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ เช่น เฟสบุ๊ค ที่มีคนใช้มากมาย...”

(นาย ก นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 20 มีนาคม 2562.)

“...ควรปรับปรุงรูปแบบการประชาสัมพันธ์และการสื่อสารไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องให้มีความน่าสนใจและทันสมัยมากขึ้น...”

(นางสาว ข นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 22 มีนาคม 2562.)

“...เพิ่มช่องทางการแจ้งข้อมูลที่รวดเร็วและล่วงหน้าให้กับผู้ปฏิบัติงาน ผู้ประกอบกิจการได้รับทราบไปในทิศทางเดียวกัน...”

(นาย ค นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 25 มีนาคม 2562.)

“...ควรมีผู้ปฏิบัติงานที่รับผิดชอบโดยตรง เพื่อเป็นช่องทางทั้งประชาสัมพันธ์และติดตามการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพลังงาน...”

(นาย จ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 26 มีนาคม 2562.)

“...ควรจัดทำสื่อ ประชาสัมพันธ์ ให้ทั้งผู้ประกอบการและผู้บริโภคได้เข้าใจข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์...”

(นาง ญ นามสมมุติ, สัมภาษณ์ 24 มีนาคม 2562.)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษางานวิจัยเรื่อง ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม สรุปผลการศึกษาได้ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผลการศึกษา
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม
- 2) เพื่อเปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดในจังหวัดมหาสารคามระหว่างสถานประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกัน
- 3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

พหุณฺ์ ปณฺุ ทิโต ชีเว

2. สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละด้าน สรุปได้ดังนี้

2.1 ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ผลผู้ตอบแบบสอบถามสรุปผลข้อมูลดังนี้

1) ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงาน ($\bar{X}=3.34$) ด้านการประสานงาน ($\bar{X}=3.30$) ด้านบุคลากร ($\bar{X}=3.20$) ด้านระเบียบ-กฎหมาย ($\bar{X}=3.08$) และด้านข้อมูลข่าวสาร ($\bar{X}=2.87$) และผลการศึกษาแยกเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

2) ด้านระเบียบ-กฎหมาย โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการต้องจัดหาหรือมีไว้ซึ่งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละแห่ง ทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนรับน้ำมัน ($\bar{X}=3.33$) บทกำหนดโทษของการกระทำผิดมีอัตราโทษไม่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันกิจการค้าน้ำมันเป็นกิจการที่ทำรายได้ไม่สูง เช่น “มาตรา 38 ผู้ใดจัดตั้งสถานีบริการโดยไม่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือนหรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ทำให้ผู้ประกอบกิจการบางแห่งไม่สามารถนำเงินมาชำระค่าปรับได้ตามกำหนด หรือต้องเลิกประกอบกิจการ ($\bar{X}=3.24$) และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงมีหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบกิจการเกิดความสับสนและปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของการขออนุญาต เช่น การขออนุญาตตั้งสถานีบริการ และการขอจดทะเบียนการค้า ($\bar{X}=3.18$)

3) ด้านบุคลากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ อยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่มีบุคลากรที่กำกับดูแลการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้รับน้ำมันที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนดโดยมีการปนเปื้อนของน้ำมันต่างชนิดกัน ($\bar{X}=3.46$) บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่สามารถให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X}=3.32$) และ ก่อนดำเนินการกิจการ ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการอย่างครบถ้วน ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ($\bar{X}=3.26$)

4) ด้านการประสานงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.30$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงานซ้ำซ้อนและไม่ได้ประสานงานกัน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และการเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงไปตรวจสอบในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้ประกอบกิจการอาจเกิดความสงสัยในเรื่องนโยบายหรือการเลือกปฏิบัติ ($\bar{X}=3.47$) ผู้ประกอบกิจการไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว ทำให้เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบและดำเนินคดี ($\bar{X}=3.43$) และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติงานร่วมกัน ($\bar{X}=3.31$)

5) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.34$) เป็นรายข้ออยู่ในระดับมาก 2 ข้อ ดังนี้ ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงทำให้ขาดการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ($\bar{X}=3.74$) และ ผู้ประกอบกิจการมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ทันสมัยต่อเทคนิควิธีการกระทำผิด ทำให้การตรวจสอบขาดความละเอียดและแม่นยำ ($\bar{X}=3.53$) อยู่ในระดับปานกลาง 3 ข้อ ดังนี้ ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ตรวจสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานได้สม่ำเสมอ ทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บางอย่างชำรุดหรือไม่พร้อมสำหรับการใช้งาน ($\bar{X}=3.35$) ผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินการเป็นเวลานานไม่ได้ดูแลตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของถังน้ำมันเชื้อเพลิงใต้ดิน ซึ่งอาจมีการรั่วซึมเนื่องจากการผุกร่อนและมีน้ำใต้ดินซึมเข้าสู่ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้คุณภาพน้ำมันไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X}=3.30$) และผู้ประกอบกิจการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบกิจการไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบทำให้เกิดการร้องเรียนในเรื่องปริมาณและคุณภาพจากผู้รับบริการ ($\bar{X}=2.78$)

6) ด้านข้อมูลข่าวสาร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=2.87$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้ออยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ดังนี้ โดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย 3 ลำดับแรก ผู้ประกอบกิจการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่องทำให้ไม่ทราบสถานการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างถูกต้องและครบถ้วน ($\bar{X}=3.13$) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลกับผู้ประกอบกิจการไม่ชัดเจนและครบถ้วน ทำให้ผู้ประกอบกิจการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดความซ้ำซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น การรับชำระค่าธรรมเนียมรายปี ($\bar{X}=3.03$) และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารล่าช้าทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่หน่วยงานราชการแจ้งได้ทันตามกำหนดเวลา ($\bar{X}=2.96$)

2.2 เปรียบเทียบเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดในจังหวัดมหาสารคามระหว่างสถานประกอบการน้ำมันเชื้อเพลิงที่มีขนาดต่างกันมีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ โดยรวมแตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านเครื่องมือหรืออุปกรณ์ดำเนินงานไม่มีความแตกต่างกัน ส่วนด้านระเบียบ-กฎหมาย ด้านบุคลากร ด้านการประสานงาน และด้านข้อมูลข่าวสาร แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบรายคู่ปรากฏผลดังนี้

ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติด้านบุคลากร มากกว่าขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดินและถึงใต้ดิน) และขนาดกลาง (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติด้านบุคลากร มากกว่าขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดินและถึงใต้ดิน) และขนาดกลาง (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติด้านการประสานงาน มากกว่าขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดินและถึงใต้ดิน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ที่มีขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงขนาดใหญ่ (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด) มีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติด้านข้อมูลข่าวสาร มากกว่าขนาดเล็ก (ถึงลอยบนดินและถึงใต้ดิน) และขนาดกลาง (ถึงใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2.3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม มีผลการศึกษาดังนี้

1) ด้านระเบียบ-กฎหมาย ได้มีการกำหนดแนวทางของผู้ประกอบการชัดเจนในแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง แต่ยังไม่มีการช่วยเหลือหรืออำนวยความสะดวกที่ชัดเจนในเรื่องอุปกรณ์หรือเครื่องมือที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการ เพื่อช่วยผู้ประกอบการในการตรวจสอบน้ำมันที่มีคุณภาพสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติกำหนด หรือมีข้อกำหนดที่ชัดเจนในหน่วยงานราชการประจำเขตจังหวัดมีประจำและช่วยเหลือผู้ประกอบการในด้านนี้ด้วย

2) ด้านบุคลากร พนักงาน ลูกจ้างของสถานประกอบการแต่ละแห่งมีความรู้ความเข้าใจแตกต่างกันพร้อมทั้งมีการปรับเปลี่ยนพนักงานอยู่บ่อยครั้ง อาจจะมีข้อกำหนดร่วมกันของสถานประกอบการร่วมกับหน่วยงานราชการในการจัดอบรมให้กับพนักงานให้บริการ ผู้จัดการหรือเจ้าของ ให้ความรู้เกี่ยวกับข้อควรระวัง การป้องกันอุบัติเหตุ การเตรียมตัวในภาวะฉุกเฉิน การรับมือกับสถานการณ์เสี่ยงภัย และการให้บริหารจัดการสถานประกอบการให้มีความปลอดภัยแบ่งตามประเภท เพื่อให้แต่ละแห่งได้มีการพัฒนาและเห็นความสำคัญของความปลอดภัยสูงสุด

3) ด้านการประสานงาน ช่องทางในการติดต่อพูดคุย สอบถาม เอกสารข้อมูลและแจ้งข้อมูลต่างๆ มีน้อยและยังไม่สะดวกมากนัก ควรใช้เทคโนโลยีเข้ามาช่วยพร้อมทั้งมีระบบปฏิบัติการแบบออนไลน์ ในการรายงานผลและตรวจสอบข้อมูล สถานการณ์ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ของแต่ละพื้นที่ เพื่อช่วยแก้ปัญหาและเฝ้าระวังร่วมกับผู้ประกอบการ ประหยัดเวลาในการเดินทาง และมีความเข้าใจเป็นทิศทางเดียวกันในการปฏิบัติงานด้านต่างๆ ด้วย

4) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์การดำเนินงาน ผู้ประกอบกิจการและสถานการณั้ ประกอบการหลายแห่งยังขาดอุปกรณ์ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน และอุปกรณ์ที่มีไม่ทันสมัยและไม่มีมาตรฐาน หน่วยงานภาครัฐควรให้การสนับสนุนและจัดหาอุปกรณ์ที่เป็นส่วนกลางหรือสถานการณั้ที่มีกำลังจัดหา ใช้เป็นเขตพื้นที่ใช้ร่วมกัน และการตรวจสอบคุณภาพอย่างสม่ำเสมอ เพื่อป้องกันชำรุด สูญหายด้วย

5) ด้านข้อมูลข่าวสาร ควรมีการสรุปและจัดนำเสนอข้อมูลที่สำคัญที่เป็นรายละเอียดชัดเจน แจ้งให้ทราบเป็นระยะและรวดเร็ว เพื่อทำความเข้าใจและเข้าใจเป็นแนวทางเดียวกัน และจัดให้มีการอบรมทบทวนความเข้าใจและให้ข้อมูลในทุกปี เพื่อให้ผู้ประกอบกิจการหรือพนักงานมีความรู้และความเข้าใจในสถานการณั้ ข้อระเบียบ ข้อบังคับ ที่เพิ่มเติมหรือมีการเปลี่ยนแปลง และจัดให้มีช่องทางในการกระจายข้อมูลที่รวดเร็วและใช้เทคโนโลยีเข้ามาเป็นช่องทางในการกระจายข่าว แจ้งข่าว หรือกลุ่ม Line ของสถานการณั้ประกอบการกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตพื้นที่จังหวัดมหาสารคาม

3. อภิปรายผล

จากผลการศึกษาปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม อภิปรายผลได้ดังนี้

1) **ด้านระเบียบ-กฎหมาย** ผลการศึกษาพบว่า ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ประกอบกิจการต้องจัดหาหรือมีไว้ซึ่งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละแห่ง ทำให้ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนรับน้ำมัน สำหรับปัญหานี้ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 31 (พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, 2543) กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสำนักงาน สถานที่กลั่น สถานที่ผลิต สถานที่เก็บ และสถานที่จำหน่ายน้ำมันเชื้อเพลิง เก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงชนิดใดชนิดหนึ่ง ส่งให้ผู้ค้าน้ำมันหรือผู้ขนส่งตรวจสอบปริมาณของน้ำมันเชื้อเพลิงและรายงานต่อเจ้าพนักงาน ซึ่งหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องชี้แจงให้กับผู้ประกอบกิจการได้รับทราบก่อนให้ใบอนุญาตประกอบการและหน่วยงานจักต้องมีอุปกรณ์สำหรับการตรวจสอบคุณภาพด้วย เพื่อตรวจวัดความถูกต้องจากเครื่องมือที่ผู้ประกอบกิจการมีด้วย

สำหรับบทกำหนดโทษของการกระทำผิดมีอัตราโทษไม่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบัน กิจการค้าน้ำมันเป็นกิจการที่ทำรายได้ไม่สูง เช่น “มาตรา 38 ผู้ใดจัดตั้งสถานบริการโดยไม่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ทำให้ผู้ประกอบการบางแห่งไม่สามารถนำเงินมาชำระค่าปรับได้ตามกำหนด หรือต้องเลิกประกอบกิจการ และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงมีหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสนและปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของการขออนุญาต เช่น การขออนุญาตตั้งสถานบริการและการขอจดทะเบียนการค้าค้าน้ำมัน เป็นต้น ปัญหาข้างต้นตามพระราชบัญญัติการค้าค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มาตรา 34 และหมวด 7 บทกำหนดโทษ (พระราชบัญญัติการค้าค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, 2543) ได้กำหนดเกณฑ์และบทลงโทษสำหรับผู้ประพฤติดังกล่าว ซึ่งจะทำให้ผู้ประกอบการหรือผู้ที่ฝ่าฝืนไม่กล้าละเมิดได้ อีกทั้งปัญหาดังกล่าวก็จะมี การพิจารณาตามหลักฐานที่ปรากฏและจะเสียหายนั้น จะต้องมีการพูดคุยเป็นรายกรณีและหน่วยงานที่รับผิดชอบจะบังคับใช้ตามบทลงโทษกำหนดต่อไป

2) **ด้านบุคลากร** จากผลการศึกษาพบว่า สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงโดยมากไม่มีบุคลากรที่กำกับดูแลการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้ขาดผู้รับผิดชอบหลักในการรับน้ำมันลงสถานีบริการ โดยน้ำมันที่รับมาอาจจะมีการปนเปื้อนของน้ำมันต่างชนิดกัน หากมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่อาจทำให้มีผลให้คุณภาพไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนด อีกทั้งบุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่สามารถให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้พนักงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน อีกประการหนึ่งที่สำคัญ คือ ก่อนดำเนินการ ผู้ประกอบการไม่ได้ศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการอย่างครบถ้วน ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง ผู้วิจัยเห็นว่าปัญหาดังกล่าวที่ผู้ประกอบการประสบนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีการหารือกับแนวทางช่วยเหลือให้กับผู้ประกอบการในการจัดอบรมให้กับผู้ประกอบการ ผู้จัดการ พนักงานบริการ โดยกำหนดเป็นข้อปฏิบัติที่เข้มงวดก่อนเปิดให้บริการและพนักงานก่อนเข้าปฏิบัติงานในสถานีการค้าค้าน้ำมันเชื้อเพลิง ซึ่งจะช่วยกำกับคุณภาพของน้ำมัน การให้บริการ และความปลอดภัย และแก้ปัญหาดังกล่าวได้

3) **ด้านการประสานงาน** จากผลการศึกษาพบว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงาน ซ้ำซ้อนและไม่ได้ประสานงานกัน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการ น้ำมันเชื้อเพลิง และการเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงไปตรวจสอบในช่วงเวลาใกล้เคียงกันซึ่งมีความ ซ้ำซ้อนกันหลายหน่วยงาน ทำให้ผู้ประกอบการอาจเกิดความสงสัยในเรื่องนโยบายหรือการเลือก ปฏิบัติ ทั้งในส่วนของการแก้ไขเปลี่ยนแปลงพื้นที่ในสถานประกอบการ เมื่อผู้ประกอบการ ไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว หากมีเจ้าหน้าที่จาก หน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบและดำเนินคดีและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระเบียบขั้นตอนการ ปฏิบัติที่แตกต่างกัน ปัญหาดังกล่าว ยังสะท้อนถึงการทำงานและความร่วมมือของหน่วยงานใน ระดับภูมิภาคและท้องถิ่น ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับมอบอำนาจตามพระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 (ฉบับที่ 2) กรมธุรกิจพลังงานได้มีประกาศขอขอบเขตการทำงานให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (กระทรวง พลังงาน, 2542 : 25-41) ทั้ง 2 องค์กรจึงควรมีการประชุมหารือและกำหนดแผนงานร่วมกันตาม อำนาจและขอบเขตพื้นที่รับผิดชอบ ทำงานร่วมกันแบบบูรณาการ ประสานความร่วมมือและมีแนว ปฏิบัติงานที่สอดคล้องกัน จะช่วยให้มีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น อีกทั้งจะก่อให้เกิด มาตรฐานการปฏิบัติงานที่น่าเชื่อถือและการได้รับความไว้วางใจจากผู้ประกอบการในการ ปฏิบัติงานได้มากยิ่งขึ้น

4) **ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน** จากผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการ ไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ขาดการตรวจสอบลักษณะและ คุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงและผู้ประกอบการมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน เชื้อเพลิงที่ไม่ทันสมัยต่อเทคนิควิธีการกระทำผิด ทำให้การตรวจสอบขาดความละเอียดและแม่นยำ การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันแต่ละครั้งผู้ประกอบการไม่ได้ตรวจสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานได้สม่ำเสมอ ทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บางอย่างชำรุดหรือไม่พร้อม สำหรับการใช้งาน สำหรับผู้ประกอบการที่ดำเนินกิจการเป็นเวลานาน ขาดการดูแลตรวจสอบ ความมั่นคงแข็งแรงของถังน้ำมันเชื้อเพลิงใต้ดิน ซึ่งอาจมีการรั่วซึมเนื่องจากการผุกร่อนและมีน้ำใต้ ดินซึมเข้าสู่ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้คุณภาพน้ำมันไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดและ ผู้ประกอบการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบการไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้รับการตรวจสอบ จากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดการร้องเรียนในเรื่องปริมาณและคุณภาพจากผู้รับบริการ จาก ปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน ตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ในการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพน้ำมัน เชื้อเพลิงตามมาตรา 25-29 (พระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, 2543) โดยการ บังคับใช้กฎหมายให้ผู้ประกอบการในการกำหนดและควบคุมคุณภาพน้ำมัน ซึ่งจะต้องออกตรวจ

และมีเครื่องมือให้ความช่วยเหลือ ตรวจสอบวัดคุณภาพน้ำมันให้กับผู้ประกอบการได้ พร้อมทั้งตรวจสอบอุปกรณ์อย่างสม่ำเสมอตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติให้เกิดประสิทธิภาพได้

5) ด้านข้อมูลข่าวสาร ผลการศึกษาพบว่า ผู้ประกอบการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่อง ทำให้ไม่ทราบสถานการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างถูกต้องและครบถ้วน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลกับผู้ประกอบการไม่ชัดเจนและครบถ้วน ทำให้ผู้ประกอบการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดความซ้ำซ้อนในขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น การรับชำระค่าธรรมเนียมรายปี อีกทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารล่าช้าทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่หน่วยงานราชการแจ้งได้ทันตามกำหนดเวลา ปัญหาดังกล่าวตามพระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 หมวด 2 การแจ้งข้อมูลและการเผยแพร่ข้อมูล (พระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543, 2543) กำหนดให้ผู้ค้าน้ำมันได้ชี้แจงให้กับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับทราบและหน่วยงานที่รับผิดชอบจะต้องแจ้งให้ผู้ประกอบการได้รับทราบก่อนที่จะมอบใบอนุญาตให้กับผู้ประกอบการได้รับทราบ อีกทั้งหน่วยงานที่รับผิดชอบควรมีช่องทางในการสื่อสารและแจ้งข้อมูลต่างๆ เพื่อความสะดวกรวดเร็วและตรวจสอบได้ และไม่ละเมิดต่อข้อกฎหมาย เพื่อทำให้ความเข้าใจและมีข้อมูลที่สอดคล้องกันทั้งผู้ประกอบการและพนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายด้วย

จากการผลการศึกษาข้างต้นผู้วิจัยพบว่า ส่วนใหญ่ปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นปัญหาในการปฏิบัติให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการค้า น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ซึ่งเป็นการมอบอำนาจหน้าที่ให้กับหน่วยงานในภูมิภาคปฏิบัติหน้าที่ในแต่ละพื้นที่เขตรับผิดชอบ โดยคำนึงถึงผู้บริโภค ผู้ประกอบการและการควบคุมการใช้ทรัพยากรน้ำมันให้คุ้มค่าและมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ หน่วยงานในภูมิภาคยังขาดการสนับสนุนด้านอุปกรณ์และเครื่องมือให้มีความเหมาะสมและเพียงพอกับการใช้งานในพื้นที่ ทั้งจำนวนของผู้ประกอบการหรือการอนุญาตให้มีเครื่องมือในการตรวจวัดคุณภาพน้ำมันให้เป็นมาตรฐานเดียวกันกับหน่วยงานใช้ ด้านบุคลากรควรมีอัตรากำลังที่เพียงพอและมีความเชี่ยวชาญให้เหมาะสมกับภารกิจ มีความรู้ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่จะช่วยให้การดำเนินงานเกิดความคล่องตัว ลดปัญหาระหว่างดำเนินการ และการจัดอบรมให้ความรู้ ติดตาม กำชับ ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

4. ข้อเสนอแนะ

4.1 ข้อเสนอแนะทั่วไป

- 1) ด้านระเบียบ-กฎหมาย ควรมีการจัดอบรมเจ้าหน้าที่และผู้ประกอบกิจการ รวมถึงบุคคลที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจและรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการควบคุมและตรวจสอบคุณภาพของน้ำมันเชื้อเพลิง การใช้อุปกรณ์ทดสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง และนิติกรประจำสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม เพื่อให้คำปรึกษาและช่วยเหลือทางด้านกฎหมาย
- 2) ด้านบุคลากร ควรมีการจัดอบรมการใช้เครื่องมือประกอบการปฏิบัติงานที่ใช้ในการทดสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง และจัดหายานพาหนะในการเดินทางตรวจสอบคุณภาพในเขตพื้นที่รับผิดชอบ มีความจำเป็นอย่างมากในการปฏิบัติและพัฒนาทักษะ อำนวยความสะดวกในการปฏิบัติงานของหน่วยงาน พร้อมทั้งการอบรมการให้บริการของพนักงานสถานบริการน้ำมัน
- 3) ด้านการประสานงาน ควรมีการสร้างเครือข่ายในการประสานงานช่วยเหลือให้คำปรึกษา คำแนะนำ พร้อมทั้งขอความช่วยเหลือต่างๆ การสร้างช่องทางในการติดต่อสื่อสารร่วมกันระหว่างหน่วยงานราชการและผู้ประกอบกิจการ ในการสร้างชุดข้อมูลที่เป็นสัญลักษณ์และตัวแทนในการสื่อสารให้เป็นแนวปฏิบัติเดียวกัน อีกทั้งการสร้างความสัมพันธ์ของทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องด้วยการประชุมหรือการพบปะ แลกเปลี่ยนข้อมูลปัญหาต่างๆ อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง
- 4) ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน ควรมีประสานงานและแจ้งให้หน่วยงานที่บังคับสั่งการ คือ กรมธุรกิจพลังงาน เป็นฝ่ายจัดหา จัดซื้อและจัดส่งอุปกรณ์และวางแผนการใช้งานให้กับหน่วยงานที่รับอุปกรณ์ไปใช้งานให้เพียงพอกับพื้นที่และจัดฝึกอบรมให้กับผู้ใช้งานที่สามารถใช้งานได้ถูกต้อง
- 5) ด้านข้อมูลข่าวสาร ควรมีการสร้างช่องทางประชาสัมพันธ์หลากหลายช่องทาง จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่น่าสนใจและทันสมัย พร้อมทั้งใช้สื่อกลางที่ทุกคนสามารถเข้าถึงได้ อาทิ โทรศัพท์ วิทยุ สื่อออนไลน์ (Facebook, Line) เป็นต้น เป็นเครื่องมือช่วยในการกระจายข่าวสารต่างๆ ที่เกี่ยวข้องทั้งผู้ประกอบกิจการและผู้บริโภคที่จะได้รับข้อมูลได้อย่างทั่วถึงกัน

พูน ปรณ ทิโต ชีเว

4.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าต่อไป

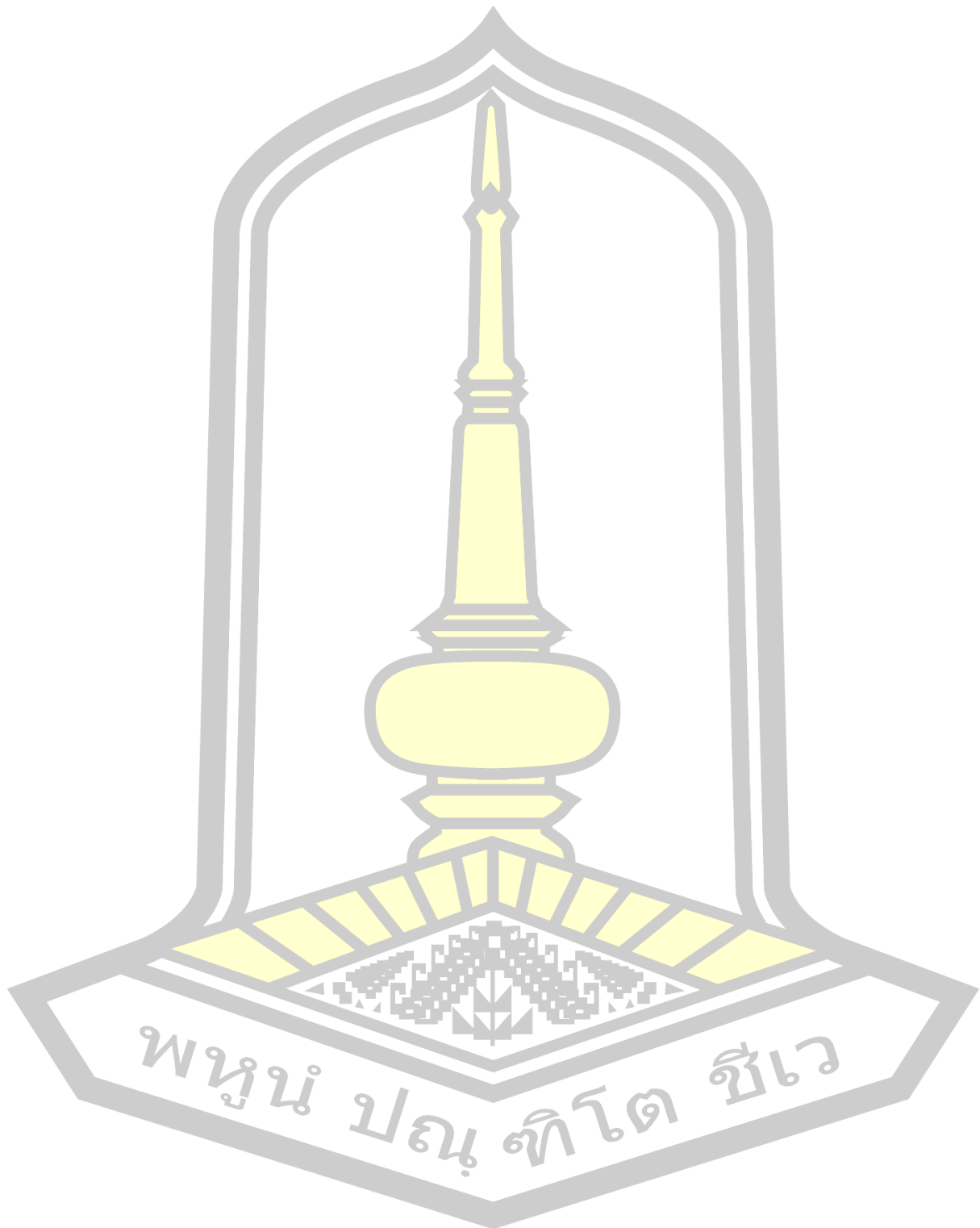
1) ควรมีการศึกษาปัจจัยที่จะส่งผลต่อการดำเนินกิจการของผู้ประกอบกิจการสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการดำเนินงานของผู้ประกอบกิจการ และเป็นข้อมูลในการพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของพนักงานเจ้าหน้าที่สำนักงานพลังงานจังหวัด

2) ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างจังหวัดเพื่อให้ได้แนวทางการแก้ไขปัญหาที่มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3) ควรมีการศึกษารูปแบบการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาประยุกต์ใช้สำหรับควบคุม ติดตาม และให้ความช่วยเหลือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหน่วยงานภาครัฐ ผู้ประกอบกิจการ และผู้ใช้บริการ เพื่อให้เกิดกลไกในการปฏิบัติงานที่รวดเร็ว มีความเที่ยงตรงและเหมาะสมกับยุคปัจจุบัน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

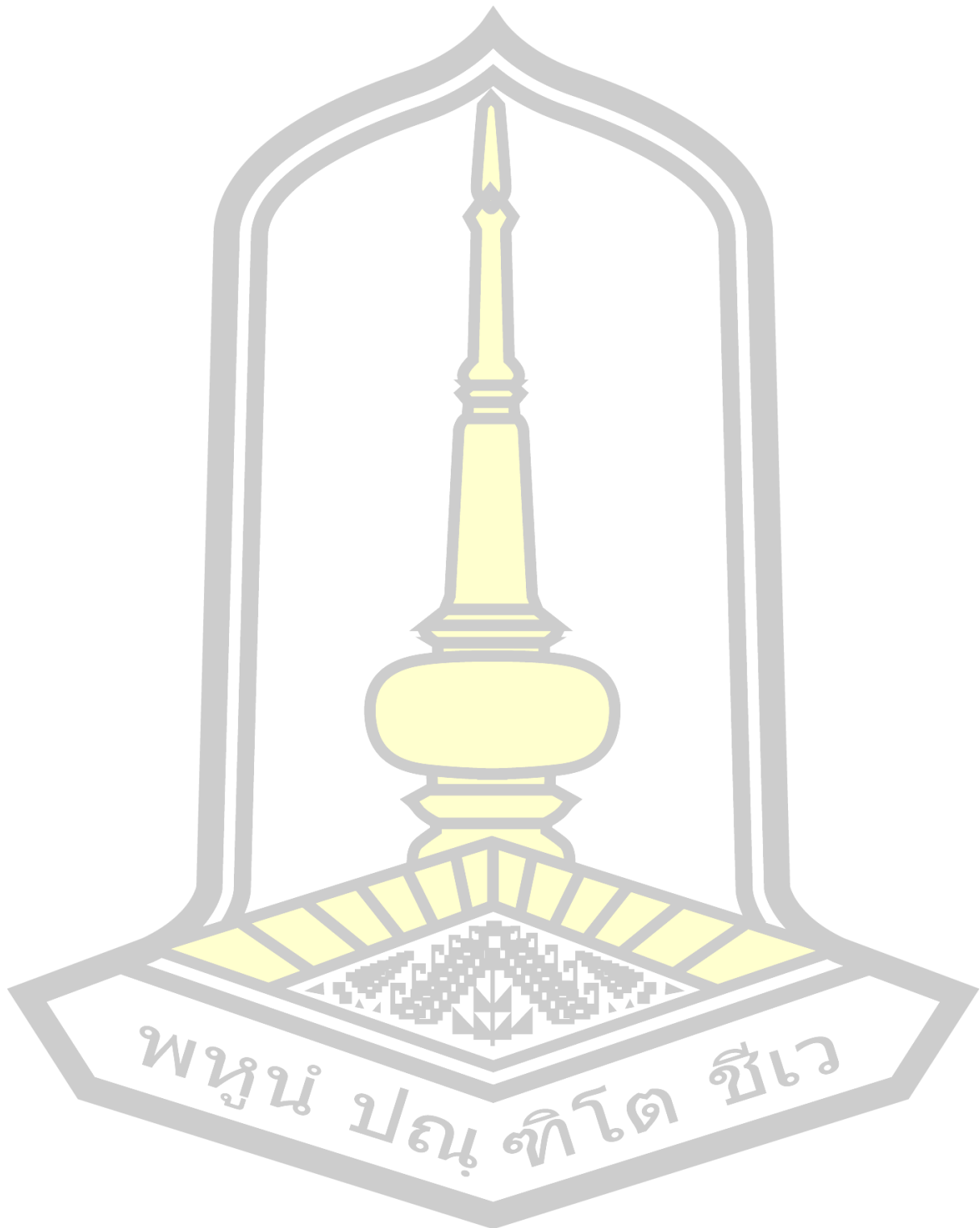
- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการแจ้ง การอนุญาตและอัตรา ค่าธรรมเนียมเกี่ยวกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2546. (2546, 1 เมษายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 120 ตอนที่ 27 ก. หน้า 4.
- กฎกระทรวงสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2552. (2553, 25 มกราคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 127 ตอนที่ 6 ก. หน้า 1.
- กรมธุรกิจพลังงาน. (2553, 5 พฤศจิกายน). *เรื่อง การถ่ายโอนภารกิจงานควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 พ.ศ. 2553*. ประกาศกรมธุรกิจพลังงาน.
- กรมธุรกิจพลังงาน. (2557). ประวัติการพัฒนาพลังงานไทย. สืบค้นจาก <http://www.doeb.go.th/history.php>, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2562.
- กรมธุรกิจพลังงาน. (2560). โครงสร้างกรมธุรกิจพลังงาน. สืบค้นจาก <http://www.doeb.go.th/2017/#/article/aboutarticle/5>, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2562.
- กรมธุรกิจพลังงาน. (2561). *คู่มือการปฏิบัติงานตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพลังงาน.
- กระทรวงพลังงาน. (2542). *คู่มือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพลังงาน.
- กระทรวงพลังงาน. (2562). โครงสร้างส่วนราชการ. สืบค้นจาก <https://energy.go.th/2015/official-structure/>, เข้าถึงเมื่อ 31 ตุลาคม 2562.
- ชัยวัฒน์ ศิริวัฒน์กุล. (2543). *บทบาทการบังคับใช้กฎหมาย: ศึกษาเฉพาะกรณีการกระทำความผิดเกี่ยวกับการปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิง (วิทยานิพนธ์)*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เตือนใจ ไชยนาคะ. (2547). *วิเคราะห์การลักลอบค้าน้ำมันดีเซลหมุนเร็ว ในช่วงปี 2536-2546 (วิทยานิพนธ์)*. มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เจียรธวัช อรรถนะเวทวงศ์. (2547). *ความคิดเห็นของเจ้าหน้าที่ตำรวจต่อปัญหาและแนวทางแก้ไขการป้องกันและปราบปรามน้ำมันเถื่อนที่นำผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียมเหลวและสารละลายไฮโดรคาร์บอน (โซลเวนท์) ไปปลอมปนน้ำมันเชื้อเพลิงของศูนย์ปฏิบัติการสำนักงานตำรวจแห่งชาติ (วิทยานิพนธ์)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์.
- นเรศ สัตยารักษ์. (2549). *ทิศทางพลังงานไทย*. กรุงเทพมหานคร: กระทรวงพลังงาน.

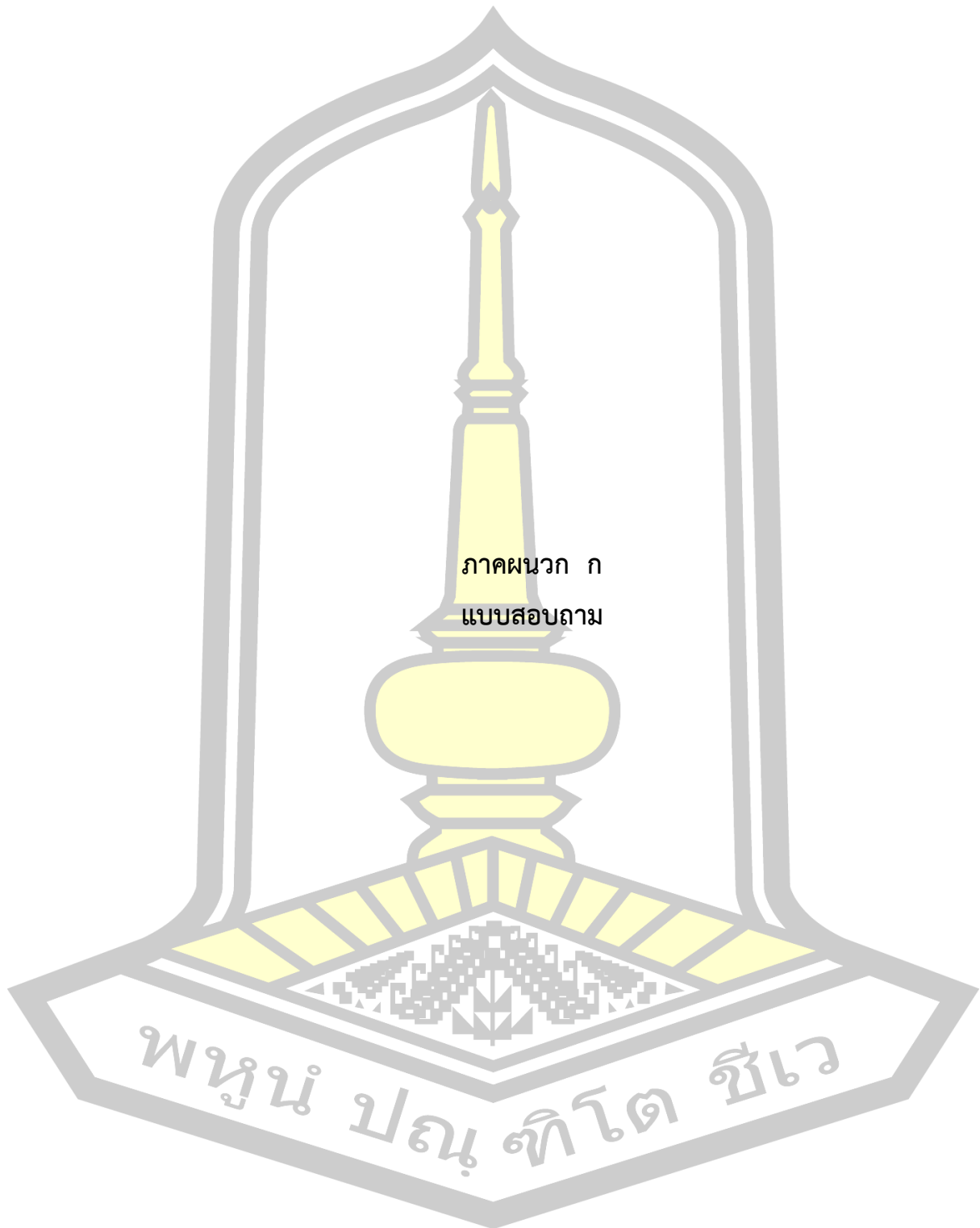
- นลินรัตน์ มาตย์วังแสง. (2545). *การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งสถานีบริการน้ำมันของมหาวิทยาลัย มหาสารคาม ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (รายงานการศึกษาศึกษาปัญหาพิเศษ)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- นาง ญ นามสมมุติ. (2562). *สัมภาษณ์*. ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม: สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม.
- นางสาว ข นามสมมุติ. (2562). *สัมภาษณ์*. พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- นาย ก นามสมมุติ. (2562). *สัมภาษณ์*. พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- นาย ค นามสมมุติ. (2562). *สัมภาษณ์*. พนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- นาย จ นามสมมุติ. (2562). *สัมภาษณ์*. ผู้ประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม: สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงในเขตจังหวัดมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2542. (2542, 2 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 116 ตอนที่ 121 ก. หน้า 1.
- พระราชบัญญัติการค่าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543. (2543, 29 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 117 ตอนที่ 111 ก. หน้า 14.
- พระราชบัญญัติการค่าน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2543. (2550, 18 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 70 ก. หน้า 4.
- พระราชบัญญัติควบคุมน้ำมันเชื้อเพลิง (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. (2550, 16 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. เล่ม 124 ตอนที่ 68 ก. หน้า 34.
- วิชิตวงศ์ ณ ป้อมเพชร์. (2551). *ถอดรหัสเศรษฐกิจศาสตร์เพื่อความเข้าใจเศรษฐกิจ*. กรุงเทพมหานคร: แสงดาว.
- สมภพ มานะรังสรรค์. (2552). *จาก The great depression สู่วิกฤตการณ์แฮมเบอร์เกอร์: การเคลื่อนตัวของศูนย์กลางเศรษฐกิจโลกจากสหรัฐอเมริกาสู่จีน*. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2553). *รวมกฎหมายเก่าและกฎหมายที่ยกเลิกแล้ว*. สืบค้นจาก http://www.lawreform.go.th/lawreform/index.php?option=com_lawreform&task=oldlaw&Itemid=19, เข้าถึงเมื่อ 30 ตุลาคม 2562.

- สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม. (2552). *ภารกิจหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543*. มหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม. (2561). *ทะเบียนผู้ค้าน้ำมัน ตามมาตรา 11*. มหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม. (2562ก). *โครงสร้างสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม*. มหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม. (2562ข). *รายงานผลการดำเนินงานคดี*. มหาสารคาม: สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม.
- สำนักนโยบายและแผนพลังงาน. (2562). *สถานการณ์ราคาน้ำมันเชื้อเพลิง*. สืบค้นจาก <http://www.eppo.go.th/index.php/th/eppo-intranet/item/14457-stiulation2561-12month>, เข้าถึงเมื่อ 28 ตุลาคม 2562.
- อนุชา พงษ์เรืองรอง. (2545). *การกระทำความผิดเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงกับมาตรการของรัฐและการบังคับใช้กฎหมาย กรณีศึกษาเฉพาะการลักลอบนำเข้าน้ำมันเชื้อเพลิงดีเซลหมุนเร็ว (สารนิพนธ์)*. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เอกวิทย์ มณีธร. (2551). *ระบบราชการ รัฐวิสาหกิจ และองค์การมหาชนของไทย*. กรุงเทพมหานคร: เอ็ม.พี.เพรส.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม
ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543
ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามเพื่อการศึกษาฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อประโยชน์ในการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

2. ขอความกรุณาท่านอ่านและตอบแบบสอบถามทุกข้อตามความเป็นจริง การตอบแบบสอบถามนี้จะไม่มีผลต่อสถานการณ์ การปฏิบัติงาน หรือกิจการของท่านแต่ประการใด ข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้ศึกษาจะถือเป็นความลับและจะนำไปพิจารณาในภาพรวมเท่านั้น

3. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้ำน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหา

ผู้วิจัยขอขอบคุณที่ท่านกรุณาเสียสละเวลาและให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

นายอภิวัฒน์ แก้วตั้งขึ้น

นิสิตปริญญาโท รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
 สาขาวิชานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับข้อเท็จจริงมากที่สุด

1. อายุ
 - () ต่ำกว่า 25 ปี
 - () 25-35 ปี
 - () 36-45 ปี
 - () สูงกว่า 45 ปี
2. ระดับการศึกษา
 - () มัธยมศึกษาตอนต้น
 - () มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช./ปวส.
 - () ปริญญาตรี
 - () สูงกว่าปริญญาตรี
3. ขนาดสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง
 - () ขนาดเล็ก (ถังลอยบนดินและถังใต้ดิน)
 - () ขนาดกลาง (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่เกิน 4 ตู้)
 - () ขนาดใหญ่ (ถังใต้ดินและมีตู้จ่ายไม่จำกัด)
4. รายได้ต่อเดือน
 - () ต่ำกว่า 10,000 บาท
 - () 10,001-50,000 บาท
 - () 50,001-100,000 บาท
 - () สูงกว่า 100,000 บาท
5. ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ
 - () น้อยกว่า 3 ปี
 - () 3 – 6 ปี
 - () 7 – 10 ปี
 - () มากกว่า 10 ปี
6. การเข้ารับการอบรมสัมมนาเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง
 - () เคย
 - () ไม่เคย

ตอนที่ 2 ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543

ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องระดับปัญหาตามความคิดเห็นของท่าน

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านระเบียบ-กฎหมาย					
1. คำสั่งที่ออกตาม พ.ร.บ. การค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มีข้อจำกัดในการนำไปปฏิบัติ เช่น การกำหนดตำแหน่งและระดับของพนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ปฏิบัติงาน ทำให้การปฏิบัติงานเกิดความล่าช้าเนื่องจากมีบุคลากรไม่เพียงพอต่อการให้บริการ					
2. กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการน้ำมันเชื้อเพลิงมีหลายฉบับ ทำให้ผู้ประกอบการเกิดความสับสนและปฏิบัติไม่ครบถ้วนตามขั้นตอนของการขออนุญาต เช่น การขออนุญาตตั้งสถานีบริการ และการขอจดทะเบียนการค้า					
3. บทกำหนดโทษของการกระทำผิดมีอัตราโทษไม่เหมาะสม เนื่องจากปัจจุบันจากกิจการค้าน้ำมันเป็นกิจการที่ทำรายได้ไม่สูง เช่น “มาตรา 38 ผู้ใดจัดตั้งสถานีบริการโดยไม่ยื่นขอจดทะเบียนตามมาตรา 11 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ” ทำให้ผู้ประกอบการบางแห่งไม่สามารถนำเงินมาชำระค่าปรับได้ตามกำหนด หรือต้องเลิกประกอบกิจการ					
4. ไม่มีบทบัญญัติให้ผู้ประกอบการต้องจัดหาหรือมีไว้ซึ่งเครื่องมือหรืออุปกรณ์ที่ใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงประจำสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงแต่ละแห่ง ทำให้ผู้ประกอบการไม่มีเครื่องมือใช้ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงก่อนรับน้ำมัน					

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับปัญหา				
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด
5. การไม่สามารถขยายผลการกระทำผิดต่อไปยังผู้ขนส่งน้ำมันเชื้อเพลิงได้ แม้ผู้ประกอบการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงได้รับโทษตามกฎหมายแล้ว ทำให้ผู้ขนส่งยังสามารถขนส่งน้ำมันไปจำหน่ายให้ผู้ประกอบการรายเดิมหรือรายอื่นๆ ต่อไป					
6. อัตราค่าธรรมเนียมรายปีไม่เหมาะสมกับขนาดของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงซึ่งมีขนาดแตกต่างกัน ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบในเรื่องรายได้กับการชำระค่าธรรมเนียม เช่น สถานีบริการขนาดเล็ก(ปั๊มหยอดเหรียญ)กับสถานีบริการขนาดกลาง(ไม่เกิน 5 หัวจ่าย) ชำระค่าธรรมเนียมรายปีในอัตราเท่ากัน(1,000 บาท)					
ด้านบุคลากร					
1. ก่อนดำเนินการ ผู้ประกอบการไม่ได้ศึกษาข้อมูลหรือรายละเอียดของข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับการประกอบกิจการอย่างครบถ้วน ทำให้ขาดความเข้าใจในเรื่องแนวทางการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างถูกต้อง					
2. บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ขาดความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการปฏิบัติตามกฎหมายการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง					
3. บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่เคยเข้ารับการฝึกอบรมเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิง เนื่องจากไม่ได้รับการสนับสนุนจากเจ้าของสถานประกอบการ					
4. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่มีบุคลากรที่กำกับดูแลการตรวจรับน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้รับน้ำมันที่มีคุณภาพไม่เป็นไปตามกฎหมายกำหนดโดยมีการปนเปื้อนของน้ำมันต่างชนิดกัน					
5. สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีการปรับเปลี่ยนบุคลากรเป็นประจำ ทำให้ขาดบุคลากรที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิง					

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
6. บุคลากรของสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิงไม่สามารถให้ข้อมูลกับพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ ทำให้พนักงานงานเจ้าหน้าที่ไม่ได้รับข้อมูลที่ถูกต้องและครบถ้วน					
ด้านการประสานงาน					
1. ผู้ประกอบกิจการขาดการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้เอกสารหลักฐานที่ต้องติดแสดง ขาดอายุหรือสูญหายแล้วไม่สามารถนำมาแสดงต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ตรวจสอบได้และต้องถูกดำเนินคดีตามกฎหมาย					
2. ผู้ประกอบกิจการไม่ได้แจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อมีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงจากที่ได้รับอนุญาตไว้แล้ว ทำให้เมื่อมีเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องไปตรวจสอบและดำเนินคดี					
3. ผู้ประกอบกิจการขาดช่องทางที่สะดวกในการติดต่อประสานงานกับหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้ต้องไปติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้วยตนเอง ซึ่งอาจเกิดความล่าช้าหรือไม่ทันตามระยะเวลาที่กำหนด					
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีระเบียบขั้นตอนการปฏิบัติที่แตกต่างกัน ทำให้ขาดความพร้อมเพรียงในการปฏิบัติงานร่วมกัน					
5. หน่วยงานที่รับผิดชอบปฏิบัติงานซ้ำซ้อนและไม่ได้ประสานงานกัน เช่น การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ณ สถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง และการเก็บตัวอย่างน้ำมันเชื้อเพลิงไปตรวจสอบในช่วงเวลาใกล้เคียงกัน ทำให้ผู้ประกอบกิจการอาจเกิดความสงสัยในเรื่องนโยบายหรือการเลือกปฏิบัติ					
6. ไม่มีศูนย์กลางการประสานงานของจังหวัดในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิงเป็นการเฉพาะ ทำให้เกิดความไม่สะดวกในการออกปฏิบัติงานในกรณีฉุกเฉินซึ่งมีการร้องเรียน					

ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน					
1. ผู้ประกอบกิจการไม่มีเครื่องมือและอุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้ขาดการตรวจสอบลักษณะและคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง					
2. ผู้ประกอบกิจการมีเครื่องมือหรืออุปกรณ์ตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงที่ไม่ทันสมัยต่อเทคนิควิธีการกระทำผิด ทำให้การตรวจสอบขาดความละเอียดและแม่นยำ					
3. ผู้ประกอบกิจการไม่ได้ตรวจสอบเครื่องมือหรืออุปกรณ์ให้มีความพร้อมสำหรับใช้งานได้สม่ำเสมอ ทำให้เครื่องมือหรืออุปกรณ์บางอย่างชำรุดหรือไม่พร้อมสำหรับการใช้งาน					
4. ผู้ประกอบกิจการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์ประกอบกิจการไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดการร้องเรียนในเรื่องปริมาณและคุณภาพจากผู้รับบริการ					
5. ผู้ประกอบกิจการที่ดำเนินกิจการเป็นเวลานานไม่ได้ดูแลตรวจสอบความมั่นคงแข็งแรงของถังน้ำมันเชื้อเพลิงใต้ดิน ซึ่งอาจมีการรั่วซึมเนื่องจากการผุกร่อนและมีน้ำใต้ดินซึมเข้าสู่ถังเก็บน้ำมันเชื้อเพลิง ทำให้คุณภาพน้ำมันไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด					
ด้านข้อมูลข่าวสาร					
1. ผู้ประกอบกิจการไม่ได้รับข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อเนื่อง ทำให้ไม่ทราบสถานการณ์และข้อเท็จจริงเกี่ยวกับน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างถูกต้องและครบถ้วน					
2. ผู้ประกอบกิจการไม่มีช่องทางที่สะดวกและทันสมัยต่อการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ทำให้ขาดข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและดำเนินกิจการโดยไม่มี การปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามกฎหมาย					

การนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม	ระดับปัญหา				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อการป้องกันหรือระมัดระวังในการประกอบกิจการไม่ทันสถานการณ์ ทำให้ผู้ประกอบการตกเป็นเหยื่อมิฉฉาซีพโดยไม่ทันระวัง					
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลกับผู้ประกอบการไม่ชัดเจนและครบถ้วน ทำให้ผู้ประกอบการเข้าใจคลาดเคลื่อนและเกิดความเข้าใจในขั้นตอนการปฏิบัติ เช่น การรับชำระค่าธรรมเนียมรายปี					
5. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ข้อมูลข่าวสารล่าช้า ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถปฏิบัติตามแนวทางที่หน่วยงานราชการแจ้งได้ทันตามกำหนดเวลา					
6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องขาดการประชาสัมพันธ์ภารกิจอำนาจหน้าที่ หรือที่ตั้ง ให้ผู้ประกอบการได้รับทราบอย่างเพียงพอ ทำให้ผู้ประกอบการไม่สามารถติดต่อสอบถามหรือขอรับบริการได้โดยสะดวก					

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

คำชี้แจง โปรดเขียนข้อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาอุปสรรคในการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม จำแนกเป็นรายด้าน ดังนี้

1. ด้านระเบียบ-กฎหมาย

.....

.....

.....

.....

.....

งานศูนย์ ประชุม ทิศ โตะ ชีง

2. ด้านบุคลากร

.....
.....
.....
.....
.....

3. ด้านการประสานงาน

.....
.....
.....
.....

4. ด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน

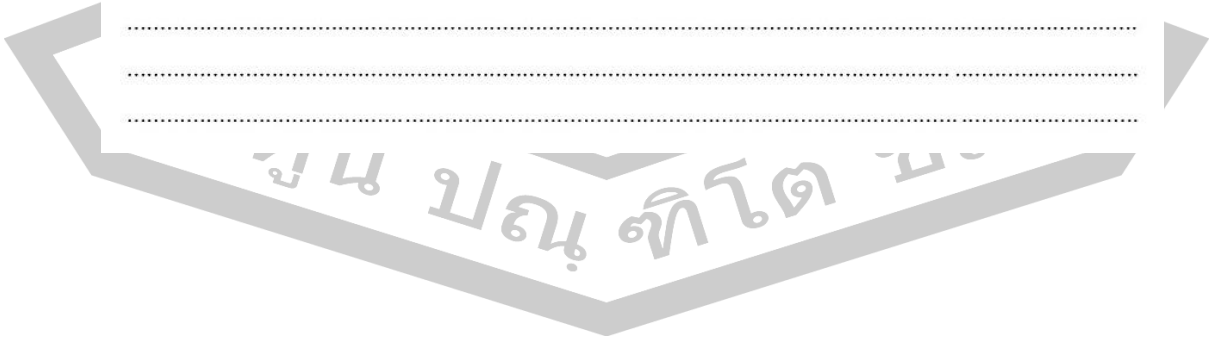
.....
.....
.....
.....

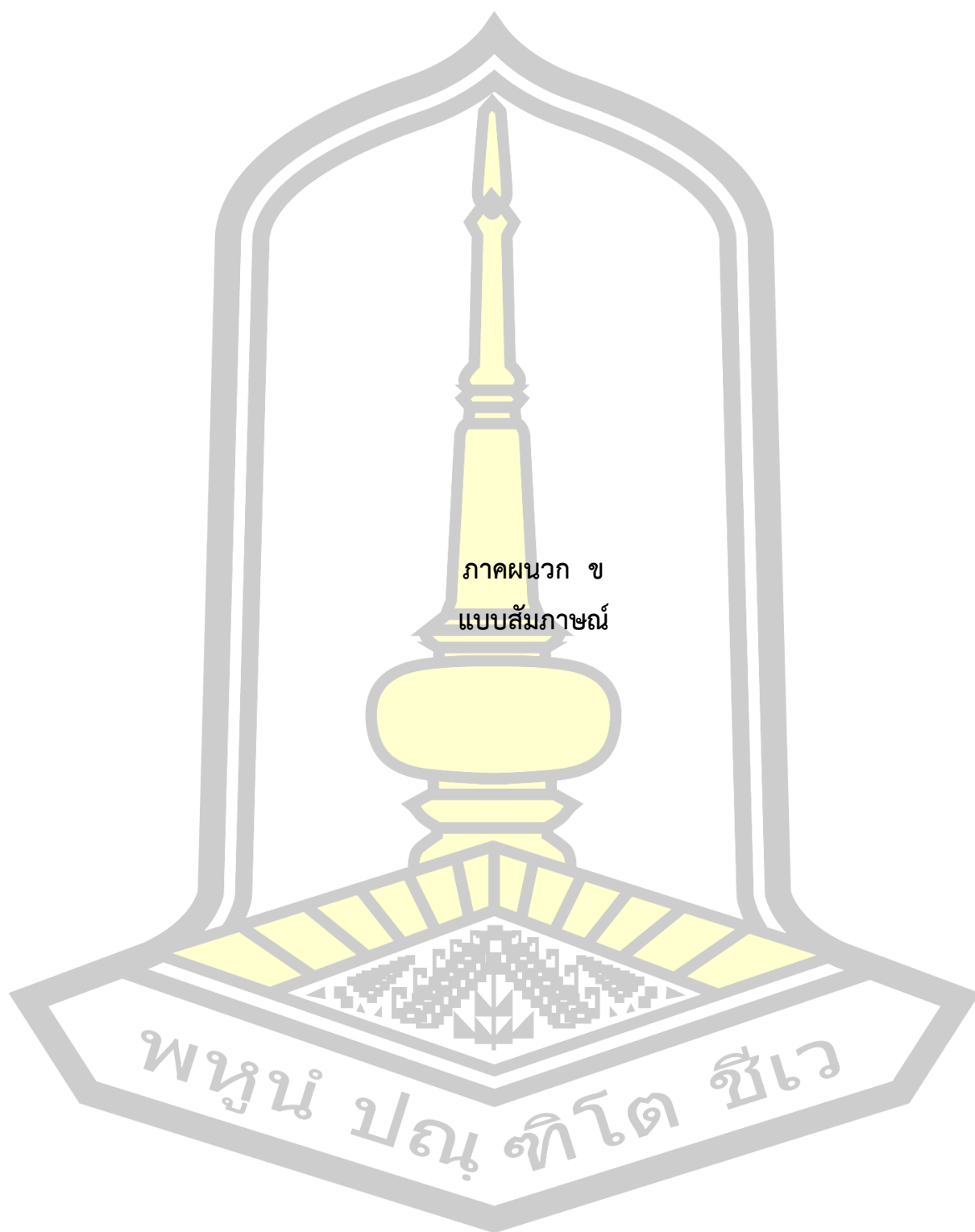
5. ด้านข้อมูลข่าวสาร

.....
.....
.....
.....

6. ด้านอื่นๆ

.....
.....
.....

แบบสัมภาษณ์

เรื่อง ปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติ ในจังหวัดมหาสารคาม

แนวสัมภาษณ์เกี่ยวกับปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้า
น้ำมันเชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม

1. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านระเบียบ-กฎหมาย
2. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านบุคลากร
3. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านการประสานงาน
4. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน
5. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านข้อมูลข่าวสาร

1. ข้อมูลทั่วไป

ชื่อ - สกุล

อายุ

ระดับการศึกษา.....

ตำแหน่ง

ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน.....

2. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านระเบียบ-กฎหมาย

ก. ท่านทราบเหตุผล แนวความคิด และความเป็นมาของพระราชบัญญัติการค้าน้ำมัน
เชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 หรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่า การตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงตามพระราชบัญญัติการค้าน้ำมัน
เชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 มีความเหมาะสมหรือไม่ ? หากไม่เหมาะสม ท่านคิดว่ามีประเด็นใดบ้างที่
ควรแก้ไข ?

.....

.....

.....

ค. ท่านคิดว่า แนวคิด วิธีการแก้ไขปัญหาการนำพระราชบัญญัติการค้าน้ำมัน
เชื้อเพลิง พ.ศ. 2543 ไปปฏิบัติในจังหวัดมหาสารคาม ควรเป็นอย่างไร ?

.....

.....

.....

3. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านบุคลากร

ก. ท่านคิดว่าการบริหารจัดการบุคลากรภายในสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีความสำคัญต่อการประกอบกิจการและการให้บริการหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่าปัจจุบันบุคลากรของสถานบริการน้ำมันเชื้อเพลิงมีความรู้ด้านกฎหมายและเทคนิควิธีการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงอย่างเพียงพอหรือไม่ ? เพียงใด ?

.....

.....

.....

ค. ท่านคิดว่าพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิง(สคน.) และสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคามมีข้อจำกัดในการปฏิบัติงานตรวจสอบน้ำมันเชื้อเพลิงหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

4. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านการประสานงาน

ก. ท่านเคยประสบปัญหาในการประสานงานระหว่างหน่วยงานหรือไม่ ? และอะไรเป็นสาเหตุของปัญหา ?

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่าปัจจุบันมีหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานน้ำมันเชื้อเพลิงเพียงพอหรือไม่ และหน่วยงานเหล่านั้นมีปัญหาด้านการประสานงานหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ค. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาด้านการประสานงานระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับงานน้ำมันเชื้อเพลิงหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

5. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ดำเนินงาน

ก. ท่านเคยเห็นหรือเคยใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่าเครื่องมือและวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงของ สคน. และของสำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม มีจำนวนเพียงพอและพร้อมใช้งานหรือไม่ ? มีความเที่ยงตรงเพียงใด ?

.....

.....

.....

ค. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาด้านเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพน้ำมันเชื้อเพลิงหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

6. ปัญหา สาเหตุ และแนวทางแก้ไขด้านข้อมูลข่าวสาร

ก. ท่านคิดว่าข้อมูลข่าวสารด้านใดที่มีความสำคัญต่อการประกอบกิจการสถานีบริการน้ำมันเชื้อเพลิง ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ข. ท่านคิดว่าหน่วยงานราชการที่รับผิดชอบงานด้านน้ำมันเชื้อเพลิงให้ข้อมูลข่าวสารกับผู้ประกอบกิจการเพียงพอหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ค. ท่านมีแนวทางแก้ไขปัญหาด้านข้อมูลข่าวสารหรือไม่ ? อย่างไร ?

.....

.....

.....

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ลงชื่อ.....
()

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นายอภิวัฒน์ แก้วตั้งขึ้น
วันเกิด	วันที่ 20 ตุลาคม พ.ศ. 2520
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 79 หมู่ที่ 9 ตำบลดินดำ อำเภอจังหาร จังหวัดร้อยเอ็ด
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	นายช่างเทคนิคชำนาญงาน
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	สำนักงานพลังงานจังหวัดมหาสารคาม ศาลากลางจังหวัดมหาสารคาม ถนน เลียงเมือง ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	พ.ศ. 2540 ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) สาขาวิชาช่างก่อสร้าง วิทยาลัยเทคนิคเชียงใหม่ พ.ศ. 2551 ปริญญาบริหารธุรกิจบัณฑิต (บธ.บ.) สาขาการจัดการงานก่อสร้าง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ. 2563 ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต (รป.ม.) สาขานโยบายสาธารณะ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
ทุนวิจัย	-
ผลงานวิจัย	-

พูนุ่ ปณุ่ ทิโต ชีเว